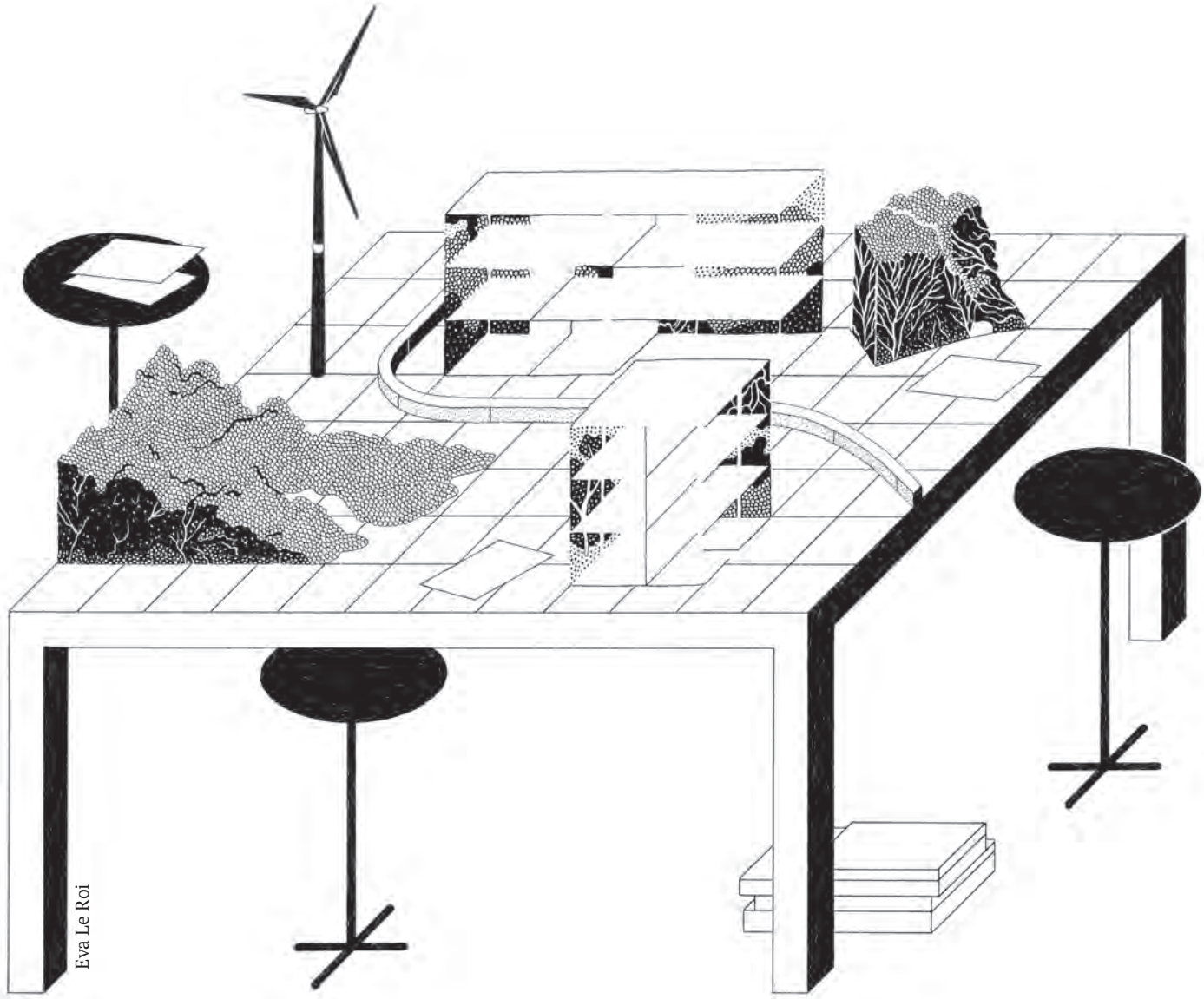
BWMSTR SCAN

MOORSLEDE EINDRAPPORT

SEPTEMBER 2019

Maat-ontwerpers, Voorland, Tractebel

Eva Le Roi

TRACTEBEL ENGIE

VOORLAND

MAAT — ONTWERPERS

De Bouwmeester Scan is het resultaat van een nauwe samenwerking tussen het Team Vlaams Bouwmeester, het Departement Omgeving, de Vlaamse Landmaatschappij, het Agentschap voor Natuur en Bos, de Vereniging van de Vlaamse Provincies en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten.

Stuurgroep Bouwmeester Scan
Leo Van Broeck, Vlaams Bouwmeester
Frans Pauwels, Vlaamse Landmaatschappij
Tinne Van Passel, Provincie Antwerpen
Ben De Bruyn, Provincie Antwerpen
Tom De Bruyn, Provincie Vlaams-Brabant
Jeroen Nachtergaele, Agentschap voor Natuur en Bos
Kathleen De Paepe, Departement Omgeving
Ilse Van Roey, Departement Omgeving
Xavier Buijs, Vereniging van Vlaamse steden en Gemeenten
Erik Grietens, Bond Beter Leefmilieu
Philippe Vanwesenbeeck, Departement Duurzame Stedelijke Ontwikkeling en Ondernemen, Stad Gent
Tom Coppens, Onderzoeksgroep voor stadsontwikkeling, UAntwerpen
Raf Ilsbroekx, Onderzoeksgroep voor stadsontwikkeling, UAntwerpen

Coördinator Bouwmeester Scan
Mario Deputter, Team Vlaams Bouwmeester

Grafisch Concept
www.gestalte.be

Tekening Bouwmeester Scan
www.eva-le-roi.com

Onderzoeksteam
Filip Buyse, Maat-ontwerpers
Charlotte Jacobs, Maat-ontwerpers
Elke Dhaenens, Maat-ontwerpers
Els Terryn, Voorland
Yaëlle Jacobs, Voorland
Anneleen Dhondt, Tractebel
Mathias Cornille, Tractebel
Fien De Buysere, Tractebel

Externe experten
Hans Leinfelder, KU Leuven campus Gent

Vlaanderen verbeelding werkt

BWMSTR Team Vlaams Bouwmeester

AGENTSCHAP NATUUR & BOS

DEPARTEMENT OMGEVING

VERENIGING VLAAMSE PROVINCIES

VVSG

VLAAMSE LAND MAATSCHAPPIJ

01.
VERKENNING

1.1	Situering van de gemeente	12
1.2	Kencijfers	14
1.3	Ruimtelijke beschrijving	18

02.
DIAGNOSE

	OVERZICHT	23
2.1	Kernverdichting en -versterking	24
2.2	Open Ruimte	26
2.3	Mobiliteit	27
2.4	Energie	27
2.5	Regelgeving en publiek ondernemerschap	27

03.
AMBITIE

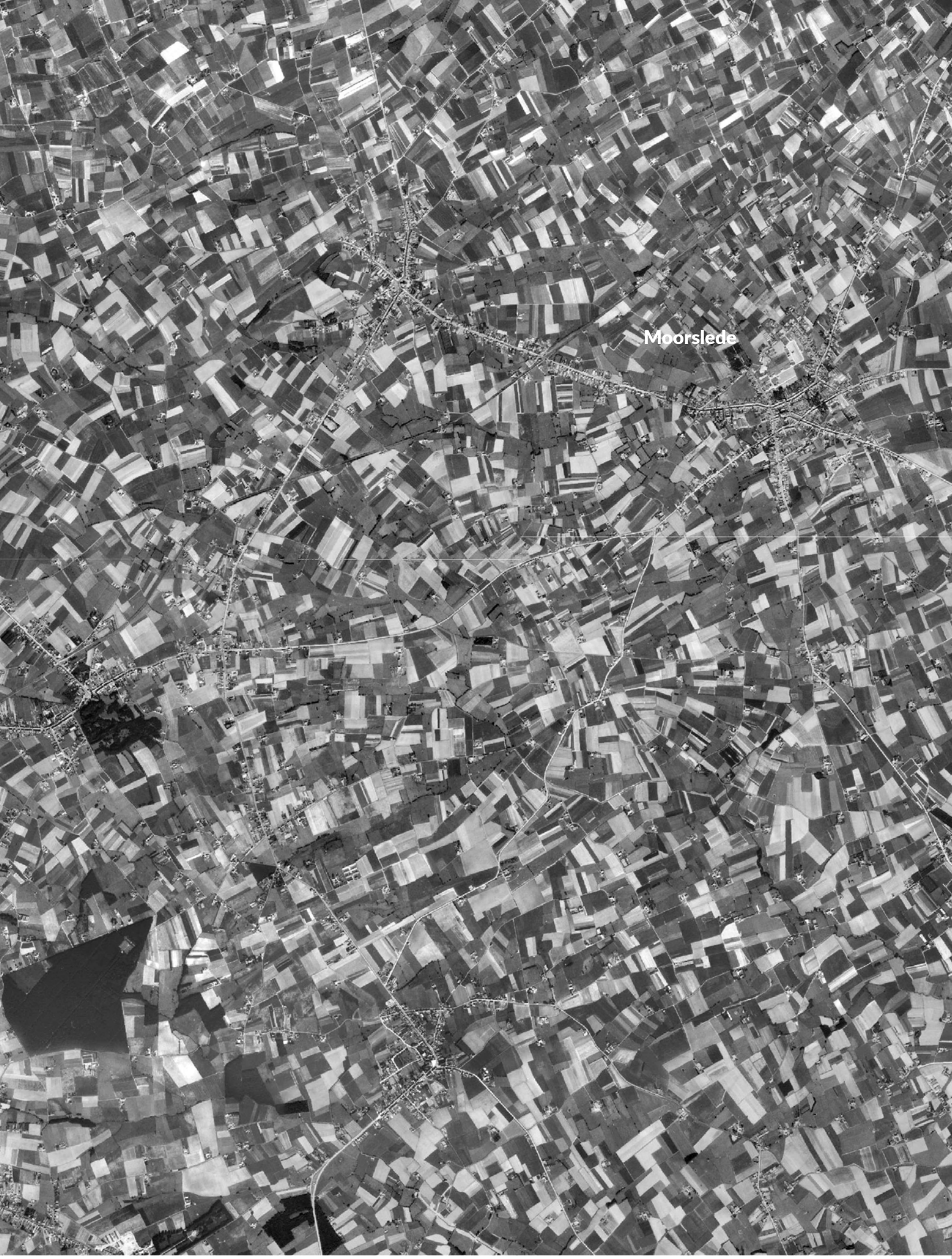
	SAMENVATTENDE AMBITIES	43
3.1	Woonlandschap	44
3.2	Belevingslandschap	48
3.3	Veerkrachtig landschap	51

04.
TRANSITIEAGENDA

4.1	Strategische projecten	56
4.2	Actieplan	62
4.3	Aanbevelingen hogere overheid	68

05.
BIJLAGEN

5.1	Methodologische nota	72
5.2	Zooms gisprotocol	74
5.3	Bronnen	79

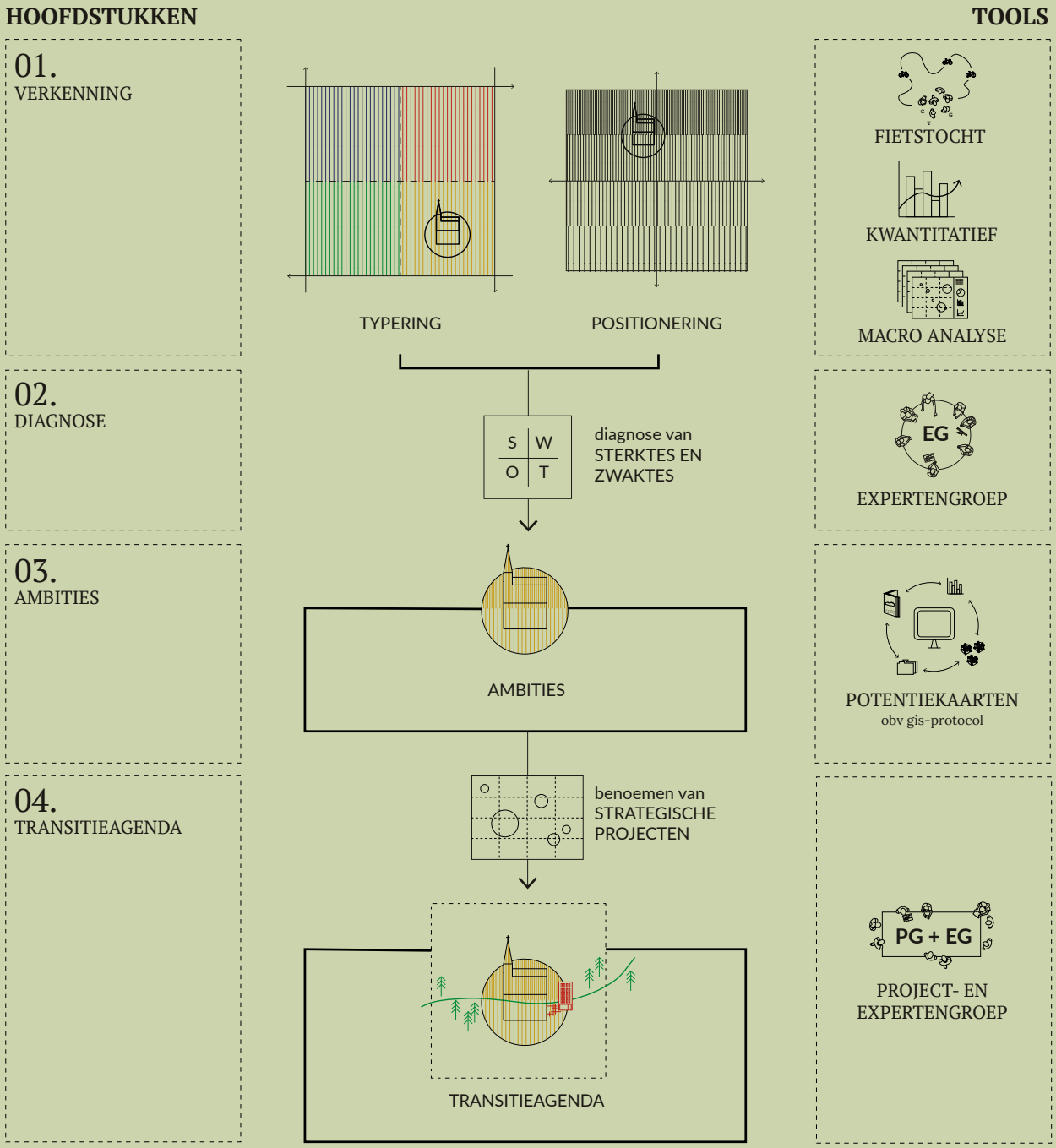

Gemeente Moorslede, 1971

Dadizele

LEESWIJZER

Voorliggend rapport is de bouwmeesterscan van de gemeente Moorslede. De aanpak voor de uitvoering van deze scan steunt op de methodologie van de Dorpenstudie[1] en wordt in onderstaand schema verbeeld. De verschillende stappen in dit onderzoek (centraal in het schema) komen overeen met de verschillende hoofdstukken in dit rapport (links in het schema). Bij elke stap zijn tools ingezet (rechts in het schema) die ook in dit rapport zijn verwerkt.

[1] Maat-ontwerpers, Ontwerpend onderzoek naar kernversterking in Vlaanderen, in opdracht van Departement Ruimte Vlaanderen, 2017.
https://www.ruimtelijkeordening.be/Portals/108/docs/Onderzoek/102_20170207_Eindrapport_Ontwerpend_onderzoek_naar_kernversterking_in_vlaanderen.pdf

WOORD VOORAF

Deze studie kwam tot stand in opdracht van het gemeentebestuur van Moorslede in het kader van de Bouwmeester Scan, een programma dat werd ontwikkeld door het Team Vlaams Bouwmeester in samenwerking met het Departement Omgeving, de Vlaamse Landmaatschappij, het Agentschap voor Natuur en Bos, de Vereniging van de Vlaamse Provincies en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten.

De Bouwmeester Scan is een tool die lokale besturen in staat stelt voor het grondgebied van hun gemeente een diagnose te laten opmaken van de ruimtelijke en beleidsmatige sterktes en zwaktes, met het oog op de ontwikkeling van een concrete agenda van projecten en beleidsmatige ingrepen voor de transitie naar een duurzame leefomgeving. De aandacht gaat hierbij in het bijzonder naar de link tussen het ruimtegebruik en de uitdagingen in het kader van de huidige klimaat- en energiecrisis. Het nakomen van mondiale afspraken rond duurzaamheid vergt inderdaad een radicale hertekening van ons ruimtelijk model. Deze kan ook zorgen voor een hogere kostenefficiëntie en brede maatschappelijke winsten.

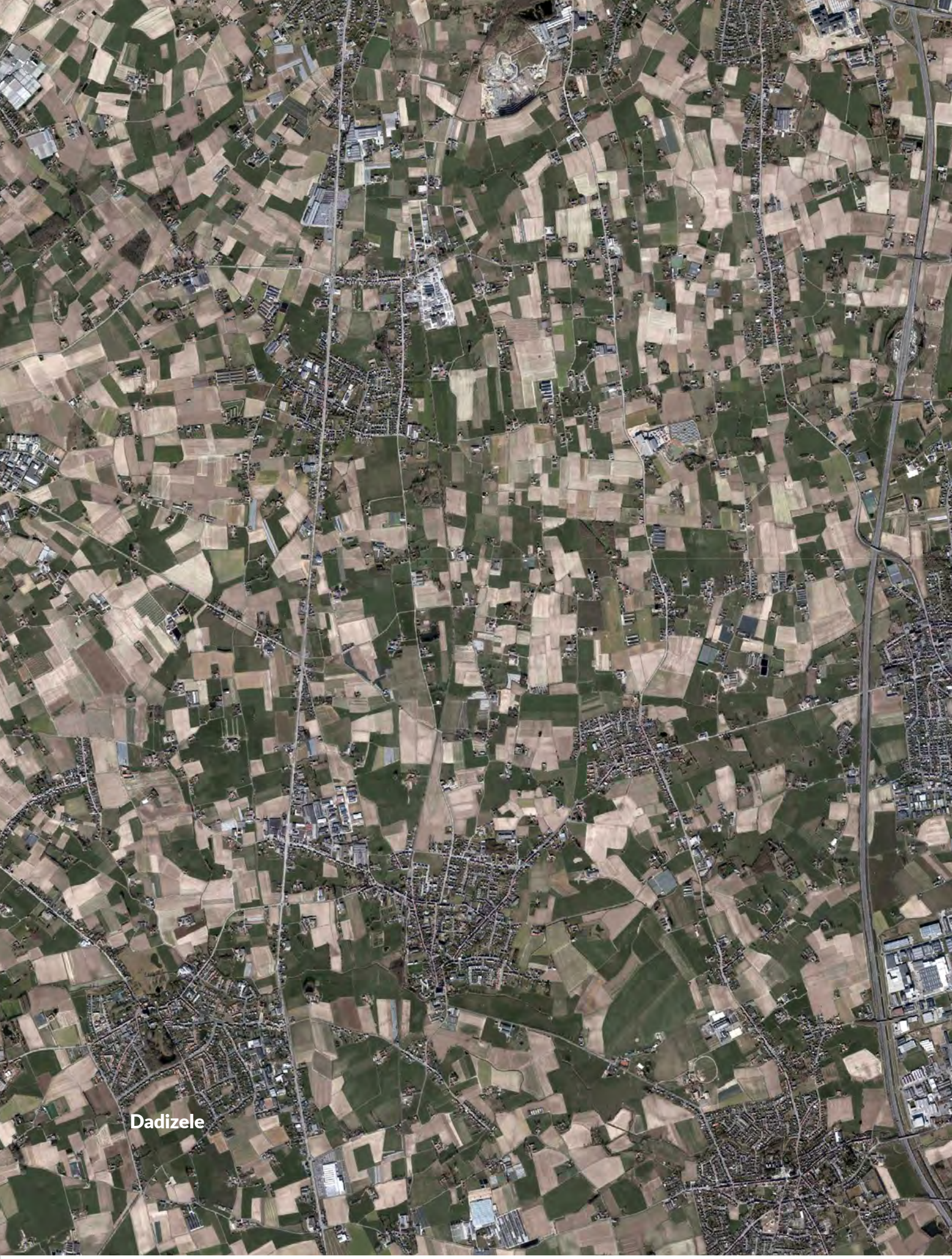
De oplossing ligt onder meer in het vrijwaren en creëren van open ruimte, het maximaal benutten van de gebruikte ruimte, de ontwikkeling van nieuwe en betaalbare woonvormen, een efficiëntere mobiliteit en een duurzame energievoorziening. De transitie vereist bovendien publiek ondernemerschap en een toekomstbestendig wetgevend kader, omdat innovatie slechts mogelijk is via participatie en collectiviteit. Maar hoe pak je al deze uitdagingen concreet aan?

De Bouwmeester Scan werd ontwikkeld om steden en gemeenten bij deze opgave te ondersteunen. Een multidisciplinair team van deskundigen gaat na in hoeverre het huidige ruimtegebruik en het gevoerde beleid van de gemeente al beantwoorden aan de doelstellingen van de strategische visie Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, het Klimaatbeleidsplan 2013-2020 en het Meerjarenprogramma 2017-2020 van de Vlaamse Bouwmeester, en formuleert eerste aanzetten voor oplossingen. Deze nemen de vorm aan van een transitieagenda: een lijst van potentiële projecten en beleidsmatige ingrepen die cruciaal zijn voor de ruimtelijke transitie in het bestudeerde gebied.

De Bouwmeester Scan is een snelle doorlichting die uitgevoerd wordt door een onafhankelijk onderzoeksteam en resulteert in een advies ter attentie van het lokaal bestuur. Het eindrapport vertolkt niet noodzakelijk het standpunt van de gemeentelijke beleidsmakers. De aangereikte transitieagenda is niet exhaustief. De focus ligt op strategische projecten en beleidsmatige ingrepen die cruciaal, effectief en representatief zijn en als hefboom kunnen fungeren voor de ruimtelijke transitie.

01.
VERKENNING

Dadizele

BWMSTR scan
Rangorde in Vlaanderen
vergelijking met referentiecategorie
Zie methodologische nota in 05. Bijlage

Naam gemeente	Moorslede		
Aantal inwoners (2018)	**11.080**		
		gemiddelde	*gemiddelde*
Type gemeente	*Platteland*	*Platteland*	*Vlaanderen*
Ruimtelijk rendement voor het wonen: aantal Inwoners per hectare in kadastrale woongebieden (2017)	25	24	34
Percentage doorlatende oppervlakte (2012)	88%	89%	84%
Percentage appartementen, halfopen bebouwing en gesloten bebouwing (2017)	41%	47%	53%
aantal m² open ruimte per inwoner (2017)	2 501	3 397	2 068
Percentage inwoners dat toegang heeft tot wijkgroen binnen 800m (2013)	3%	49%	68%
Percentage van de oppervlakte biologisch waardevol groen (2018)	2%	14%	21%
Openbaar vervoer voor school en werkverkeer (%) (2017)	9,6%	13,0%	14,7%
Fietsgebruik voor school en werkverkeer (%) (2017)	11,9%	9,7%	12,9%
Voetgangers voor school en werkverkeer (%) (2017)	5,8%	3,9%	4,0%
Evolutie ruimtelijk rendement (inwoners per hectare in kadastrale woongebieden in 2011-2017)	-0,10	-0,63	-0,54
Groei van het aandeel appartementen, halfopen bebouwing en gesloten bebouwing in het totale woningaanbod (2017-2011)	0,3%	1,6%	1,7%
CO2emissie voor verwarming en elektriciteit per huishouden 2016 (ton/huishouden) (omgekeerde ranking)	3,56	4,25	3,86
CO2emissie particulier en openbaar voor transport en vervoer, 2016 (ton/huishouden) (omgekeerde ranking)	2,16	5,65	5,39
Pv-installaties < 10 kW (Vermogen in kW per huishouden), 2016	0,70	0,32	0,52

1.1 SITUERING VAN DE GEMEENTE

KORTE HISTORIEK

Historisch gezien waren Moorslede en Dadizele twee aparte gemeenten in West-Vlaanderen.

De eerste vermelding van Moorslede dateert van 1085. De naam is een samenstelling van 'moor' of moeras en 'lede' wat duidt op een weg of passage. De naam verwijst naar de geografische ligging van de gemeente waarbij het centrum van Moorslede duidelijk hoger ligt dan de omliggende landbouwgebieden.

De vroegste vermeldingen van Dadizele gaan terug tot 1147. Doordat Dadizele in bezit was van een belangrijke familie kreeg het heel wat voorrechten zoals het organiseren van de jaarmarkt en werd het hierdoor ook één van de oudste bedevaartsoorden van Vlaanderen.

De huidige gemeente Moorslede is ontstaan door de fusie van de gemeenten Moorslede en Dadizele in 1977. Vandaag is Moorslede uitgegroeid tot een gemeente met ruim 11.000 inwoners. Moorslede is gelegen binnen de vierhoek van Roeselare, Kortrijk, Menen en Ieper. Roeselare als kleinere centrumstad in Vlaanderen is amper op 8 km gelegen van de gemeente Moorslede. Door het gebrek aan een treinstation en het beperkte aanbod aan openbaar vervoer, is de gemeente erg aangewezen op de auto of (in beperkte mate) op fietsvervoer.

FIETSTOCHT

Om binnen het korte tijdsbestek van de bouwmeesterscan het veldonderzoek zo efficiënt mogelijk, maar tegelijk ook kwalitatief aan te pakken, heeft de gemeente een fietstocht voor het projectteam georganiseerd. De fietstocht stelt de gemeente in staat heel direct en concreet te verduidelijken waar ze zelf kwaliteiten, potenties en ruimtelijke uitdagingen zien. Het projectteam krijgt hierdoor een beter beeld van de bebouwde en onbebouwde ruimte, inzicht in de voor- en achterkanten van belangrijke doorgangswegen, verkavelingen, open ruimte, … Dit stelt het projectteam op zijn beurt in staat om zicht te krijgen op de focus die de gemeente zelf legt, en welke ruimtelijk beleid momenteel wordt gevoerd. Tijdens de fietstocht is ingegaan op de vier thema's van de bouwmeesterscan: kernverdichting en -versterking, open ruimte, mobiliteit en regelgeving & publiek ondernemerschap.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

1. KERNVERSTERKING:
De kern Moorslede heeft met Site Grimmertinge een belangrijke troef voor de inwoners. Een cluster van ontspanningsmogelijkheden met o.a. bibliotheek, zwembad, sporthal, sportvelden, (toekomstig) speelbos en een school liggen erg dicht bij de kern en vormen een belangrijke potentie voor Moorslede.

2. OPEN RUIMTE
De gemeente Moorslede wordt voornamelijk gekenmerkt met een open en golvend landbouwlandschap. Door de intensieve landbouw is het percentage natuurwaarde in de gemeente erg beperkt. De gemeente staat hierdoor in de toekomst voor een uitdaging om te zoeken naar incentives om landbouw en natuur meer met elkaar te verweven.

3. KERNVERSTERKING
De naamsbekendheid heeft Dadizele te danken aan het voormalig recreatiepark Dadipark, maar ook aan de Basiliek als belangrijke trekpleister voor het bedevaartstoerisme. De huidige aanwezigheid van de Basiliek en de achterliggende groene long Mariënstede zorgen nog steeds voor een aangename dorpskern.

4. MOBILITEIT
In tegenstelling tot Dadizele wordt de kern van Moorslede wel doorkruist door belangrijke wegen voor zwaar verkeer. Dit zorgt geregeld voor conflictsituaties met doorgaand verkeer waaronder ook zwaar verkeer en bevordert de verkeersveiligheid en -leefbaarheid niet. Verschillende afgescheiden fietspaden werden reeds aangelegd, maar nog steeds blijven er enkele gevaarlijke situaties in de gemeente onveranderd, bijvoorbeeld ter hoogte van de ingang van de school in de Stationstraat.

5. MOBILITEIT
De nabijheid van Roeselare op 8km van Moorslede wordt benadrukt door de stro-route. Deze route is de voormalige spoorlijn 64 tussen Roeselare en Ieper en werd recent heringericht als fietsverbinding. Op de Stro-route werd een nieuw bosdomein van het Vlaams Gewest aangeplant wat zorgt voor 18ha bos in Moorslede. De Stro-route biedt kansen om op een duurzame manier van Moorslede tot Roeselare te pendelen.

6. REGELGEVING & PUBLIEK ONDERNEMERSCHAP
Moorslede heeft bijzonder veel historische woonuitbreidingsgebieden. Bijna 25ha potentieel te bebouwen open ruimte, voornamelijk aan de kern van Moorslede, ligt 'klaar' om in de toekomst te ontwikkelen. Om de toekomstige ontwikkelingsdruk gericht te kunnen hanteren, heeft de gemeente nood aan een proactieve visie op wonen.

1.2 KENCIJFERS

KERNVERDICHTING

Moorslede volgt de demografische cijfers van West-Vlaanderen. Dit wil zeggen dat er een lichte daling in de actieve bevolkingsgroep is, maar tegelijkertijd ook een stijging in het aantal senioren in de gemeente. Dit zorgt voor een vergrijzing in Moorslede en een stijging van de afhankelijkheidsratio. Volgens de woonprogrammatie van de Provincie West-Vlaanderen kreeg Moorslede voor de twee planperiodes (2007-2012 en 2012-2017) samen een nettotaakstelling van 137 woningen. Door de toekomstige ontwikkeling van 57 wooneenheden op de site van het voormalig Dadipark, houdt de gemeente 80 wooneenheden over van deze taakstelling. De nettowoonprogrammatie geeft een indicatie van het aantal wooneenheden maar legt geen verplichting op bij de gemeente om al deze wooneenheden effectief te realiseren. Moorslede moet hiervoor kritisch naar het bestaand woonaanbod en de huidige en toekomstige vraag bekijken.

OPEN RUIMTE

Moorslede is een actieve landbouwgemeente met een erg groot aandeel aan herbevestigd agrarische gebieden (HAG). Door het natuurlijke reliëf blijven een groot aandeel van de landbouwgronden gevrijwaard van overstromingen. De overstromingsgevoeligheid van de gemeente bevindt zich voornamelijk langs de Heulebeek en dus in de kern van Dadizele. Overstromingen veroorzaken ook geregeld schade aan de bebouwing in de kern.

De gemeente scoort slecht op haar areaal van biologisch waardevolle groen ruimte, maar ook op de toegankelijkheid tot wijkgroen scoort de gemeente erg slecht. Ondanks het groene uitzicht van de gemeente, mist het natuurontwikkeling.

MOBILITEIT

Het autogebruik in Moorslede is opmerkelijk hoog. De meeste woon-werk verplaatstingen gebeuren met de auto. De fiets wordt in de gemeente voor recreatieve doeleinden gebruikt. In de gemeente heerst er een beperkte tevredenheid over de fietsinfrastructuur. Voornamelijk in de kern van Moorslede is er geregeld een conflict tussen enerzijds gemotoriseerd verkeer en anderzijds de zwakke weggebruiker. Door de huidige straatprofielen kan een vrijliggend fietspad op belangrijke plaatsen, zoals aan de ingang van de school, niet worden gerealiseerd wat zorgt voor gevaarlijke situaties.

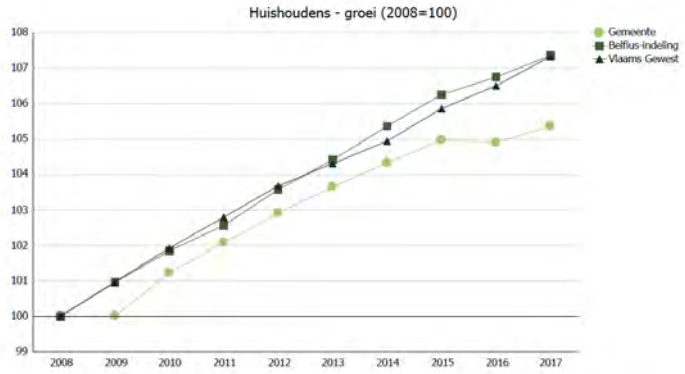
De nabijheid van Roeselare en de recente aanleg van de Stro-rout is een grote meerwaarde voor de gemeente. Het vervolledigen van het netwerk van trage wegen is een belangrijke vervolgstap die nog moet worden gezet.

KERNVERSTERKING

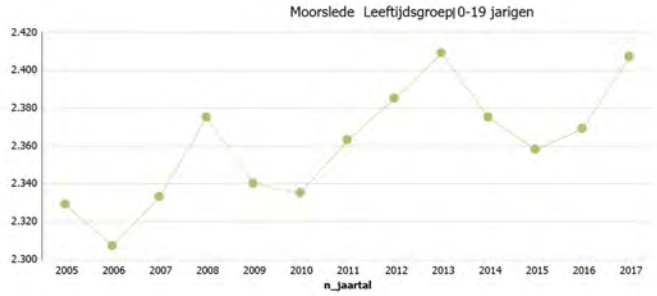
Beide kernen hebben een degelijk basisvoorzieningenapparaat. Moorslede scoort voornamelijk goed op de voorzieningen gerelateerd aan wonen. De aanwezigheid van een scholen, kinderopvang, sportvoorzieningen, zwembad, bibliotheek en ontmoetingscentrum zorgen voor een goede leefbaarheid in Moorslede. De voorzieningen van Dadizele focussen zich eerder op de recreatieve aantrekkingskracht van de kern. Naast de supermarkt, bakker en slager, heeft Dadizele ook enkele bloeiende horecazaken. Beide kernen hebben een ambachtelijke zone waar voldoende aandacht wordt besteed aan de integratie in de kern, maar ook de beperking van overlast voor de inwoners van de kernen.

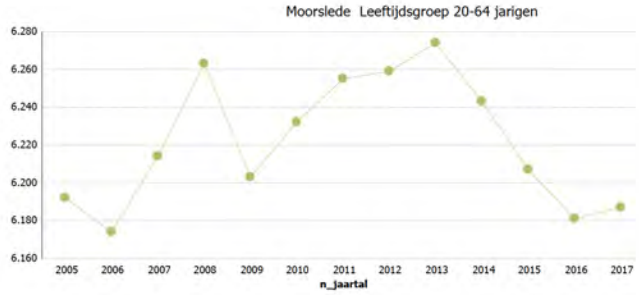
REGELGEVING EN PUBLIEK ONDERNEMERSCHAP

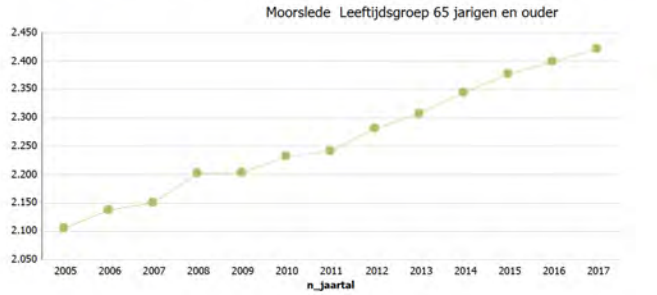
Moorslede heeft een ambitieus GRS waarin staat dat gezorgd moet worden voor kernversterking zonder open ruimte aan te snijden. Door het slim gebruik van verouderd patrimonium door renovaties zal niet alleen de open ruimte onaangeroerd blijven, ook zal de leegstand en verkrotting worden tegengehouden. Hiervoor treedt de gemeente op met het heffen van leegstand om zo weinig mogelijk bebouwing verloren te laten gaan. De gemeente staat wel voor twee uitdagingen, enerzijds het groot aandeel aan WUG en anderzijds de nieuwe tendens waarbij veel landbouwhoeves worden omgevormd tot zonevreemde woningen.

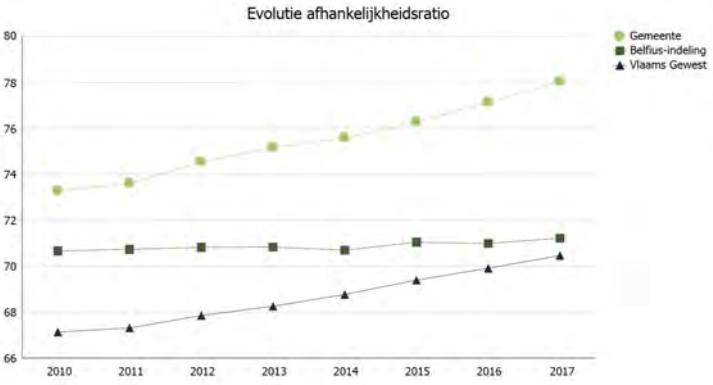
1.

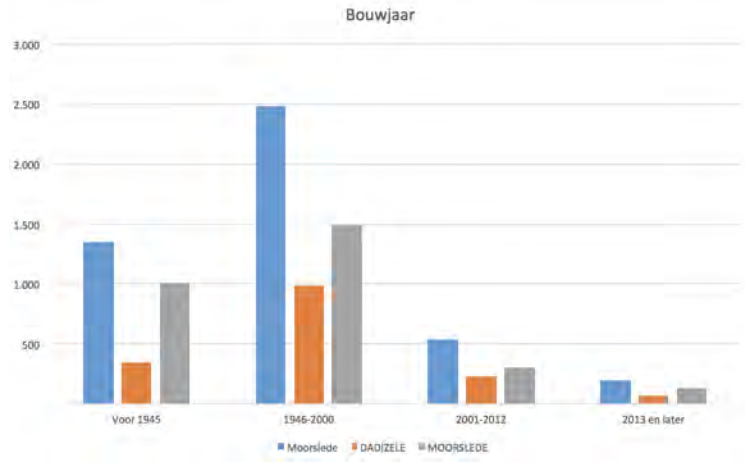

2.

3.

4.

1. Het aandeel huishoudens steeg de laatste periode erg licht, maar kende de laatste 2 jaar een minder grote stijging ten opzichte van ervoor.
2. De lichte bevolkingsstijging is niet te wijten aan een stijging in de groep 20-64 jarigen (actieve bevolkingsgroep). Het is voornamelijk de groep van 65 plussers die is gestegen. Hiermee volgt Moorslede de trends van West-Vlaanderen waarbij algemeen gezien een vergrijzing optreedt.
3. Door de combinatie van een stijging van het aandeel senioren en een daling van de actieve bevolking, is er ook een stijging in het afhankelijkheidsratio in de gemeente. Hierop scoort Moorslede hoger dan zowel het Vlaams gemiddelde alsook ten opzichte van andere plattelandsgemeenten.
4. Het woonpatrimonium in Moorslede is grotendeels gebouwd tussen WOII en 2000, maar er is ook een aanzienlijk deel van het woonpatrimonium gebouwd voor WOII. Inzetten op transformatie van het verouderd patrimonium is bijgevolg belangrijk.

BETONRAPPORT

DETAILFICHE **MOORSLEDE**

WEST-VLAANDEREN • OPP: 3546 HA • INW: 11 015

LANDBOUW NATUUR

VERHARDING

RUIMTEBESLAG

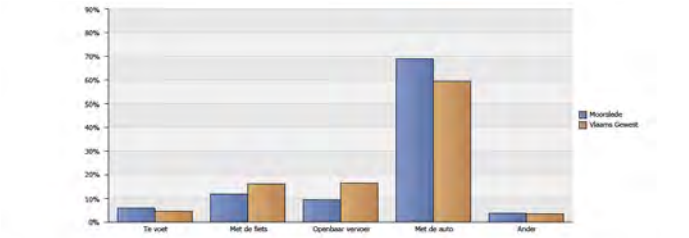
		PLAATS (OP 308 GEMEENTEN)	VLAAMS GEMIDDELDE
VERHARDING Woningen, gebouwen, straten, parkings	13%	175	14%
RUIMTEBESLAG Wonen, werken, mobiliteit, recreatie	26%	217	33%
BETONSNELHEID open ruimte per dag verloren tussen 2005 - 2015	143 m²/dag	182	201 m²
LEEFDICHTHEID Inwoners per hectare bebouwing. Hoe hoger de leefdichtheid, hoe efficiënter het ruimtegebruik.	17 inw/ha	229	25 inw/ha
EVOLUTIE LEEFDICHTHEID Met hoeveel inwoners stijgt of daalt de bewoning per hectare (2005-2015)	-1 inw/ha	183	-1 inw/ha
BESCHIKBARE BOUWGROND Oppervlakte open ruimte bedreigd door betonnering	60 ha	265	258 ha

ONTWIKKELINGSKANS C4: Matige ligging voor verdere ontwikkeling

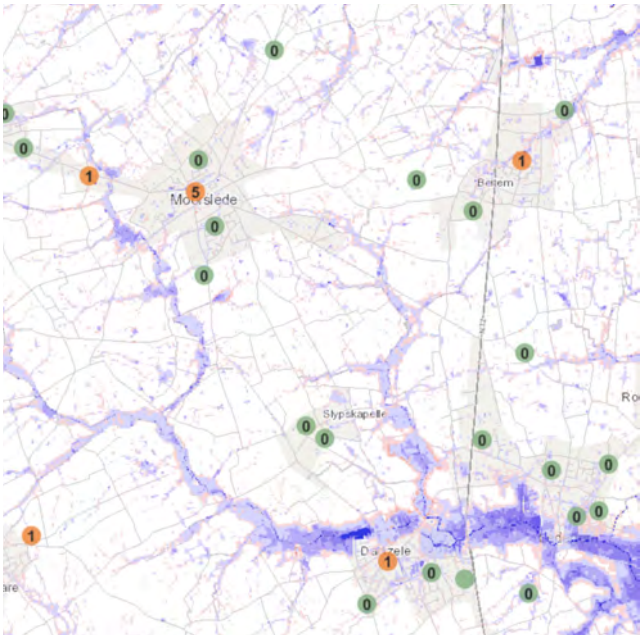
1.

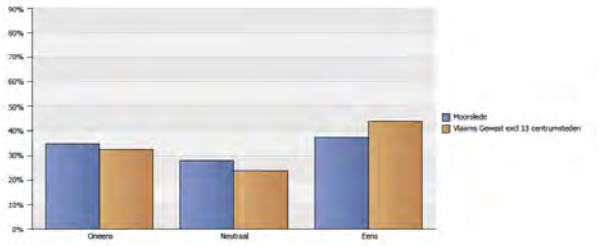
2.

Kaart : Modale verdeling naar dominant vervoersmiddel voor verplaatsingen tussen woonplaats en school/werk, volgens aandeel van de inwoners (%) - dominant vervoersmiddel te voet

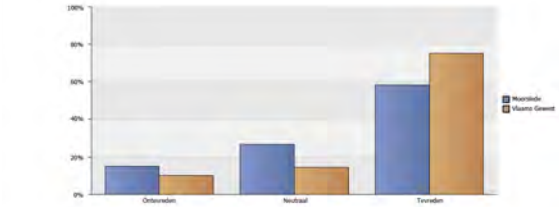

3.

4.

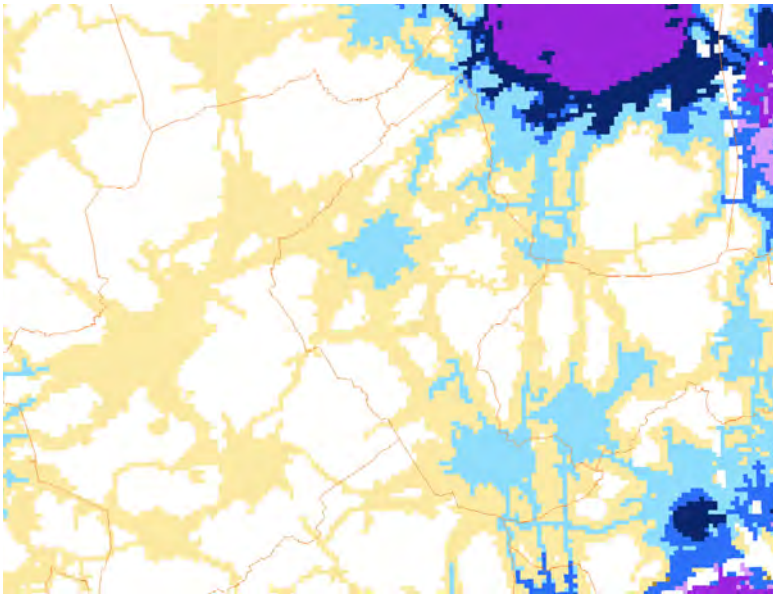
Kaart : Aandeel (%) van de inwoners dat de fietspaden in goede staat zijn in de gemeente/stad

5.

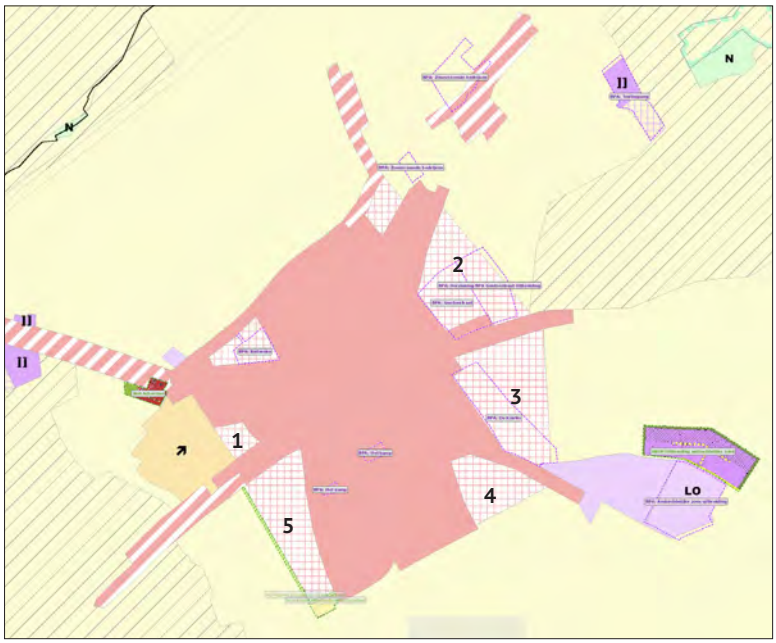
Kaart : Aandeel (%) van de inwoners dat tevreden is over de natuur- en groenvoorzieningen in de gemeente/stad

1. In het rapport van Natuurpunt en VITO valt de lage leefdichtheid in de gemeente op. Hiervoor staat Moorslede laag op de hele lijst van alle gemeenten.
2. Moorslede wordt voornamelijk gekenmerkt door een productief landbouwlandschap. Planologisch is een heel groot aandeel van de gemeente ook HAG (herbevestigd agrarisch gebied).
3. De gevolgen van klimaatopwarming zullen zich in Moorslede voornamelijk manifesteren in periodes van zware overstromingen ter hoogte van Dadizele.
4. Het autogebruik is erg hoog in Moorslede en tegelijkertijd is er geen al te grote tevredenheid over de staat en aanwezigheid van fietspaden.
5. Moorslede scoort erg slecht op de toegankelijkheid tot wijkgroen. Het gebrek aan groene ruimte in de kern van Moorslede zorgt voor een erg versteende indruk van de bebouwde ruimte.

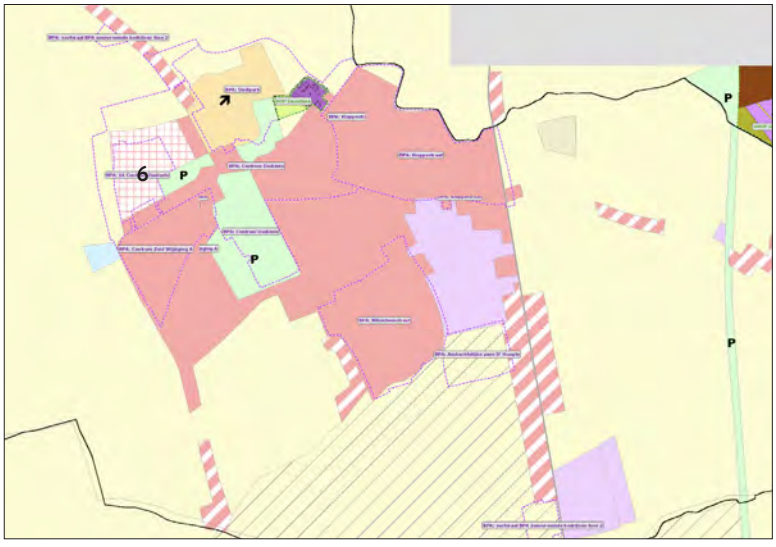
Volgens de VITO-kansenkaart scoort de gemeente goed op vlak van voorzieningen maar heeft het een erg beperkte knooppuntwaarde. De cijfers dateren van enkele jaren geleden waardoor Slypskapelle ook goed scoort op vlak van voorzieningen. In realiteit zijn in tussentijd heel wat voorzieningen weggetrokken uit Slypskapelle en zijn er in de gemeente Moorslede twee kernen met basisvoorzieningen: Moorslede en Dadizele.

Op het grondgebied Moorslede liggen heel wat WUG's klaar die in de toekomst mogelijks kunnen worden ontwikkeld.

1. WUG Iepersestraat= 1,36ha
2. WUG Korenwind= 3,06ha
3. WUG Kouter= 8,16ha
4. WUG Slypsstraat= 3,80ha
5. WUG Dadizeelsestraat/Iepersestraat= 5,89ha
6. WUG Moorsledestraat= 1,53ha

1.3 RUIMTELIJKE BESCHRIJVING

MACRO-ANALYSE

KERNVERDICHTING

(1) Moorslede is gesitueerd binnen de vierhoek gevormd door de steden Roeselare , Kortrijk, Menen en Ieper.

(2) De gemeente bestaat uit twee historisch onafhankelijk gegroeide kernen: Moorslede (a) en Dadizele (b). De kernen zijn compact, met lintbebouwing rond belangrijke invalswegen.

(3) Daarnaast kent het bebouwde landschap enkele kleinere gehuchten (o.a.Vierkaven, Koekuit, Waterdam, Slypskapelle) waarvan sommige met basisvoorzieningen.

(4) Moorslede maakt deel uit van de regionale woningmarkt Roeselare.

(5) Moorslede ligt in de nabijheid van het grootschalig industrielandschap van Roeselare, Ieper en Kortrijk (a). Beide kernen hebben een ambachtelijke zone (b) voor bedrijvigheid. Tussen de kernen liggen (gebieden voor) ambachtelijke bedrijven en kmo's verspreid in het agrarisch landschap.

(6) De pendelbewegingen richten zich voornamelijk op Roeselare (23%), in tweede instantie op Kortrijk en in derde instantie op Menen en Ieper. Inkomende pendel komt vooral vanuit Roeselare en Zonnebeke en in tweede instantie uit Ledegem.

OPEN RUIMTE

(1) Moorslede ligt op de rand van het Ijzerbekken (a) en het Scheldebekken (b). Verschillende beekvalleien dooraderen het gebied.

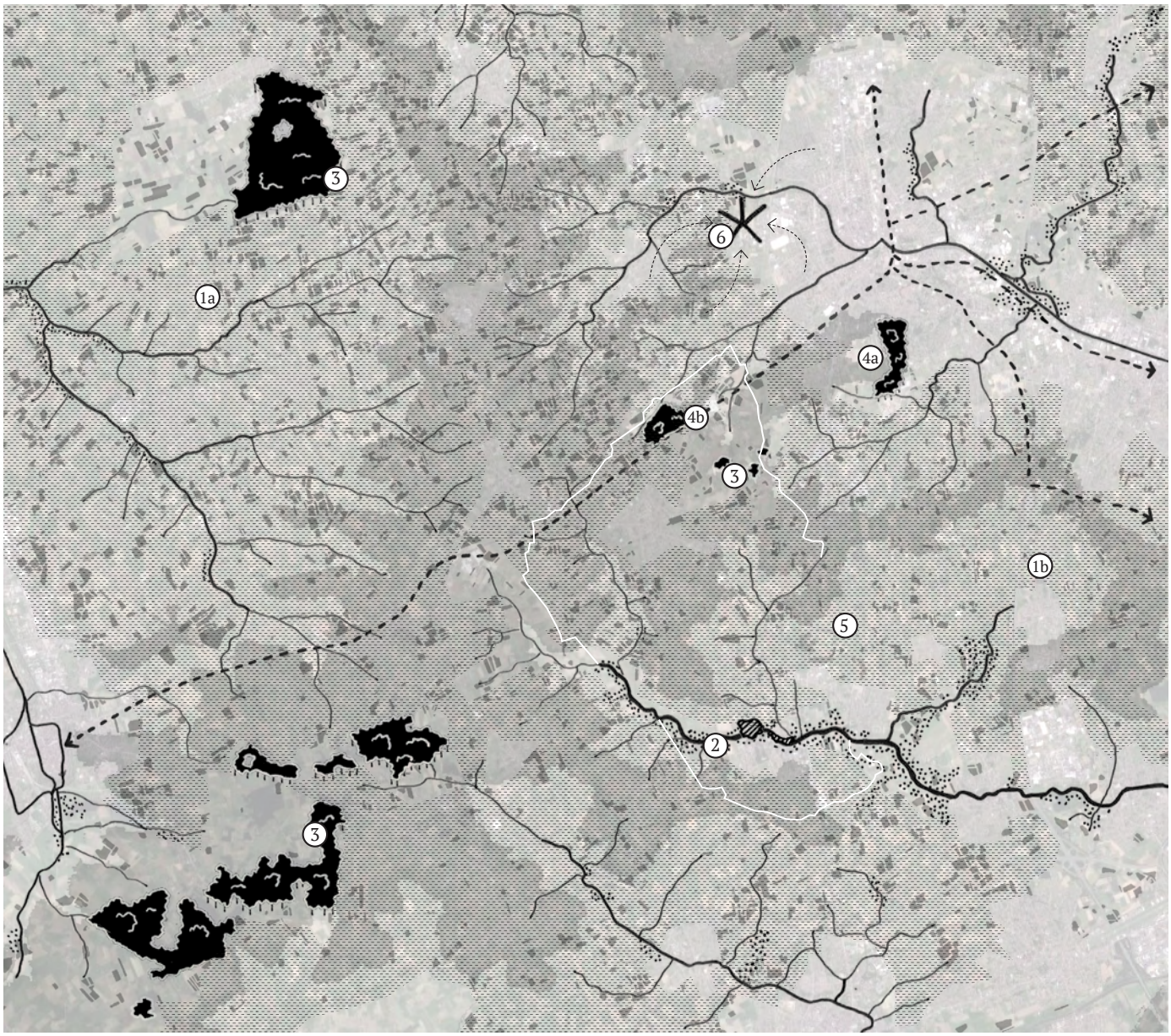
(2) De overstromingsgevoelige Heulebeek loopt door het zuiden van de gemeente. In de kern van Dadizele liggen twee signaalgebieden.

(3) Op de heuvelrug rond Zonnebeke en Houthulst, en (kleinschaliger) ten noordwesten van Moorslede liggen (beschermde) restanten van historische bebossing.

(4) In de nabijheid van Roeselare liggen recent ontwikkelde natuur- en recreatieprojecten zoals het natuurreservaat de Kleiputten (a) en het vierkavenbos langs de Stroroute, een (her)bebossingsproject in landbouwgebied (b).

(5) Het open ruimte gebied bestaat voornamelijk uit herbevestigd agrarisch gebied, met weinig biologisch waardevolle natuur.

(6) In de open ruimte is er een opvallende aanwezigheid van (grootschalige) glastuinbouw in de nabijheid van de REO Veiling in Roeselare.

MOBILITEIT

(1) Dadizele is gelegen aan de secundaire weg N32, die gedeeltelijk op het grondgebied van de gemeente loopt.

(2) In het noorden van de gemeente loopt de fietssnelweg F37 Ieper-Deinze, beter bekend als de Stroroute (a). De Vrijbosroute (F351: Kortemark-Ieper) ligt ten noorden van de gemeente (b).

(3) De recreatieve fietsroute tussen Beitem en Menen is een fietsas met bovenlokale werking.

(4) De dichtstbijzijnde stations met 'frequente' verbinding liggen in Roeselare (10-12km) en Kortrijk (15-19km).
(5) De gemeente heeft één hoofdbushalte in de kern van Moorslede.

(6) Buslijn 55 (Roeselare-Menen) verbindt de drie kernen en heeft potentieel als kernnet (30') binnen de toekomstige vervoerregio (a). Buslijn 94 (Roeselare-

KERNVERSTERKING

(1) Moorslede en Dadizele zijn goed uitgerust met basisvoorzieningen (a). Voor regionale voorzieningen zijn inwoners meer aangewezen op Roeselare en Menen (b), voor metropolitane voorzieningen eerder op in Kortrijk (c).

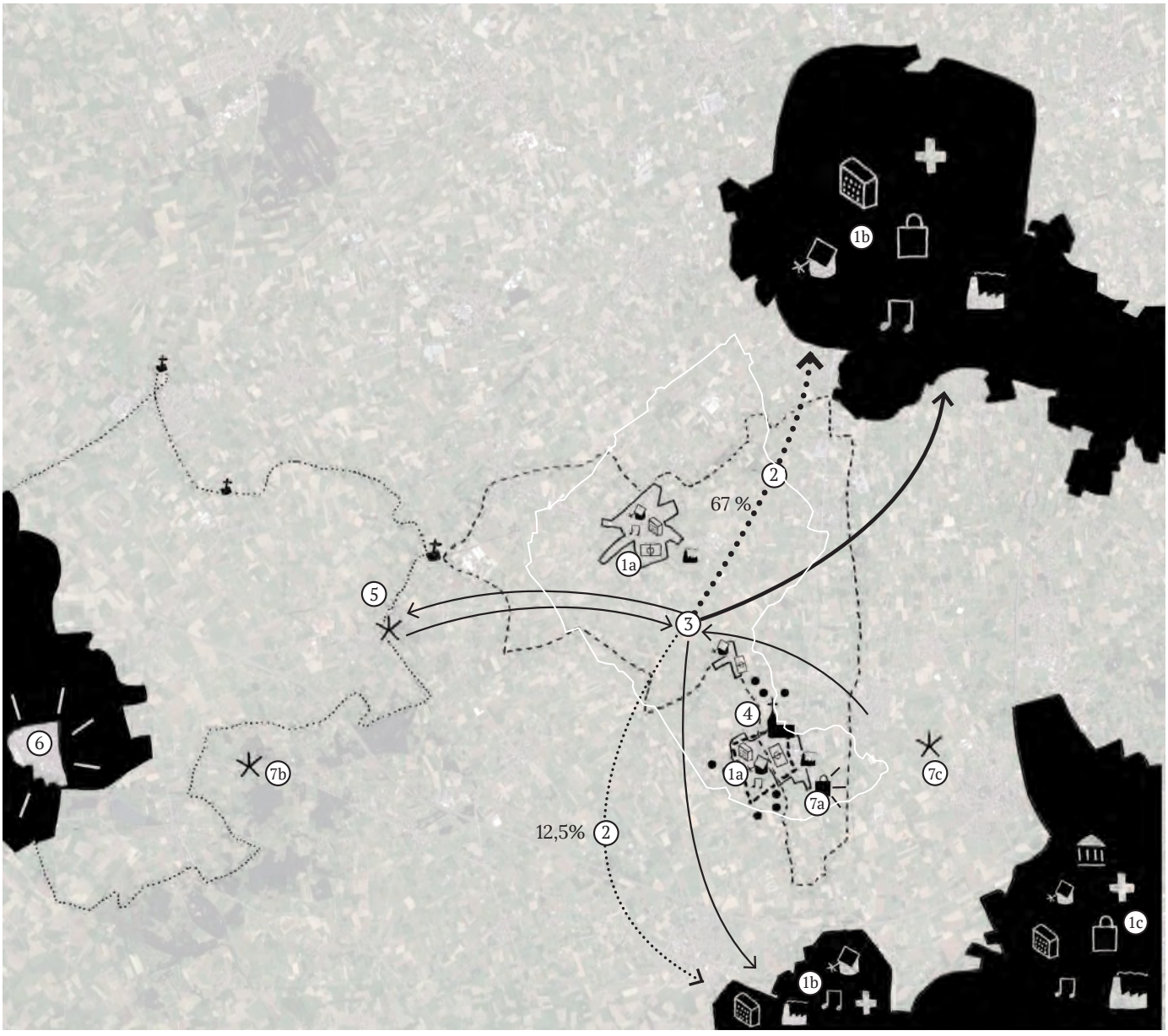
(2) Voor secundair onderwijs wordt in eerste instantie naar Roeselare (67%) gependeld en in tweede instantie naar Menen (12,5%).

(3) Dagelijkse aankopen buiten de gemeente gebeuren vln. in Roeselare, Menen en Zonnebeke.

Omgekeerd worden vanuit Zonnebeke en Ledegem dagdagelijkse inkopen gedaan in Moorslede.

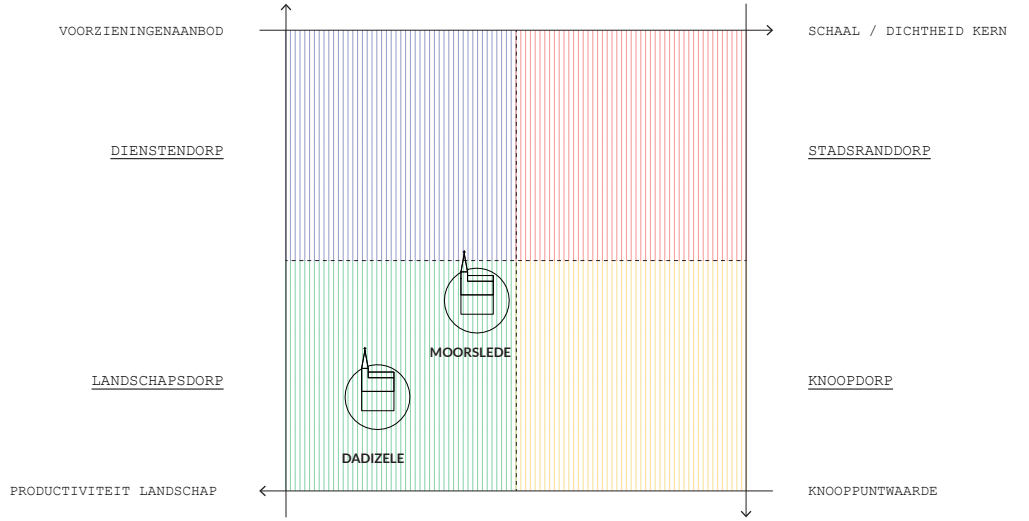
De regio is gekenmerkt door dagtoerisme:
(4) Bedevaartstoerisme in Moorslede met de bedevaartsroute, de basiliek en de Grote Ommegang.
(5) Ten westen van het oorlogstoerisme in de Westhoek, met de Vrederoute langs Ieper en Zonnebeke.
(6) Ieper als belangrijke (UNESCO) erfgoedpool.

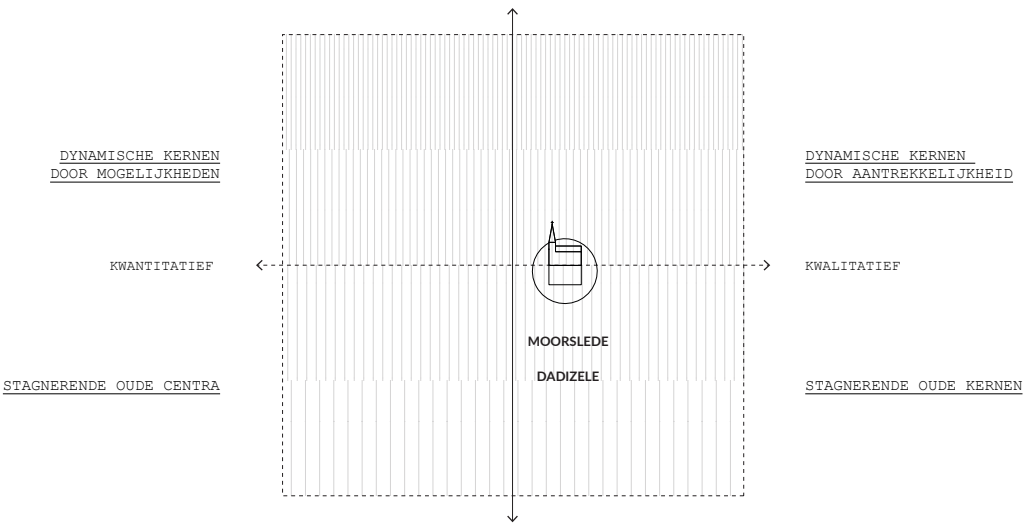
(7) Andere trekpleisters in de omgeving zijn:
(a) tuinkoopcentrum Floralux
(b) pretpark Bellewaerde
(c) recreatieve luchthaven Moorsele

02.

DIAGNOSE

VOORZIENINGENAANBOD
SCHAAL / DICHTHEID KERN
DIENSTENDORP
STADSRANDDORP
MOORSLEDE
LANDSCHAPSDORP
KNOOPDORP
DADIZELE
PRODUCTIVITEIT LANDSCHAP
KNOOPPUNTWAARDE

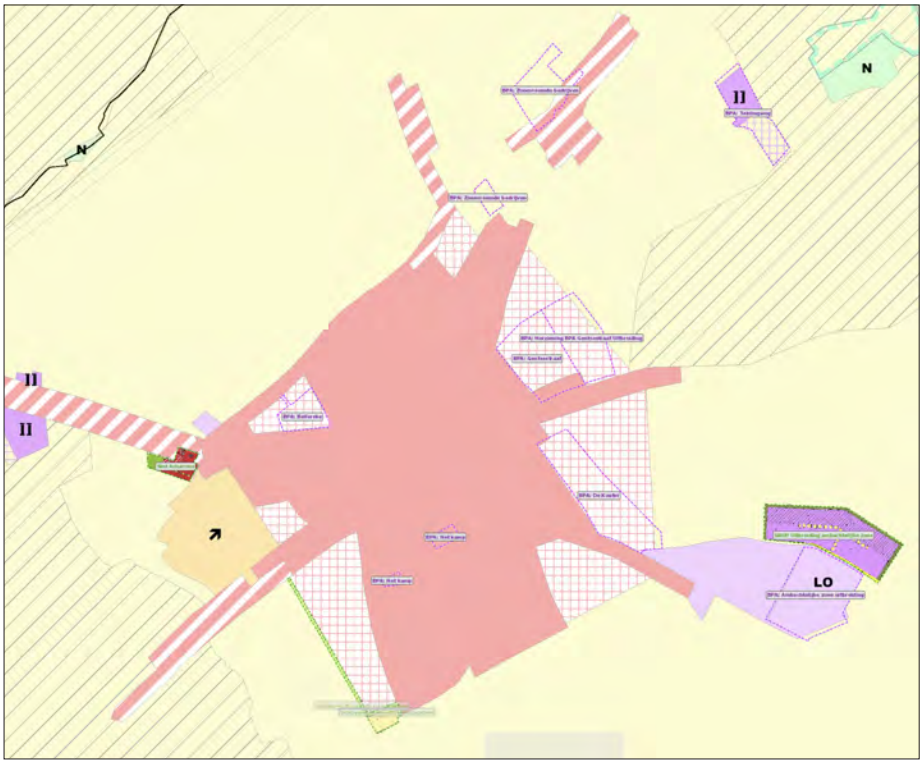

DYNAMISCHE KERNEN
DOOR MOGELIJKHEDEN
DYNAMISCHE KERNEN
DOOR AANTREKKELIJKHEID
KWANTITATIEF
KWALITATIEF
MOORSLEDE
DADIZELE
STAGNERENDE OUDE CENTRA
STAGNERENDE OUDE KERNEN

TYPERING

De typering is voor beide kernen (Moorslede en Dadizele) licht verschillend. Beide kernen worden getypeerd als landschapsdorp omdat de hele gemeente toch voornamelijk wordt gekenmerkt door het landschap. De kern van Moorslede wordt iets hoger op de as van voorzieningenaanbod geplaatst omdat Moorslede voornamelijk een kwalitatief woondorp is, met Site Grimmertinge als een uitgebreid aanbod aan voorzieningen voor de inwoners en de locatie van het gemeentehuis als dienstverlening voor de inwoners. De kern van Dadizele daarentegen wordt strikter gepositioneerd als landschapsdorp. De aanwezigheid van Mariënstede als groene long, maar ook de potenties van de toekomstige ontwikkeling op de site van het voormalig Dadipark, (zullen) zorgen voor een zeer groene indruk in de kern. Dadizele is voornamelijk een landschapsdorp met een recreatief karakter door de Basiliek en de groene longen.

POSITIONERING

Moorslede kunnen we niet omschrijven als een sterk stagnerend of erg dynamisch dorp, het positioneert zich ergens tussenin. Niettegenstaande is de gemeente eerder kwalitatief door de aantrekkelijkheid van Moorslede en vooral Dadizele. Door de potenties in beide kernen in de toekomst goed te benutten zal de gemeente in de toekomst kunnen vermijden om een louter stagnerend dorp te worden en meer te neigen naar een dynamisch dorp. De gemeente heeft zoveel kwaliteiten op vlak van wonen, open ruimte, groen, landbouw en ontspanning dat het stagneren van het dorp uit te sluiten is.

Op grondgebied Moorslede liggen heel wat WUGs die in de toekomst mogelijk kunnen worden ontwikkeld. De WUG zijn voornamelijk gelegen rondom de kern van Moorslede. Hoewel de WUG's ervoor zorgen dat de figuur van de kern wordt 'afgewerkt', zou het aansnijden van deze zones ervoor zorgen dat het contactoppervlak met het landschap veel kleiner wordt.

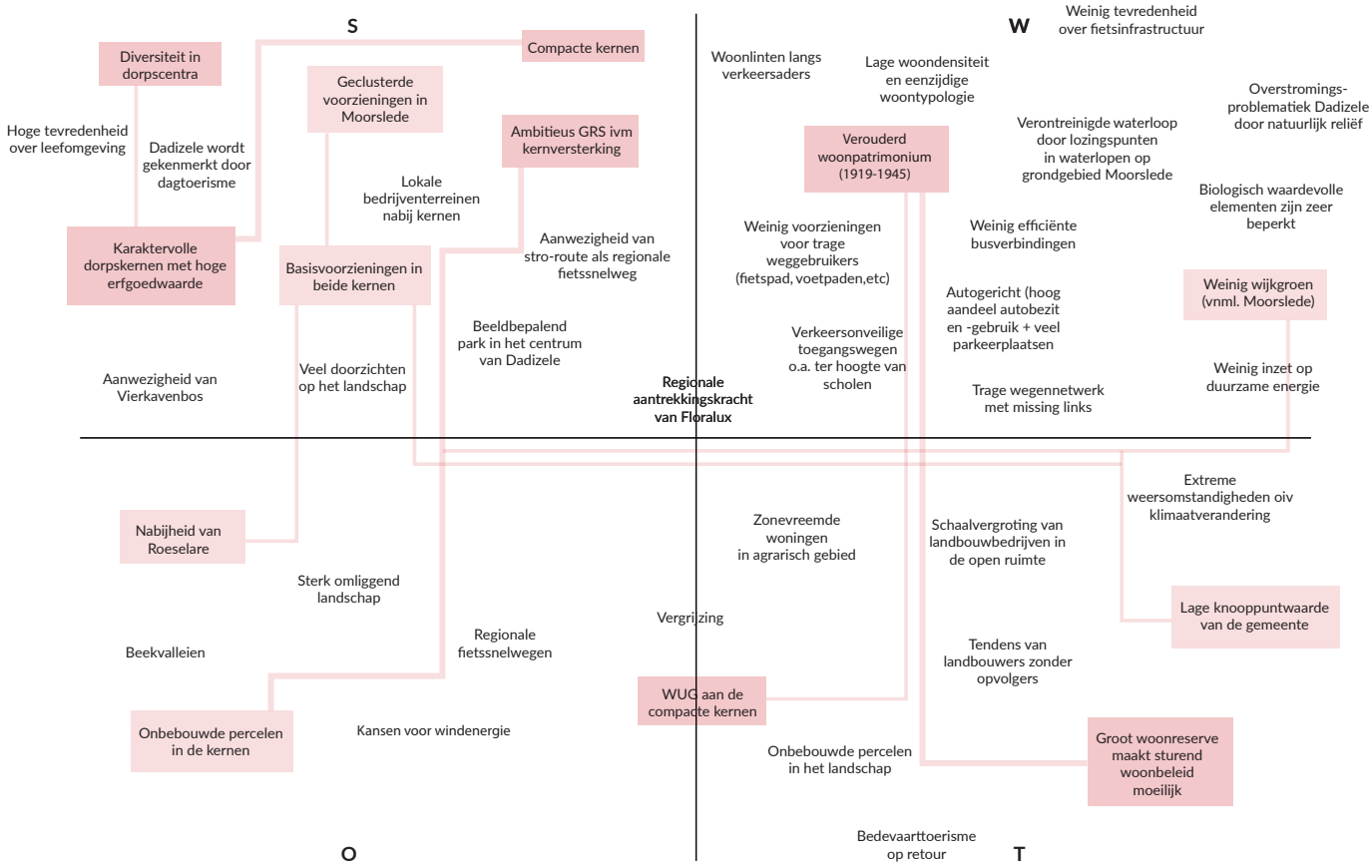
KERNVERDICHTING EN -VERSTERKING

Moorslede heeft uitgesproken kwaliteiten: compacte kwaliteitsvolle kernen, diversiteit binnen de twee kernen, aanwezigheid van basisvoorzieningen in beide kernen en een sterk geclusterde voorzieningensite in Moorslede. De gemeente maakt gebruik van de nabijheid van Roeselare, Menen en Kortrijk voor secundaire voorzieningen. Algemeen is er een hoge tevredenheidsgraad over de leefkwaliteit in de gemeente. Dit werd vroeger ook benadrukt door een ambitieus GRS op te stellen. De transformatie van het verouderd (erfgoed)patrimonium wordt benadrukt als principe, vooraleer open ruimte aan te snijden. Tegelijkertijd tracht het GRS zoveel mogelijk de open ruimte in de gemeente te behouden.

Moorslede en Dadizele zijn twee verschillende kernen met een eigen identiteit en eigen kwaliteiten en uitdagingen. De kern van Moorslede ontwikkelde zich meer als een woondorp waar het aangenaam is om te leven. De bedreiging hierbij is het groot aandeel woonreserve (WUG) dat nog aanwezig is rond de kern van Moorslede wat het voeren van een sturend woonbeleid bemoeilijkt.

Dadizele heeft de typische identiteit van een landschapsdorp met een recreatief karakter door de aanwezigheid van het bedevaartstoerisme en de horecazaken. Het aangenaam karakter van Dadizele wordt mede bepaald door de aanwezigheid van Mariënstede als groene long van de kern.

Voor de gemeente Moorslede schuilt er een opgave in het compact houden van beide kernen waardoor beide identiteiten verder versterkt kunnen worden. Naast de compactheid is een actieve vergroening (toegankelijk wijkgroen) van de kernen een tweede uitdaging.

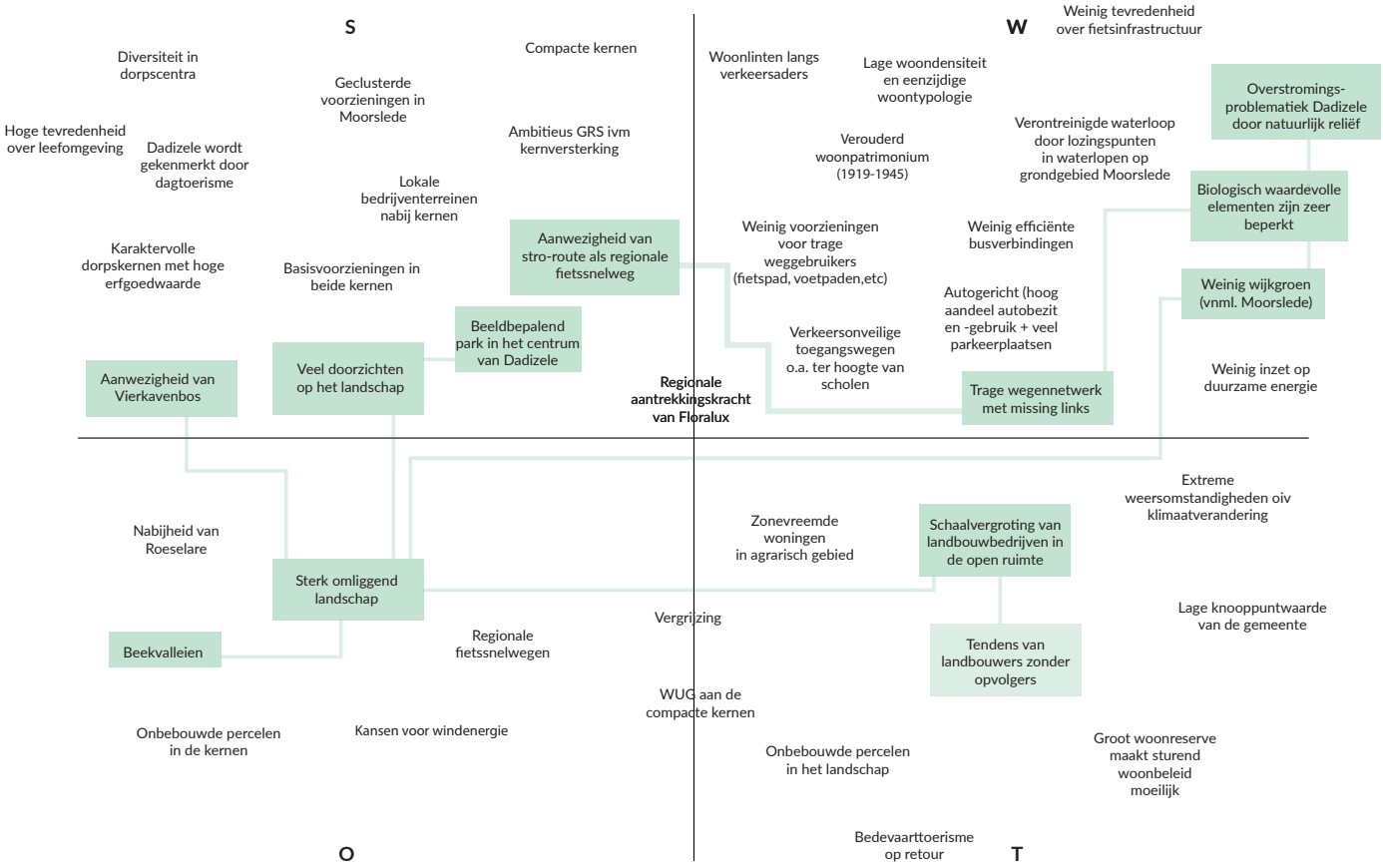
OPEN RUIMTE

Moorslede is op gewestelijk niveau gecategoriseerd als ‘landbouw- en plattelandsgemeente’. Deze indeling stemt volledig overeen met de huidige dynamiek in de gemeente. Moorslede wordt voornamelijk gekenmerkt door het sterk productieve landbouwlandschap. Hierdoor is het aandeel natuurwaarde in de gemeente heel erg laag. Natuurwaarde is te vinden in de kern van Dadizele met Mariënstede als beeldbepalend park, maar vooral ook in de aanwezigheid van het Vierkavenbos in het noorden van de gemeente. Dit 18ha grote bos werd recent (2002-2011) aangeplant en is nieuw bosdomein van het Vlaams Gewest.

Open ruimte en landschap staan vandaag minder hoog op de agenda van de gemeente. Heel concreet mist er een open ruimte visie waardoor verschillende potentiële kwaliteiten van het landschap niet worden benut. Vandaag zijn er wel veel doorzichten vanuit de bebouwde ruimte richting het landschap. Deze kwaliteit moet in de toekomst nauwkeurig worden bewaakt om de identiteit van de kernen te behouden. De beekvalleien zijn tot op heden weinig landschappelijk ingericht en er wordt weinig ingezet op de meerwaarde van kleine landschapselementen voor de landbouw. De samenwerking met de Provincie West-Vlaanderen en de VLM om hier onder meer een grondenbank in te zetten, biedt een grote opportuniteit.

Een sterk omliggend productief landbouwlandschap impliceert niet een ontoegankelijk landschap. Het inzetten op een volledig netwerk van trage wegen zonder missing links en met een synergie tussen zwakke weggebruikers en landbouwvoertuigen is een grote potentie voor de gemeente.

Een bedreiging voor het huidige karakter van de open ruimte schuilt in de schaalvergroting van landbouwbedrijven en een algemene Vlaamse tendens van landbouwers zonder opvolgers. In het eerste geval moet over de kwaliteit van de schaalvergroting worden gewaakt. Dit mag het landschap niet vernietigen. In het tweede geval moet het probleem van zonevreemd gebruik erg streng worden bewaakt om verspreide bebouwing zoveel mogelijk te vermijden.

MOBILITEIT

De vormgeving van de twee kernen is verschillend waardoor ook de mobiliteitssituatie niet gelijk is. Doorheen Moorslede werden in het verleden wegen aangelegd die vandaag alles drukke verkeersader fungeren waarlangs ook vrachtverkeer passeert. Dit zorgt voor heel wat conflictsituaties met zwakke weggebruikers. Door de beperkte ruimte tussen de gevels van de bebouwing, is de aanleg van een vrijliggend fietspad op sommige plaatsen onmogelijk, waardoor er in de gemeente een ontevredenheid heerst over de verkeersveiligheid en –leefbaarheid.

In tegenstelling tot Moorslede wordt Dadizele gevrijwaard van grote invalswegen. De dorpskern wordt voornamelijk geïdentificeerd door de vele parkeerplaatsen, waardoor het openbaar domein hier toch ook wordt gedomineerd door de auto.

Uit de kwantitatieve cijfers blijkt dat het autogebruik in de gemeente hoog te ligt. Een uitdaging voor de toekomst voor de gemeente is het sensibiliseren en faciliteren van de modal shift, waardoor de inwoners sneller en vaker naar de fiets grijpen. Hiervoor zal de gemeente in de toekomst ook moeten inzetten op fietsvriendelijke routes, zoals trage wegen.

ENERGIE

Moorslede ondertekende het Burgemeestersconvenant, en engageert zich zo om haar CO2-uitstoot met 20% te verminderen tegen 2020. De gemeente doorliep het traject samen met de groep Klimaatoverleg Midwest. Technisch gezien kon Moorslede niet met deze groep mee tekenen (Europa vereist hierbij een geografische aaneengrenzing van samenwerkende gemeenten.). Hierdoor is de gemeente wel deel van het groepsplan, maar diende het individueel in.

De gemeente zet vooral in op energie-efficiëntie, een voorbeeldrol van de gemeente en duurzame energieproductie via PV-installaties. Het potentieel voor andere vormen voor duurzame energieproductie blijft onderbenut. Een vergunningsaanvraag voor 8 windturbines kreeg in het verleden een enorme weerstand vanuit de bevolking.

REGELGEVING EN PUBLIEK ONDERNEMERSCHAP

Moorslede heeft een erg ambitieus GRS, maar voert geen sturend ontwikkelingsbeleid. Het GRS haalt aan dat het is aangewezen om eerst het huidig patrimonium te transformeren naar de noden van vandaag alvorens open ruimte aan te snijden voor nieuwe wooneenheden. Maar tegelijk zorgt het gebrek aan een sturend woonontwikkelingsbeleid ervoor dat er nog steeds 25ha grond bestemd is als woonuitbreidingsgebied. De gemeente is hierbij op zoek naar handvaten om te bepalen waar er in de toekomst al dan niet ontwikkeld zou moeten worden.

GISPROTOCOL

Als onderdeel van de bouwmeesterscan-methodologie heeft Tractebel met Maat-ontwerpers en Voorland een GIS-protocol ontwikkeld om de gemeente systematisch te scannen. Dit protocol beschrijft op welke manier open data (afkomstig van Geopunt, gemeente…) in een GIS-omgeving wordt gecombineerd in vier thematische kaarten. Deze kaarten zeggen meer dan losse data, het is een specifieke lezing van de actuele situatie waarbij patronen, knelpunten en potenties worden gedetecteerd.

De kaarten zijn opgesteld rond de wisselwerking tussen de bebouwde en de onbebouwde ruimte, gerelateerd aan de strategische doelstellingen uit het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen:

1. **Verminderen bijkomend ruimtebeslag**
2. **Wonen en werken nabij collectieve vervoersknopen en voorzieningen**
3. **Palet aan leefomgevingen**
4. **Fijnmazig netwerk van groenblauwe aders**
5. **Robuuste open ruimte ifv voedselproductie en biodiversiteit**

De kaarten zijn een werkinstrument voor het team en mogen niet als wensbeeld of project voor de gemeente worden gelezen. Op de kaarten feitelijke toestand worden juridische en administratieve afbakeningen, voorzieningen, netwerken… weergegeven. Op de potentiekaarten worden hefbomen, knelpunten en kansen samengebracht om het benoemen van strategische trajecten te onderbouwen. Deze kaarten zijn een momentopname en leggen de mogelijkheden bloot om in te grijpen op het huidig functioneren van de gemeente en de reikwijdte van ingrepen te kunnen inschatten.

Deze kaarten bevatten veel detail om de samenhang van systemen en netwerken in de gemeente te kunnen aantonen. Op de zooms van de strategische projectgebieden wordt de beschikbare data ingezet om het de strategische trajecten te verankeren.

Voor elke thematische kaart is een uitgebreide legende en toelichting van de gekozen indicatoren opgemaakt. De gebruikte data en raadpleegdatum zijn opgenomen in de legende in functie van verificatie. Daarnaast zijn ook enkele externe databronnen opgenomen die de kaarten verder kunnen onderbouwen en/of verfijnen.

BEBOUWDE RUIMTE

FEITELIJKE KAART

Deze kaart geeft het functioneren van de bebouwde ruimte weer aan de hand van de woningdichtheid, het bestaande netwerk openbaar vervoer, netwerk fietsinfrastructuur en niet-gemotoriseerd vervoer en voorzieningen op lokale en regionale schaal. De netto woningdichtheid wordt bepaald door het aantal adressen in een afgebakende wijk met gerealiseerde woningen te projecteren. Daarboven wordt het grootschalig referentiebestand en de te onderzoeken woonuitbreidingsgebieden uit de Atlas van woonuitbreidingsgebieden geplaatst. Naast de (geplande) fietsroutes worden ook de gerealiseerde fietspaden langs gewestwegen aangeduid die niet noodzakelijk onderdeel zijn van deze routes. Het fijnmazige net voor niet-gemotoriseerd verkeer wordt aan de hand van de trage wegen atlas en wandelwegen uit het GRB opgebouwd.

MOORSLEDE

De leefdichtheid in Moorslede is bijzonder laag. De netto woningdichtheid ligt in de kernen tussen de 12 en de 18 woonentiteiten per hectare. Woonuitbreidingsgebieden situeren zich uitsluitend rond de kern van Moorslede, waarvan bepaalde delen in agrarisch gebied. Zowel in Moorslede als in Dadizele zijn voorzieningen terug te vinden, maar in Moorslede is het aanbod het sterkst uitgebouwd (voornamelijk basisvoorzieningen). De gerealiseerde fietssnelweg F37 maakt gebruik van een oude spoorwegbedding tussen Ieper en Roeselare en doorkruist Moorslede. Vanuit het centrum van Moorslede takt het BFF op twee plekken aan op de fietssnelweg.

KANSENKAART

Deze kansenkaart toont de ontwikkelingskansen aan ifv van het verduurzamen van dagdagelijkse verplaatsingen en verhogen van levenskwaliteit in de kernen. De ontwikkelingskansen nabij vervoersknopen wordt binnen de gemeente in kaart gebracht door de wandelafstand rondom het station en hoofdbushalte uit te zetten op het wegenregister zodat de invloedssfeer zichtbaar wordt gemaakt. Rondom stations worden de afstanden 300m – 600m – 900m – 1200m uitgezet in functie van verdichting en 3000m in functie van fietsbereikbaarheid. (Geplande) fietssnelwegen worden geaccentueerd omdat deze het bereik van lokale stations met beperkte bedieningen en/of bestemmingen kunnen overstijgen. Voorzieningenclusters (=concentratie detailhandel) worden geselecteerd uit de feitenfiche detailhandel van het voorgaande jaar, uitgegeven door het Kennisnetwerk Detailhandel. Er wordt een contour aangeduid die overeenstemt met een wandelafstand van 5 minuten. Onbebouwde percelen, leegstaande panden en ruimteverslindende woningen (minder dan 1 bouwlaag en/of perceel minder dan 20% bebouwd) worden op kavelniveau aangeduid om onderbenutting van de ruimte te lokaliseren.

MOORSLEDE

De dichtstbijzijnde stations Roeselare en Menen zijn niet binnen een comfortabele fietsafstand (<3km) bereikbaar vanuit de kernen. Via de F37 kan je vanuit Moorslede de 9,4km tot het station van Roeselare wel op een autoluwe weg afleggen langs de spoorwegbedding. Het gedeelte van de fietssnelweg in Moorslede is (nog) niet verlicht. Zowel in Moorslede als in Dadizele vind je een concentratie van detailhandel rond de kerktoren. De recente uitbreiding van het bedrijventerrein Briekhoek toont zeker kansen voor het installeren van PV-panelen, toch beschikken nog maar weinig bedrijfsgebouwen over PV-installaties.

Ontwikkelingskansen nabij vervoersknopen (trein en/of hoofdhalte) .
(BRV: wonen en werken nabij collectieve vervoersknopen en voorzieningen)
haltes Vlaamse vervoersmaatschappij (De Lijn, 16/09/2018)
+ netkaarten De Lijn (www.delijn.be)
+ aantal instappende reizigers per station (NMBS, 2014)
+ regiotool VITO

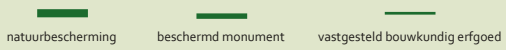
Nabijheid (basis)voorzieningen op 5 minuten wandelafstand
(BRV: wonen en werken nabij collectieve vervoersknopen en voorzieningen)
(BRV: palet van leefomgevingen)
POI service
+ winkelgebieden en kernafbakeningen (feitenfiche detailhandel gemeente, 2017)
+ regiotool VITO

Onderbenutte percelen en gebouwen als hefboom voor ontwikkelingen nabij vervoersknopen en/of voorzieningen
3D grootschalig referentiebestand (3D GRB)
+ register onbebouwde percelen (gemeente)

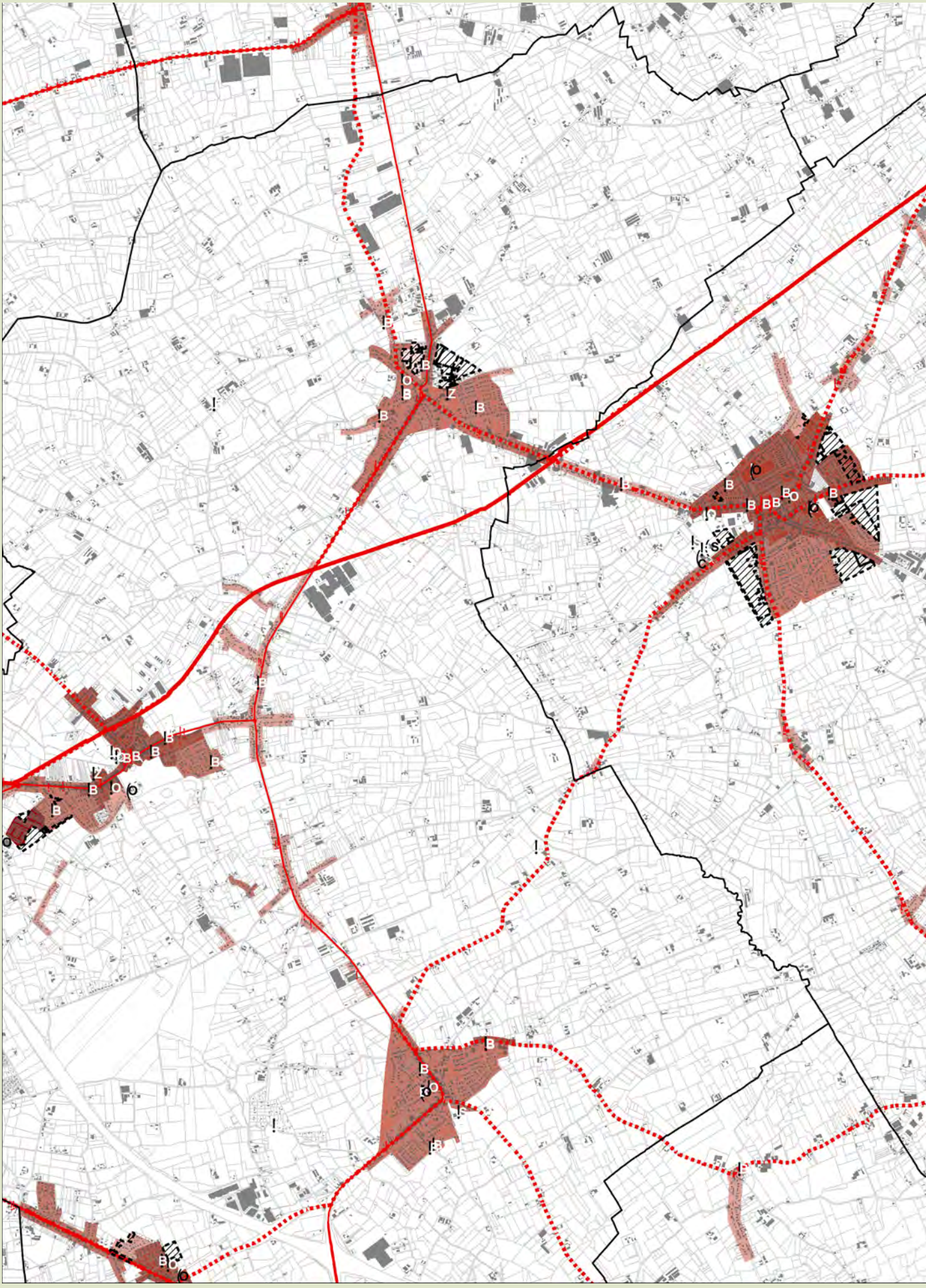
Potentie voor (grootschalige) energieopwekking
daken met oppervlakte > 500m² (GRB)

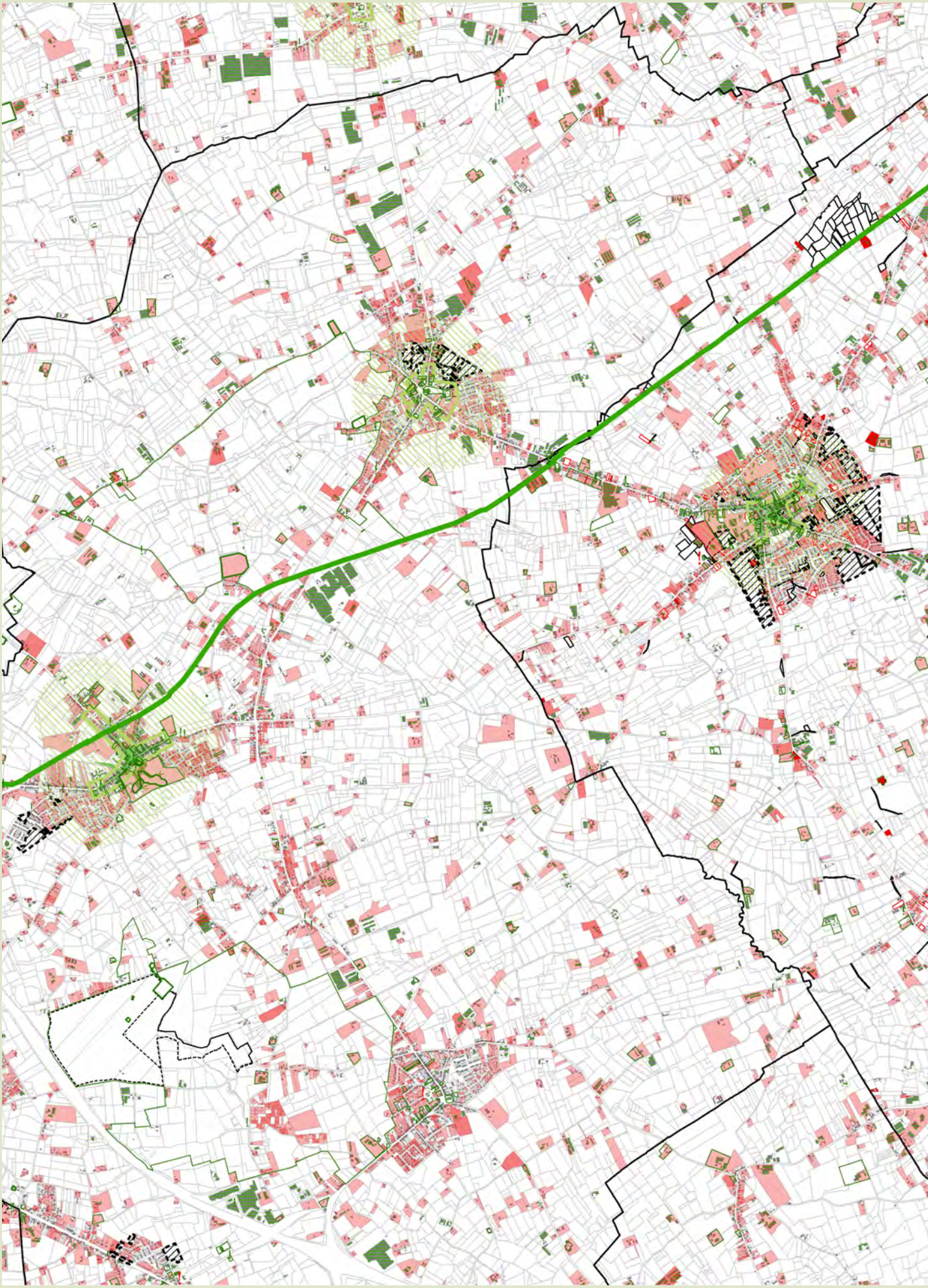
Identiteit
Juridische afbakeningen ter bescherming van waardevolle natuur (feitelijke kaart onbebouwde ruimte)
beschermde monumenten (2018)
bouwkundig erfgoed (2018)

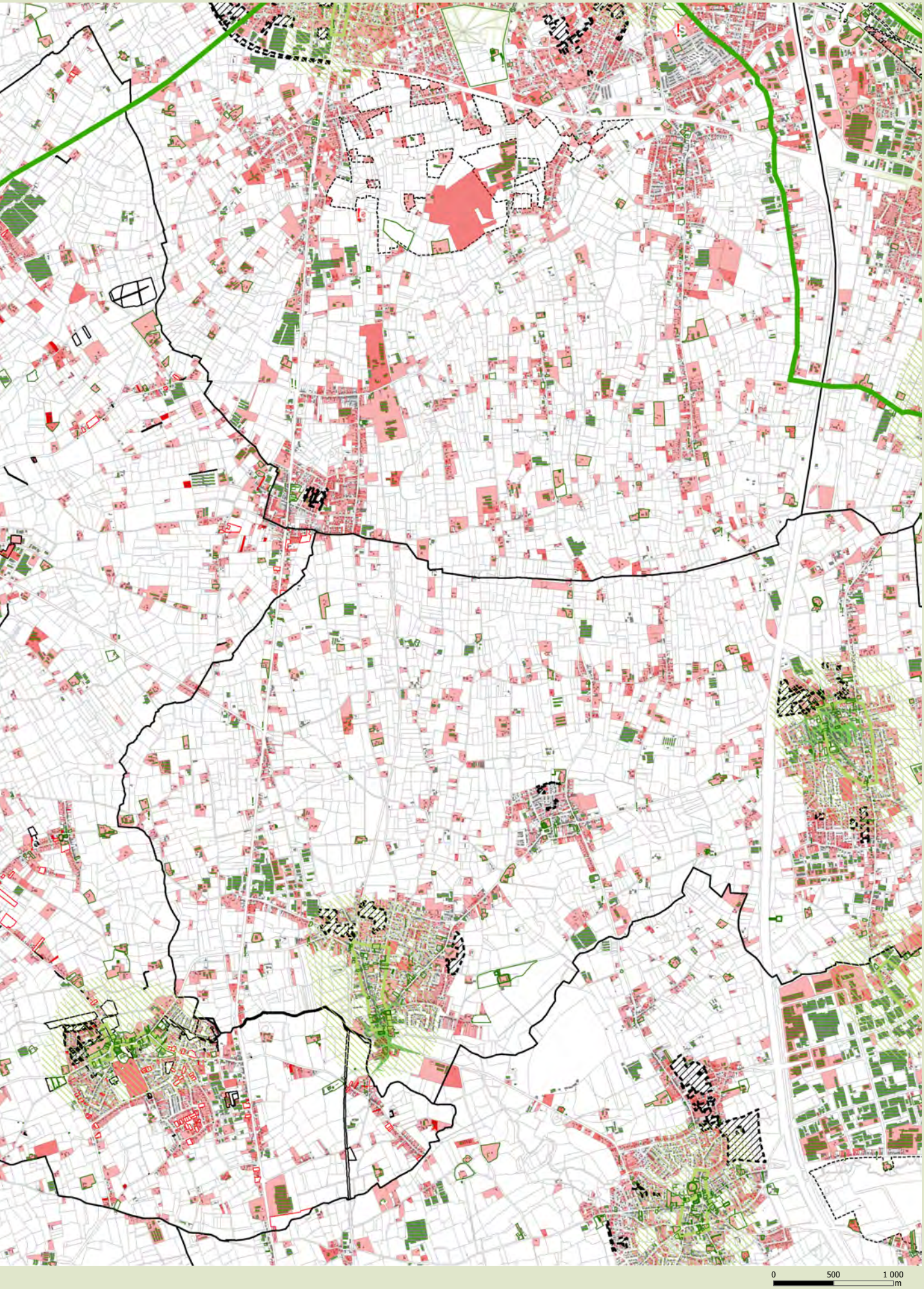

Juridische en administratieve afbakeningen
atlas van de woonuitbreidingsgebieden - te onderzoeken gebieden (30/07/2018)
+ percelen eigendom overheid (gemeente)
+ percelen met voorkooprecht (gemeente)
+ percelen Vlaamse Overheid en lokale besturen

0
500
1 000
m

0
500
1 000
m

ONBEBOUWDE RUIMTE

FEITELIJKE KAART

De waterstructuur en hoogtelijnen geven het fysisch landschap van de gemeente weer. De waardevolle en zeer waardevolle gebieden van de biologische waarderingskaart worden aangevuld met juridische beschermingen van natuur en landschap, zonder onderscheid te maken.

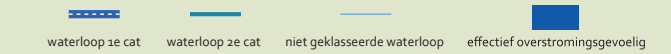
De invloed van de landbouw op de open ruimte, bepaald door de schaal en type landbouw, wordt weergegeven door akkerbouw en mestinstallaties veeteelt.

MOORSLEDE

Het open ruimtegebied rond Moorslede heeft een overwegend landbouwkarakter, waarvan vandaag de dag een groot aandeel akkerbouw. Topografisch gezien ligt de kern van Moorslede beduidend hoger dan de omliggende gebieden. De kern Dadizele ligt in de vallei van de Heulebeek. Natuurlijk waardevolle gebieden zijn verbonden aan de voornaamste waterlopen in de gemeente. Zo heb je het Vierkavenbos langs de Collievijverbeek, alsook het voormalige Dadipark in de nabijheid van de Heulebeek. Over het algemeen kunnen we stellen dat de natuurwaarde binnen de gemeentegrenzen van Moorslede zeer laag is. De historisch aaneengesloten bosrijke gebieden ten noorden en ten oosten van het historisch centrum hebben plaats gemaakt voor landbouw. Vanuit recreatief oogpunt hebben zowel Moorslede als Dadizele hun respectievelijke attractiepool: het domein rond het zwembad De Amfoor en het recreatief domein van CJT De Touwladder.

Percelen met hoge natuurwaarde
biologische waarderingskaart versie 2 (toestand 2016)

Waterstructuur met categorisering waterlopen en overstromingsgevoelige gebieden
Vlaams Hydrografische Atlas (01/06/2018)
overstromingsgevoelige gebieden, watertoets (toestand 2017)

Juridische afbakeningen ter bescherming van waardevolle natuur
VEN / IVON gebieden (17-10-2018)
Natura 2000 (toestand 2016)
erkende natuurreservaten (versie 1.0)
Ramsar-gebieden (27/05/1987)
beschermde gebieden duinendecreet (19/09/2008)
habitatrichtlijn(deel)gebieden (18/01/2013)

Juridische afbakeningen ter bescherming van waardevol landschap
vastgestelde ankerplaatsen, landschapsatlas (2001)
beschermde archeologische sites (2016)
beschermde cultuurhistorische landschappen (2016)

Landbouwgebruik en recreatie
landbouwgebruikspercelen ALV (2017)
GPBV-installaties veeteelt (22/11/2018)
gewestplan, vector (01/12/2017)

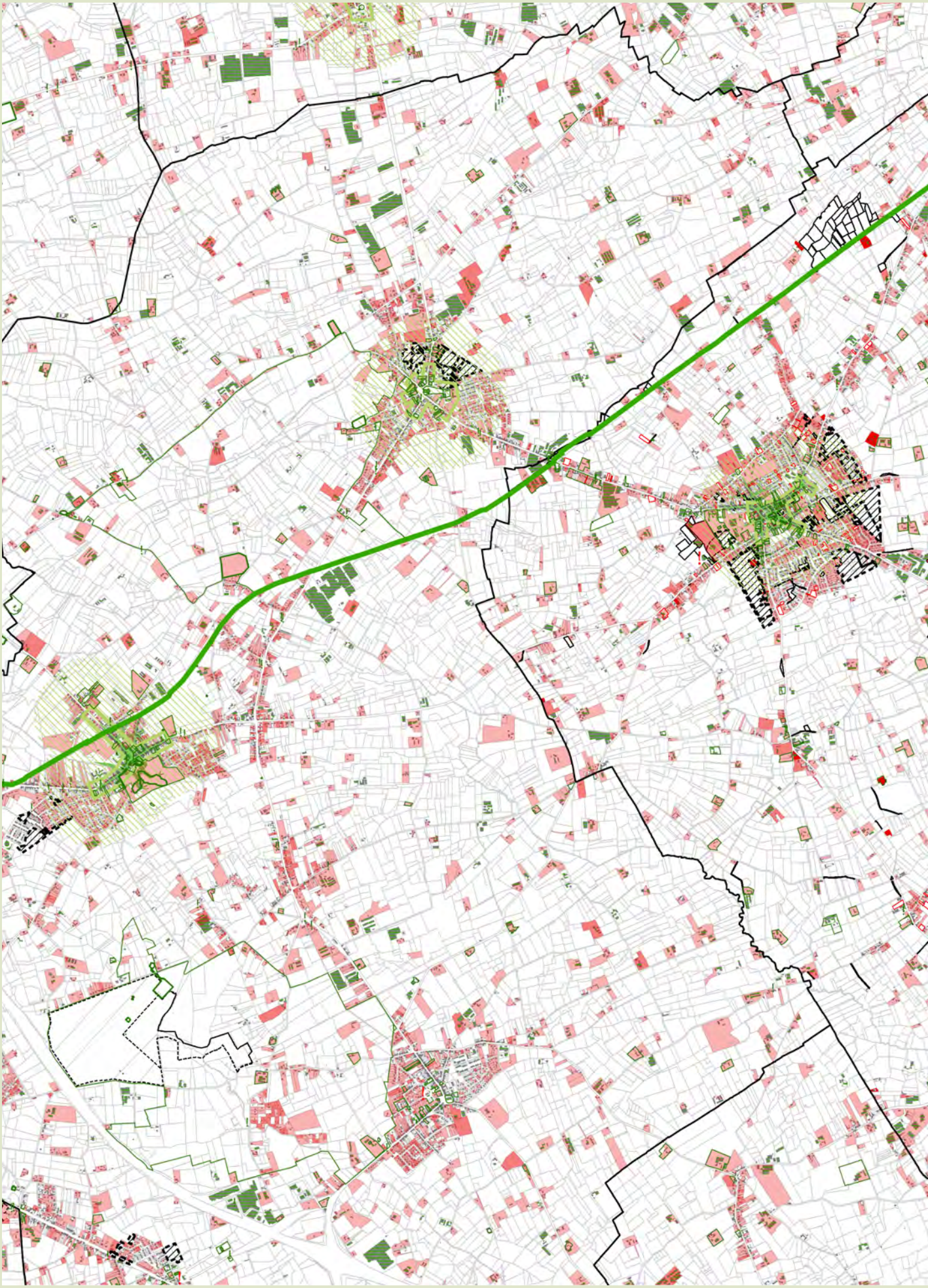
KANSENKAART

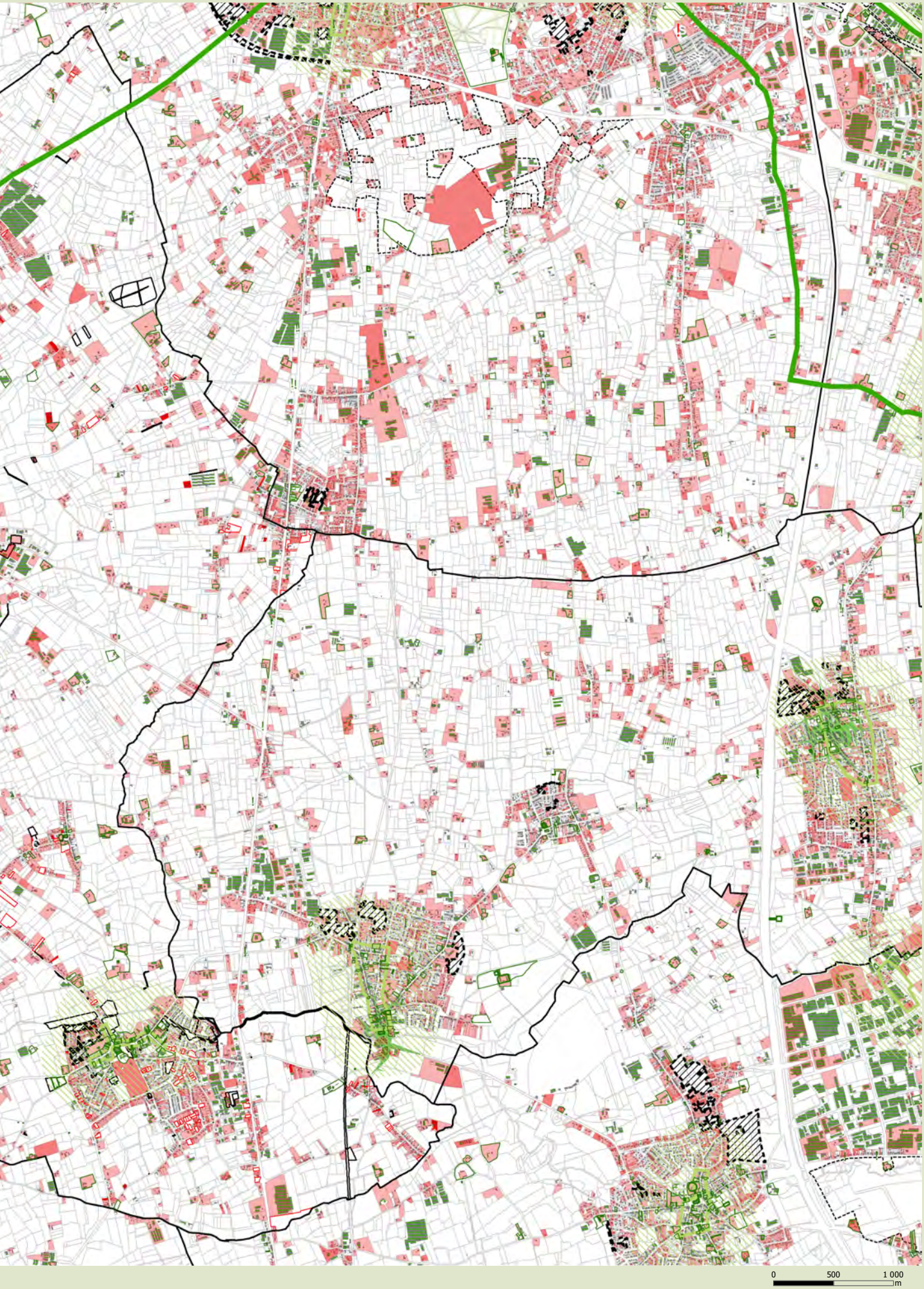
Deze kansenkaart geeft mogelijkheden weer om de open ruimte te verbinden en robuuster te maken, de gemeente meer klimaatbestendig te maken. Voor het uitbreiden en aaneenkoppelen van groenblauwe netwerken wordt de zeer waardevolle natuur en visiegebieden (waar voorkooprecht voor de Vlaamse overheid of Natuurpunt geldt) in kaart gebracht. Fysieke barrières zoals aaneengesloten bebouwing of brede wegen worden in rood aangeduid als te mijden of aan te pakken. Het watersysteem wordt in kaart gebracht door naast de overstromingsgevoeligheid en signaalgebieden ook de waterkwaliteit weer te geven. De ecologische typering van de waterlopen is een oudere datalaag uit 2000, maar biedt een basis om de huidige toestand te evalueren aan de hand van de rioleringsdatabank en data van de VMM. Voor het verminderen van de onthardingsgraad worden grote verharde oppervlaktes (> 2000 m²) in kaart gebracht middels de gedetailleerde bodembedekkingskaart van 2017. Lokale weg type III of erfontsluitingswegen in buitengebied hebben geen verbindende functie waardoor een herinrichting of ontharding mogelijke scenario's zijn. De potentie voor energieopwekking wordt aangetoond door de theoretische locaties voor grootschalige windturbines aan te duiden. Vaste afstanden tot woningen (250m), zonevreemde woningen (200m), hoogspanningsleidingen en aanvliegroutes luchthaven worden uitgesloten.

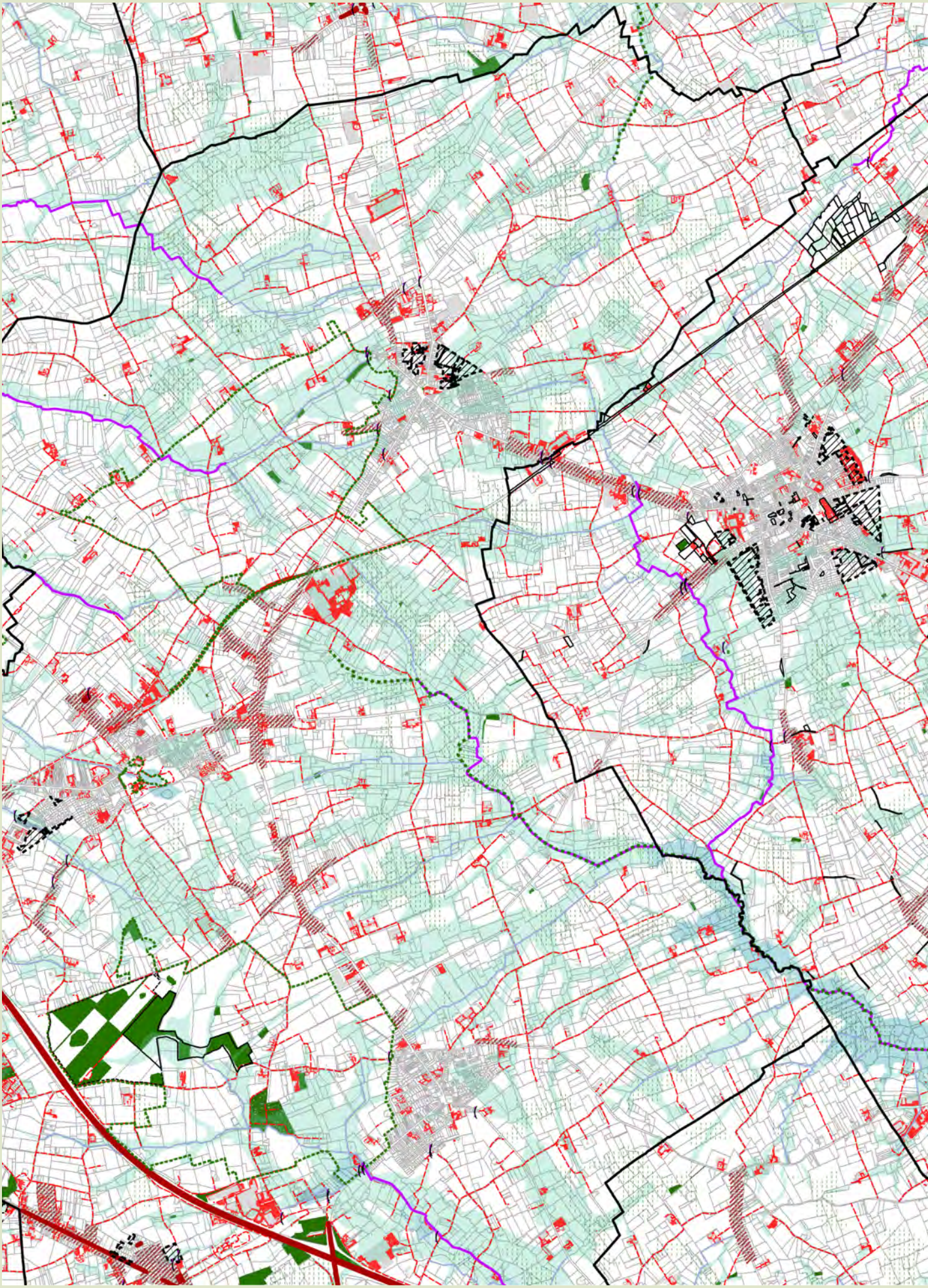
MOORSLEDE

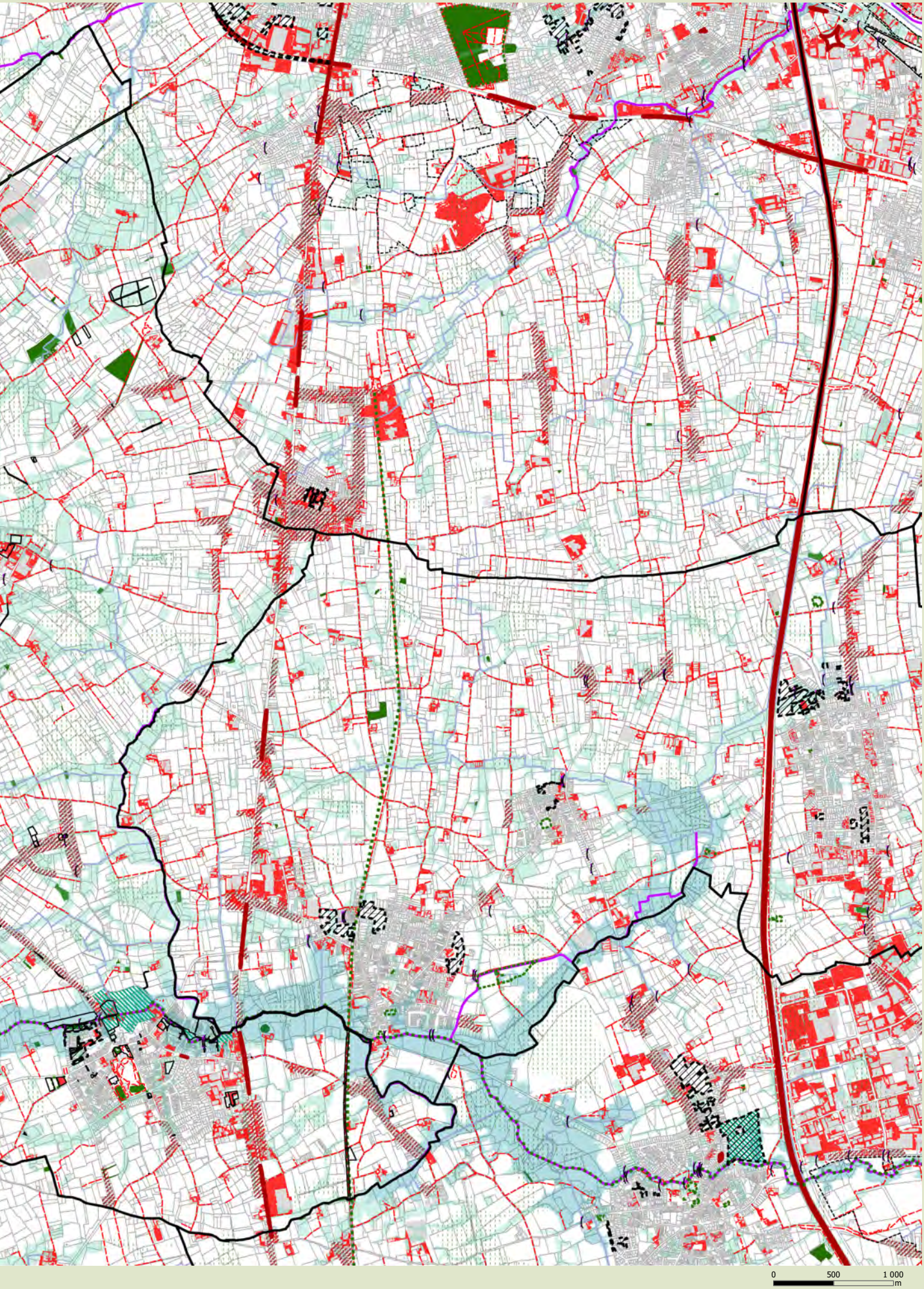
Volgens de ecologische typologie is vooral de Heulebeek, en enkele zijtakken, sterk verontreinigd. Hierbij moet echter rekening gehouden worden met de datering van de data. Ondertussen zijn verschillende ingrepen ondernomen om de waterkwaliteit te verbeteren. De rioleringsdatabank leert ons dat er nog veel actieve niet-gezuiverde uitlaten uitgeven op de Heulebeek, komende van harde bestemmingen zoals wijken. Mede omwille van de topografie van het landschap is vooral de vallei van de Heulebeek overstromingsgevoelig. Vanuit de twee kernen vertrekken verschillende radiale lintbebouwingen die zich honderden meters uitstrekken in het landschap met een uitgebreid netwerk van onderbenutte erfontsluitingswegen.

0
500
1 000
m

0
500
1 000
m

03.

AMBITIES

SAMENVATTENDE AMBITIES

	KERN-VERSTERKING	MOBILITEIT	OPEN RUIMTE	ENERGIE	PUBLIEK ONDER-NEMERSCHAP
01. Woonlandschap - kerndifferentiatie als basisprincipe om de compacte kernen van Moorslede en Dadizele te versterken	X	x	x		X
02. Belevingslandschap - van monofunctioneel landbouwlandschap naar een belevingslandschap	x	X	X		x
03. Veerkrachtig landschap - een functioneel breed landschap creëren om toekomstige klimaatveranderingen op te vangen		x	X	x	

3.1 WOONLANDSCHAP

Ambitie 01 - "Kerndifferentiatie als basisprincipe om de compacte kernen van Moorslede en Dadizele te versterken."

OPGAVE – KERNVERSTERKING ALS BASISPRINCIPE

De gemeente Moorslede wordt vandaag vooral gekenmerkt door twee compacte en karaktervolle kernen: Moorslede en Dadizele. De bebouwing is ruimtelijk geconcentreerd in compacte kernen, met een groot contactoppervlak met het landschap.
Beide kernen onderscheiden zich onderling door hun specifieke identiteit en functie op (boven)lokale schaal. De beperkte demografische groei die is voorspeld, bestaat voornamelijk uit een stijging van de niet-actieve bevolking. Hierdoor zal er vergrijzing in de gemeente optreden en is het een opgave om ook jonge mensen in de gemeente te houden.

De gemeente is toe aan kernversterking. Maar met de huidige bevolkingscijfers, toekomstige prognoses, geografische ligging én de lage knooppuntwaarde is er geen nood aan grootschalige ontwikkelingen. Kernversterking betekent voor Moorslede daarom het groeien in kwaliteit (levendig dorpshart, goed basisvoorzieningenniveau, toegankelijk openbaar domein als ontmoetingsruimte, ...) zonder noodzakelijk te groeien in kwantiteit. Dit gegeven is contradictorisch met het ruime woonaanbod in de huidige planologische situatie:

> Voornamelijk rondom de kern van Moorslede is nog een aanzienlijke oppervlakte met gewestplanbestemming woonuitbreidingsgebied aanwezig;
> In de kernen zijn er nog wooninbreidingsgebieden: vandaag open ruimte met als bestemming woongebied;
> In de open ruimte zijn er nog heel wat onbebouwde percelen in de woonlinten met gewestplanbestemming 'wonen met landelijke karakter' aanwezig.

INZETTEN OP KERNDIFFERENTIATIE OM DE STERKTES VAN DE TWEE KERNEN UIT TE SPELEN

De twee kernen hebben een verschillende identiteit en diverse kwaliteiten. Hierdoor zijn er potenties in het verder versterken, maar ook in het complementair ontwikkelen van beide kernen. Het uitgangspunt is niet dat Dadizele en Moorslede elkaar zullen beconcurreren, maar net dat de eigen sterktes van de kernen worden erkend en aanvullend werken ten opzichte van elkaar. Hierbij wordt voornamelijk ingezet op de twee hoofdkernen en in mindere maten op de gehuchten zoals Slypskapelle, Waterdam, etc. De verschillende gehuchten moeten wel goed zijn verbonden met de hoofdkernen in functie van programma's, voorzieningen en ontspanningsmogelijkheden.

> MOORSLEDE als kwalitatief woondorp met landschappelijk karakter

De huidige compactheid en woontevredenheid in de kern van Moorslede zijn twee belangrijke kwaliteiten die voor de toekomst van de kern van Moorslede moeten worden behouden en versterkt.
Om de kern aantrekkelijk te houden voor de vandaag dalende actieve bevolkingsgroep, zijn er verschillende aspecten waar de gemeente actief moet op inzetten: het verder uitbouwen van de voorzieningencluster Site Grimmertinge als troef voor Moorslede, het versterken van het huidige basisvoorzieningenapparaat, het verder uitspelen van de nabijheid van de ambachtelijke zone als tewerkstellingsplek, de vergroening van de kern waarbij het aansnijden van de bestaande open ruimte zoveel mogelijk wordt vermeden, de transformatie van het huidige woonpatrimonium en het uitbouwen van een conflictvrij lokaal traag netwerk als alternatief op de drukkere (zwaar)verkeersaders door het centrum.

> DADIZELE als landschapsdorp met recreatief karakter

In tegenstelling tot Moorslede, heeft Dadizele niet enkel woonkwaliteiten van een compacte kern maar ook een hoge belevingskwaliteit door het recreatief

bedevaartstoerisme in de kern. Opmerkelijk aan de kern van Dadizele is dat de kern ruimtelijk nooit werd doorsneden door steenwegen. Dit is voor Dadizele een belangrijke kwaliteit maar vooral een enorme potentie om Dadizele te ontwikkelen als het eerste autovrije dorp van Vlaanderen.

Door maatschappelijke veranderingen is het bedevaarttoerisme vandaag op retour, maar Dadizele heeft voldoende potenties om de huidige attractiviteit te behouden en naast het bedevaarttoerisme ook te kunnen inzetten op 'zondagse ontspanningsuitjes'. Een dergelijke (toeristisch) recreatieve ontspanningskern kan extra worden versterkt door:

> De huidige groene long van Mariënstede verder uit te breiden met de nieuwe groenontwikkeling op de site van het voormalige Dadipark. Het geheel te laten functioneren als ontspanningsruimte voor recreanten, maar ook voor inwoners;
> Dadizele te ontsluiten met een volwaardig netwerk voor voetgangers en fietsers.
> De Basiliek sterker in de verf te zetten als (historisch) belangrijke aantrekkingskracht omgeven door een kwalitatief en autovrij plein of bij uitbreiding een autovrije kern.
> De autovrije kern aan te grijpen om de parking om te vormen en zo enerzijds de horecazaken meer ruimte te geven en te versterken, anderzijds meer ruimte te maken voor voetgangers en fietsers;
> De huidige bovenlokale dynamiek van het dorp en Floralux te gebruiken als katalysator voor de toekomstige recreanten.

Het optimaal streven naar een goede verweving tussen recreatie en wonen is cruciaal. Alle ingrepen om de recreatieve attractiviteit te verhogen, moeten tegelijk een meerwaarde bieden voor de inwoners van Dadizele.

VERHOGEN VAN DE LEEFBAARHEID DOOR EEN MODAL SHIFT TE FACILITEREN

Als we inzetten op de uitbouw van Moorslede als hoofddorp met alle gemeentelijke voorzieningen en Dadizele als toeristisch-recreatieve kern, dan moeten de inwoners Dadizele en de gehuchten vlot en duurzaam Moorslede kunnen bereiken en vice versa. Nu is het verplaatsingsgedrag binnen Moorslede zeer autogericht. In een evolutie naar een meer duurzame gemeente is er nood aan een modal shift. De Moorsledenaar moet meer op de fiets en de gemeente moet hem daarin stimuleren en faciliteren. Een eerste vereiste in deze modal shift is een vlotte verbinding tussen de twee kernen. We bouwen de Dadizeelsestraat uit tot een fietsstraat, zodat de fiets de meest snelle en vlotte verbinding wordt tussen de twee kernen. Deze Dadizeelsestraat als hoofdfietsstraat wordt de drager van een functioneel, traag netwerk binnen de gemeente. Het huidige, doorgaand autoverkeer op deze straat moet hiervoor worden afgeleid. De nabijheid van de steenweg N32 is een opportuniteit. De circulatie van doorgaand, gemotoriseerd verkeer wordt gericht naar deze route.

Voor meer bovenlokale verplaatsingen maken we de bus en deelautosystemen aantrekkelijker door de uitbouw van mobipunten. Momenteel loopt de buslijn 55 tussen Roeselare en Menen al door de kernen Moorslede en Dadizele. Op die manier zijn de kernen ook met het openbaar vervoer met elkaar verbonden. De ambitie is om in te zetten op één sterke bushalte per kern, waar het aangenaam wachten is op de bus; waar het publiek domein is ingericht als verblijfsruimte; waar er degelijke fietsinfrastructuur is; etc. Dit zijn m.a.w. de ideale punten om uit te bouwen als mobipunten.

PROACTIEVE VISIE OP HET WONEN

De gemeente Moorslede heeft nood aan een proactieve visie op wonen. Door de lage knooppuntwaarde en beperkte bevolkingsprognose heeft Moorslede weinig behoefte aan bijkomende woningen. In tegenstelling tot deze lage nood is er in Moorslede een groot potentieel toekomstig planologisch woonaanbod gelegen. Daarnaast bestaat het gevaar dat grote toekomstige woonontwikkelingen kunnen zorgen voor een overaanbod aan wooneenheden waardoor de leegstand van de oudere woningen zal stijgen.

Het potentieel toekomstig planologisch woonaanbod bestaat uit (1) woonuitbreidingsgebieden rond de kernen, (2) wooninbreidingsgebieden en (3) woonlinten met landschappelijk karakter.

De WUG (1) zorgen momenteel voor een groot contactoppervlak van de kern met het omliggend landschap, inclusief de doorsteken en doorzichten naar het landschap. Door de lage knooppuntwaarde en beperkte bevolkingsprognose is het niet gewenst om nog bijkomende woonuitbreidingsgebieden aan te snijden in Moorslede. Daarnaast heeft de gemeente vandaag reeds te maken met overstromingsproblemen aan de Heulebeek, waardoor het van groot belang is om juist te ontharden in plaats van bijkomend te ontwikkelen.

De wooninbreidingsgebieden (2) vormen momenteel groene longen en zorgen voor ademruimte in de kernen, het is belangrijk om deze kwaliteit te behouden. Ontwerpend onderzoek naar het inpassen van densere woonvolumes en het meer toegankelijk maken van groene (binnen)gebieden, vormt hierbij een sleutel. (Vb. site Verlinde en site Rederijkerspad).

De woonlinten met landschappelijk karakter (3) hebben vandaag nog een redelijk diffuus karakter met doorkijken richting het landschap en de open ruimte. Het dichtbouwen van alle nog open percelen in de linten zou de link met het landschap volledig verbreken. Ook hier is bijkomende ontwikkeling dus ongewenst.

De combinatie van de kleine woningnood, de grote oppervlakte potentieel woonaanbod en de kwaliteiten die deze grote oppervlakte momenteel heeft, duidt de nood aan een nieuwe en proactieve visie op wonen in Moorslede. Deze visie start met het exact in kaart brengen van de toekomstig nood aan woonontwikkeling. De ruimtelijke visie op het wonen doet uitspraken over de mogelijkheden in het bestaand patrimonium in de kern en de transformatie van de oudere verkavelingswijken.

Naast uitspraken over het bestaand patrimonium moeten er ook beslissingen worden genomen over het potentieel toekomstig planologisch woonaanbod (WUG, WIG, woonlinten). Door hun huidige kwaliteiten (en beperkte toekomstige vraag naar nieuwe wooneenheden) is het uitgangspunt hierbij om zo weinig mogelijk open ruimte aan te snijden en zo de woonkwaliteit van Moorslede te bewaken en te versterken.

Om te voorkomen dat er tijdens de uitvoering van deze proactieve visie op wonen, nieuwe woonontwikkelingen deze visie zullen dwarsbomen, wordt door de gemeente Moorslede een bouwpauze uitgeroepen voor meergezinswoningen in WUG, WIG en de woonlinten.

stedelijke kern

indicatieve afbakening kern

woonlint

niet te ontwikkelen WUG

strategische gebouwenclusters

bouwpauze

strategische sites

geclusterde bedrijvigheid als kwaliteit

voorzieningen

mobipunt met shuttle

inbreidingsgebied

transformatie verouderd woonpatrimonium

fietssnelweg

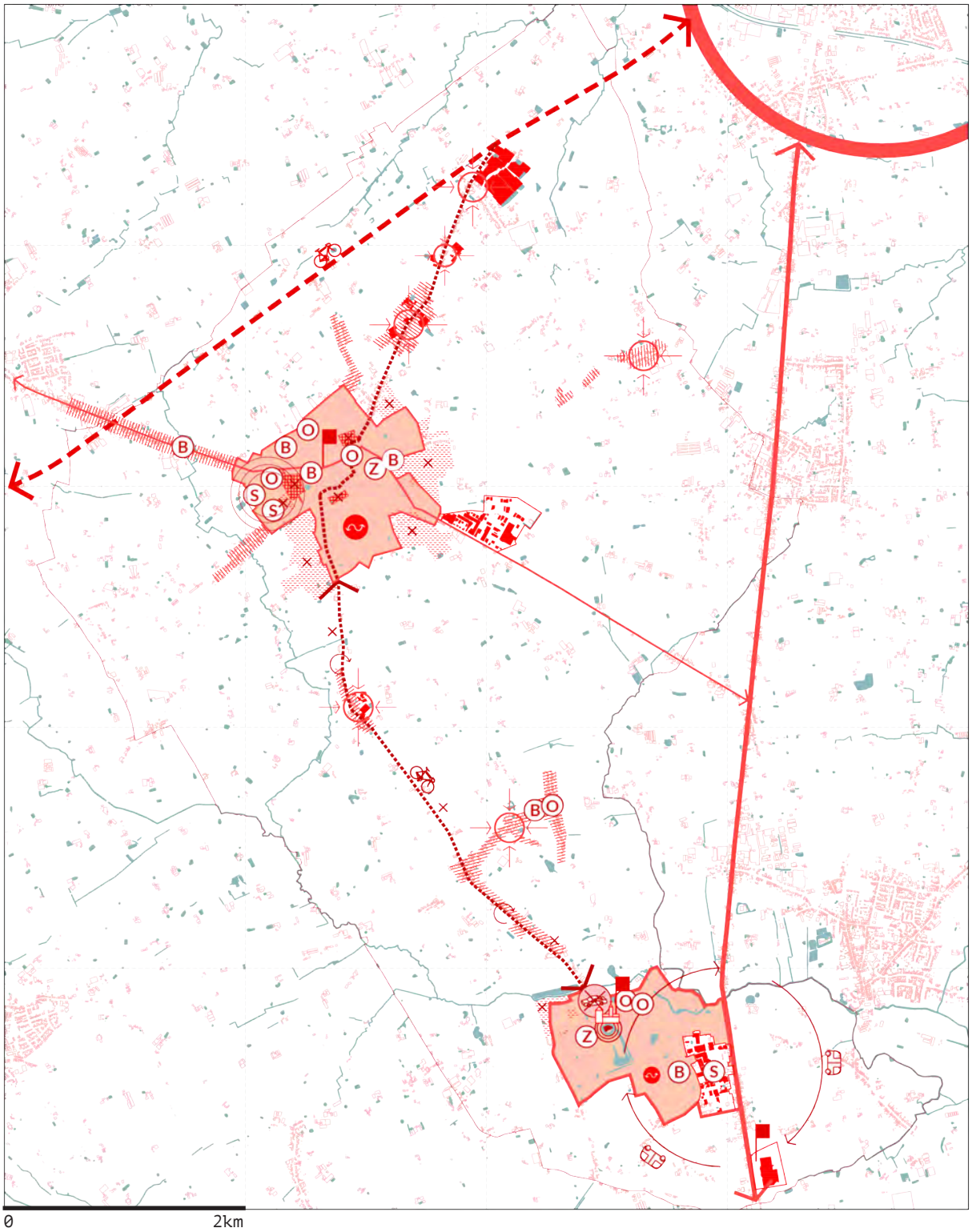
hoofdfietsstraat

versterken fietsverbinding

hoofdas autoverkeer

autovrije zone

hoofdbushalte met kansen voor mobipunt

3.2 BELEVINGSLANDSCHAP

Ambitie 02 - "Van een monofunctioneel landbouwlandschap naar een belevingslandschap"

OPGAVE – TRANSFORMATIE VAN HET MONOFUNCTIONEEL LANDSCHAP

Een belangrijk kenmerk van de gemeente Moorslede is het golvend landschap, vergezichten vanop verschillende plaatsen en intensieve landbouw in de open ruimte. Gebieden met natuurwaarde zijn erg minimaal in de gemeente en ook de verbindingen tussen het landschap en de bebouwde ruimte zijn nog niet optimaal uitgewerkt.

Nochtans biedt de omliggende open ruimte een belangrijke meerwaarde voor de gemeente. De opportuniteiten schuilen zowel op lokale als bovenlokale schaal:

> Lokale schaal: landschap en bebouwde ruimte koppelen om de woonkwaliteit van de twee kernen te versterken;

> Bovenlokale schaal: het landschap inzetten door er doelbewust een landschapsprogramma aan te koppelen en zo dagtoerisme verder te ondersteunen. De gemeente Moorslede kan zichzelf profileren als groene long in de nabijheid van Roeselare.

BELEVINGSWAARDE VAN HET LANDBOUWLANDSCHAP

Het hoogproductieve landbouwlandschap in Moorslede is vandaag monofunctioneel ingericht. Nochtans biedt een dergelijk landbouwlandschap ook potenties om er een belevingswaarde aan te koppelen. Hierdoor wordt het landschap en bijgevolg ook de gemeente aantrekkelijk voor recreanten, verhoogt de woonkwaliteit voor de inwoners door passief (doorzichten) en actief (gebruik) contact, maar kan dit ook voor landbouwers een meerwaarde bieden (bewoners/consumenten dichter bij de landbouw/voedselproducenten). De verhoging van de belevingswaarde van het landschap gebeurt door de volgende aspecten:

> De effectieve landschapsbeleving: hierbij wordt gezorgd voor voldoende strategische afwisseling tussen open zichten, reliëfwerking in het landschap door herbebossing op de heuvelrug en de ontwikkeling en appreciatie van kleine landschapselementen (KLE);

> Een voedselstrategie die verbrede vormen van landbouw versterkt en aantakt op de bestaande initiatieven in de regio. Een korte ketensysteem hoeft zich niet te beperken tot de open ruimte van de gemeente (het landbouwlandschap), maar vindt ook zijn weg in de kernen. Als concreet voorbeeld kan in Dadizele een voedselhub worden uitgebouwd die de koppeling maakt met de sociale tewerkstelling in Mariënstede.

BELANG VAN EEN SLIM EN HELDER RECREATIEF NETWERK

De belevingswaarde van het landschap stopt niet bij het organiseren van punctuele aantrekkingspolen. Een uitgebouwd en toegankelijk netwerk van wegen en paden op maat van traag verkeer (fietsers, voetgangers en landbouwvoertuigen) is een essentieel element voor het belevingslandschap. Dit netwerk moet voornamelijk verkeersveilig en kwalitatief zijn voor de zwakke weggebruiker, waarbij bepaalde wegen ook kunnen worden onthard. Daarnaast is de leesbaarheid van het netwerk enorm belangrijk. In Moorslede zal een structurele drager tussen Moorslede en Dadizele (Dadizeelsestraat) vormgevend zijn. Deze drager moet worden uitgewerkt als de hoofdstraat (de dorpsas) waarop verschillende bovenlokale routes aansluiten. Dit netwerk verhoogt niet alleen de belevingswaarde van het landschap maar zorgt ook voor verbeterde linken tussen de bebouwde ruimte en het landschap en profileert de gemeente als fietsgemeente.

WAARDEVOLLE BEBOUWING IN HET BELEVINGSLANDSCHAP

Het nodeloos aansnijden van de open ruimte kan niet alleen worden voorkomen door een visie op wonen te ontwikkelen. Daarvoor is er ook een afwegingskader nodig voor de bebouwing in die open

indicatieve afbakening kern

strategische gebouwenclusters

huidig landbouwlandschap

landbouwinfrastructuur

overstromingsgevoelig met kansen voor natuur

fietssnelweg

versterken fietsverbinding

belevingsroute

fietsknooppuntenroute

landbouw met KLE

erfgoed

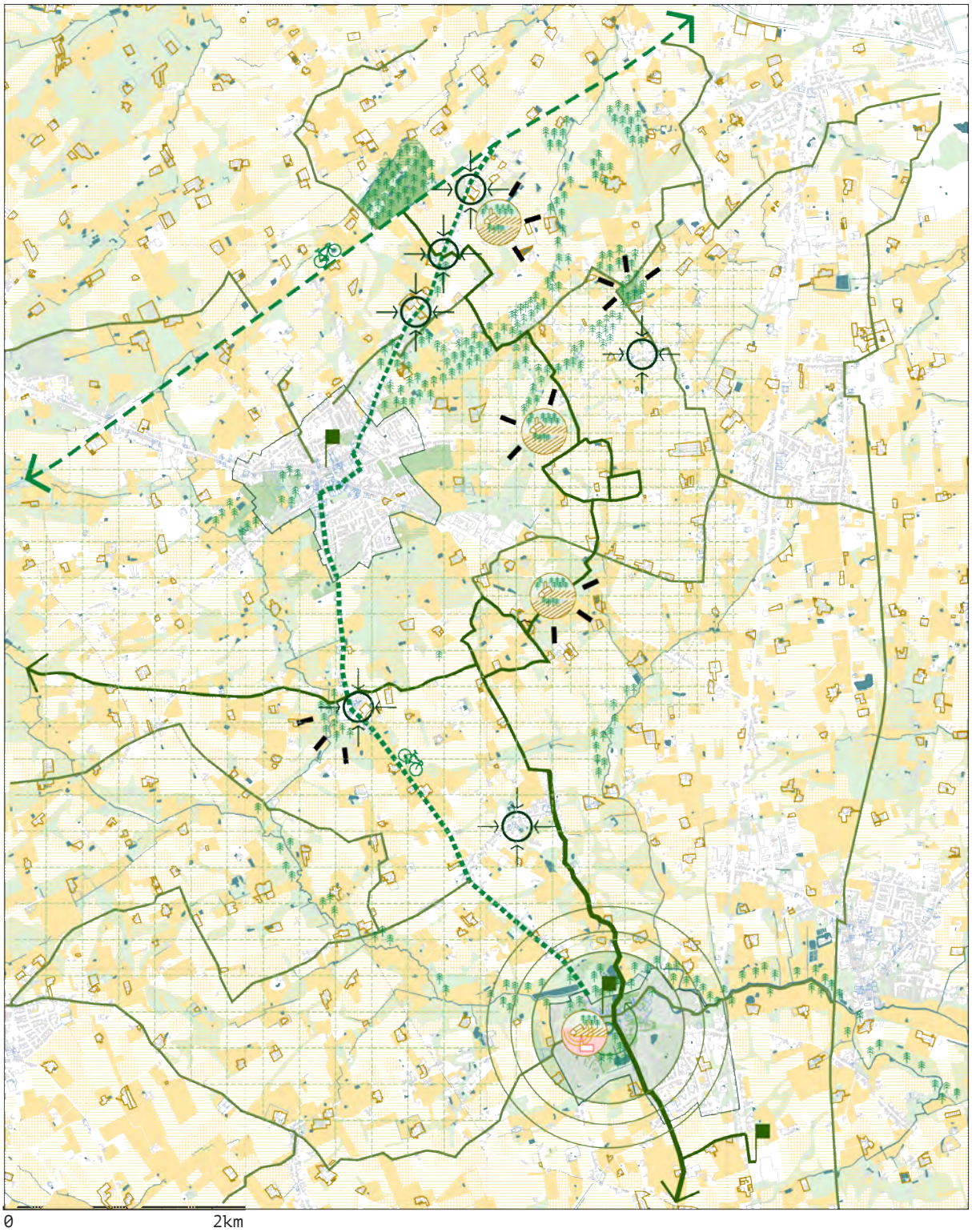
recreatieve aantrekkingspool

aanvullende recreatie

kansen voor deelmobiliteit

korte keten landbouw

hub voor voedselstrategie

ruimte. In het landschap rond en tussen de kernen van Moorslede en Dadizele bevinden zich enkele gehuchten, woonlinten en gebouwenclusters zoals Slypskapelle, Waterdam, Vierkaven, etc. die beeldbepalend zijn voor het landschap. Daarnaast is er ook heel wat verspreide, solitaire bebouwing, al dan niet zonevreemd, soms opgenomen in de inventaris onroerend erfgoed.

Voor de gehuchten in het landschap geldt als basisprincipe dat er moet worden gezocht naar een blijvende (her)bestemming die een directe relatie aangaat met het landschap en inzet op landschappelijke inrichting en (gedeeltelijke) ontharding van de bebouwingsclusters. Bij een meer landschappelijke inrichting met vergroening en ontharding, zullen de grote clusters ook structurerend werken voor het recreatief netwerk en dragen ze sterk bij tot de toegankelijkheid en belevingswaarde van het landschap.

3.3 VEERKRACHTIG LANDSCHAP

Ambitie 03 - "Een functioneel breed landschap creëren om toekomstige klimaatveranderingen op te vangen"

OPGAVE: ALGEMENE TENDENSEN VAN KLIMAATVERANDERING EN BEWUST OMGAAN MET DE GEVOLGEN ERVAN

De algemene tendensen van klimaatverandering kunnen ook voor de gemeente Moorslede verregaande gevolgen hebben. Momenteel is de gemeente nog niet bestand tegen de gevolgen van klimaatopwarming. Het creëren van klimaatrobuustheid in de gemeente gebeurt door ingrepen te doen in de open ruimte én in het bebouwd weefsel. Zo kunnen de kernen Dadizele, Moorslede en hun omgeving groeien tot een veerkrachtig landschap.

Om een veerkrachtig landschap te ontwikkelen, kunnen nog grote stappen worden gezet. Momenteel scoort de gemeente opmerkelijk laag qua natuurwaarde (hoeveelheid biologische waardevol groen) en wijkgroen. Waar de Heulebeek de kern van Dadizele doorkruist, zijn er nog grote overlappingen tussen het overstromingsgebied van de beek en de bebouwing. Deze overstromingsproblematieken zullen in de toekomst blijven toenemen en voor bijkomende economische schade zorgen.

NATUURONTWIKKELING IN HET LANDSCHAP

Het actief inzetten op landschaps- en natuurontwikkeling in de open ruimte is noodzakelijk om tot het gewenste veerkrachtige landschap te komen. Het lage aandeel natuurwaarde in de gemeente is erg opmerkelijk maar niet geheel onlogisch gezien het productieve landbouwlandschap. Nochtans kunnen natuur en landbouw ook samenwerken waardoor ook in een productief landschap de natuurwaarde verhoogt: natuurinclusieve landbouw waar landbouwers de ambassadeurs zijn van de natuur op hun velden. Kleine landschapselementen dragen bovendien niet alleen bij aan de ecologie en de biodiversiteit, maar zorgen ook voor een veel dynamischer landschap. Dit draagt op zijn beurt bij aan de belevingswaarde (zie ambitie 2) en verhoogt de veerkracht van het landschap.

Concreet wordt waar mogelijk natuurwaarde gecreëerd: vleermuiskelders in oude bunkers, het creëren van houtkanten, bloemenvelden,... en wordt het Vierkavenbos planologisch bevestigd (momenteel is dit nog landbouwgebied).

HEROPWAARDERING VAN OVERSTROMINGSGEVOELIGE BEEKVALLEIEN

De beekvalleien van de Heulebeek, Passendalebeek en Collievijverbeek zijn belangrijke dragers in een veerkrachtige ambitie. Een integrale visie op het waterbeleid is noodzakelijk waarin naast water- en natuurontwikkeling ook landschapsontwikkeling wordt opgenomen. Ontharding en buffering van regenwater worden als principes gehanteerd om toekomstige overstromingen te voorkomen en waar nodig op te vangen. Bouwen in overstromingsgebied wordt bijgevolg verboden.

De Heulebeek is één van die belangrijke dragers in het landschap en doorkruist de kern van Dadizele. Er is voor deze beek een groot gebrek aan ruimte voor water(berging) waardoor overstromingen in de kern nog steeds voorkomen. Dit brengt ook economische schade met zich mee. Er moet voldoende ruimte voor water worden voorzien, door enerzijds de aanleg van GOG's maar anderzijds ook door de Heulebeek zelf voldoende natuurlijk aangelegde ruimte te geven. Het openleggen van beken, het vermijden van bebouwing in de vallei en het natuurlijk aanleggen van de waterkanten brengt veel ecologische voordelen (biodiversiteit, waterbuffering, ...), maar ook economische (recreatie, voorkomen van waterschade, water voor de landbouw, ...) baten met zich mee.

In het verleden kampte Moorslede ook met een slechte waterkwaliteit in de Passendalebeek. Door verschillende ingrepen is dit sterk verbeterd, maar nog niet volledig opgelost. Natuurlijke zuivering door gebruik van specifieke beplanting in bijvoorbeeld de GOG's of langsheen de waterloop kan de waterkwaliteit verder verbeteren.

ONTWIKKEL KLIMAATROBUUSTE KERNEN

Het creëren van een klimaatrobuuste gemeente gebeurt niet enkel door ingrepen in de open ruimte, maar ook door actief in te zetten op de ontharding van het bebouwd weefsel in de compacte kernen. Moorslede scoort opmerkelijk laag in het percentage wijkgroen in de gemeente en heeft vandaag al een erg minerale indruk. Actieve ontharding en vergroening van de compacte kernen draagt niet alleen bij aan de klimaatrobuustheid van de gemeente, het heeft tegelijk een positieve invloed op de woonkwaliteit en aantrekkelijkheid van de kern. Toekomstige werken aan het openbaar domein, bijvoorbeeld in functie van rioleringen, moeten worden aangegrepen om ontharding en vergroening in de kern teweeg te brengen en zo te werken aan klimaatrobuuste kernen in de gemeente. Door als gemeente deze eerste stap te nemen, wordt een onthardingscultuur ontwikkeld. Vervolgens kan ontharding en vergroening ook op privaat domein worden gestimuleerd. Wanneer een gebouw teruggetrokken staat op het perceel is dit een ideale plek om struiken of bomen te planten op privaat domein.

De kern van Dadizele heeft al een groene long door Mariënstede, maar actief inzetten op de ontharding van het openbaar domein en vergroening van brede straten (vb. de verkavelingswijken) is noodzakelijk in beide kernen. In tegenstelling tot Dadizele heeft de kern van Moorslede vandaag minder (publiek) groen. Nochtans biedt de voorzieningencluster Site Grimmertinge veel potentie om in de toekomst te fungeren als groene long van Moorslede.

HERNIEUWBARE ENERGIE IN DE GEMEENTE

De compactheid van de twee kernen creëert ook mogelijkheden voor een efficiënt hernieuwbaar energiesysteem op maat van de kernen. Hierbij is het niet de bedoeling dat de gemeente Moorslede een energie-wingebied voor Vlaanderen zal zijn, maar door de compactheid moet er wel worden gezocht naar manieren om de compacte kernen in de toekomst zelfvoorzienend te laten werken en op die manier veerkrachtiger te zijn. Welke hernieuwbare energiebron hiervoor het best wordt aangesproken, moet verder worden onderzocht. Na dit onderzoek, kan de gemeente een beleid uitstippelen waarin het ook duidelijk wordt hoe ze zullen omgaan met particuliere aanvragen. De opwekking van hernieuwbare energie kan bijvoorbeeld worden gezocht in windenergie. Windmolens kunnen door middel van een coöperatieve worden opgezet, waardoor bewoners mede-eigenaars worden en op deze manier naast de lasten ook de lusten ervaren.

overstromingsgevoelig

effectief overstromingsgevoelig

ontharden en vergroenen

bestemmen als bos

natuurontwikkeling

klimaatrobuust project

transformatie i.f.v. water

landbouw met KLE

bij voorkeur niet te ontwikkelen WUG

wijkgroen

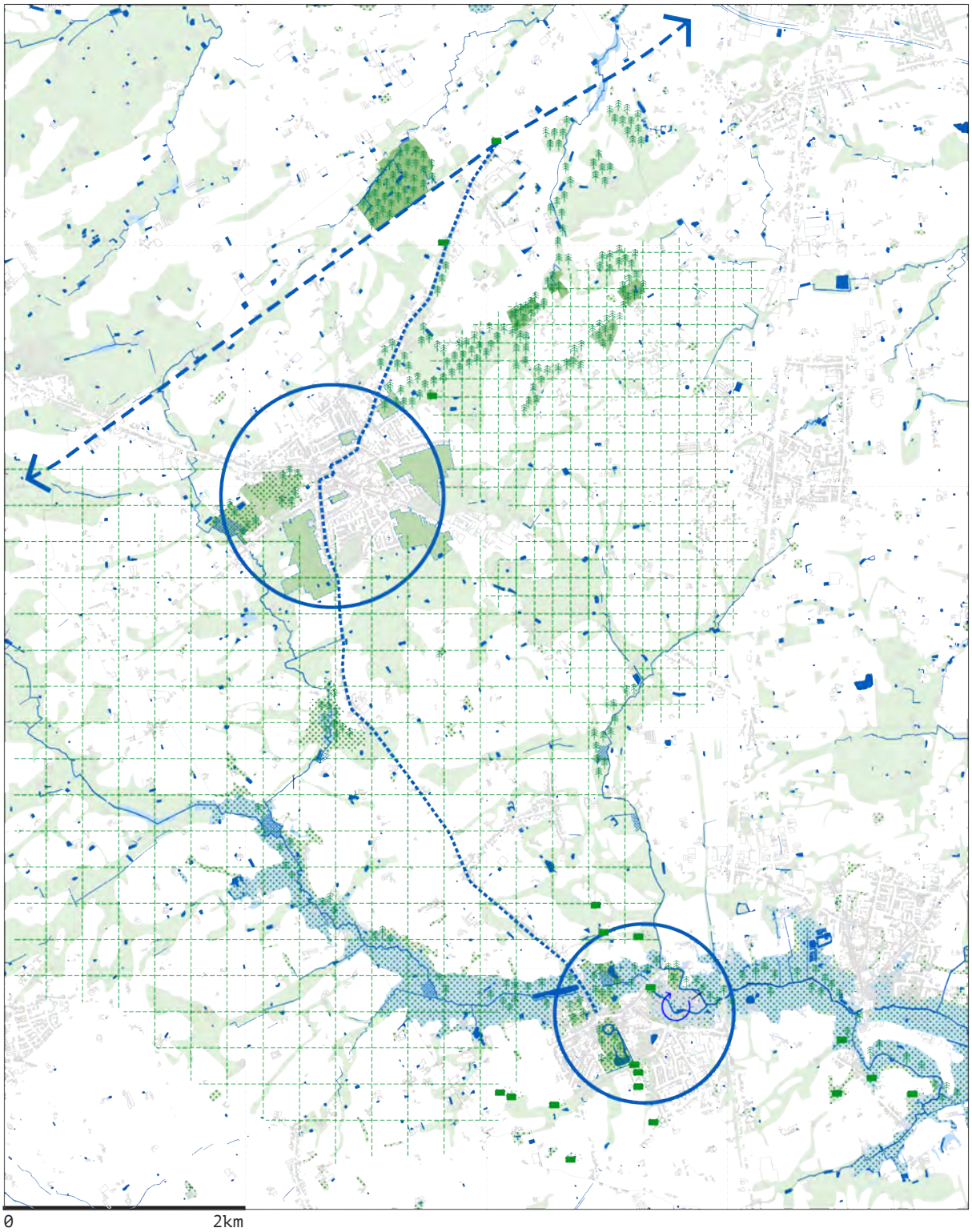
bunkers met potentie voor vleermuizen

fietssnelweg

versterken fietsverbinding

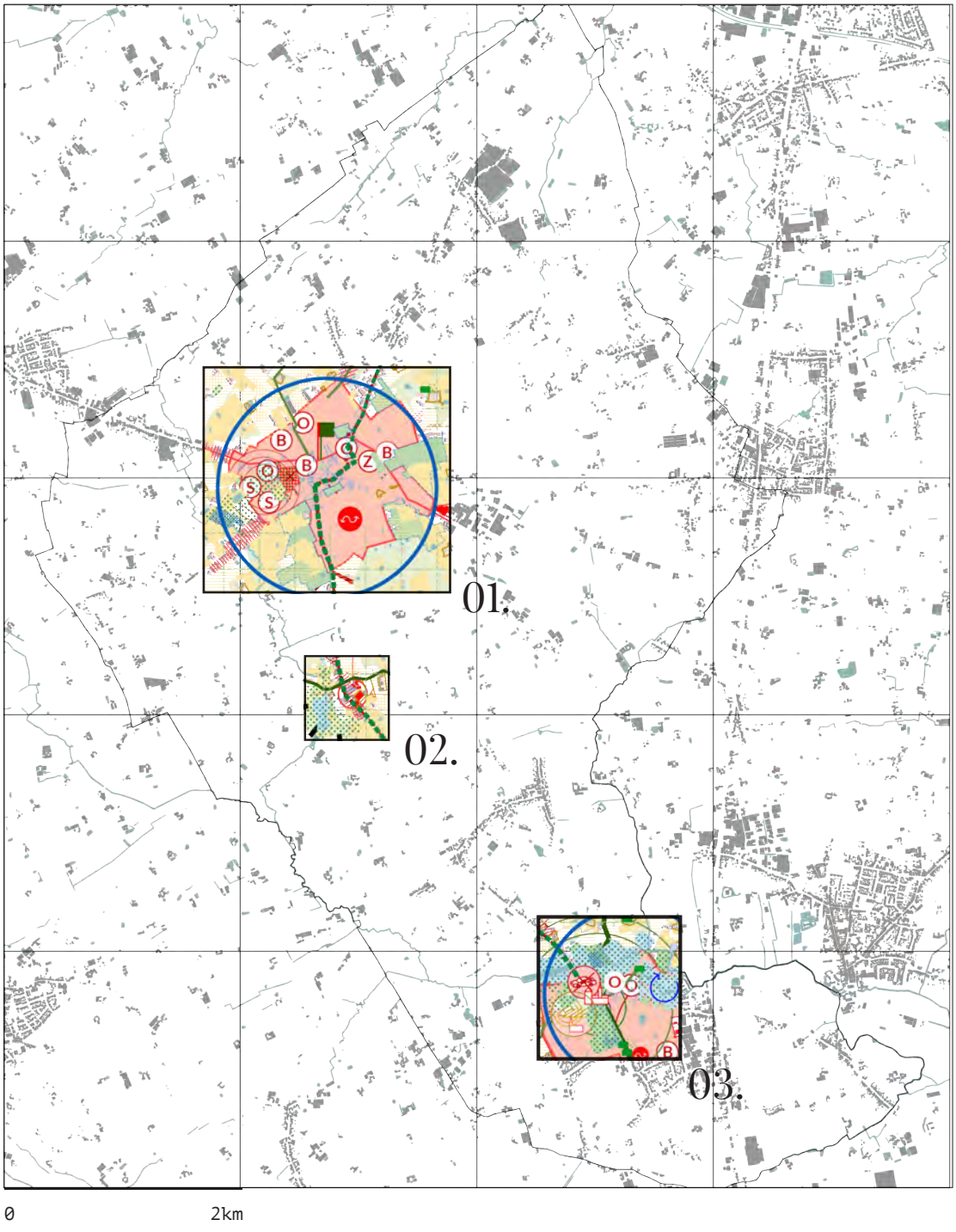
waterstructuur

GOG

04.

TRANSITIEAGENDA

De transitieagenda vertaalt de ambities naar strategische projecten (4.1) en een overzichtelijk actieplan met beleidsacties (4.2).
Een strategisch project biedt niet enkel een antwoord op één ruimtelijke uitdaging, maar zet tegelijk in op verschillende ambities. Wanneer de ambities voor Moorslede worden gecombineerd, lichten vandaag drie strategische locaties op.

Het actieplan verduidelijkt de doelstellingen van de ambities en koppelt deze aan concrete beleidsacties. Dit actieplan is niet exhaustief, maar focust op die acties die cruciaal zijn om de ambities te realiseren en als hefboom kunnen fungeren voor de ruimtelijke transitie. In het actieplan worden de acties die een quick win zijn aangeduid. Deze kunnen snel worden geïmplementeerd en vlug een zichtbaar verschil maken.

STRATEGISCHE PROJECTEN	AMBITIE 01	AMBITIE 02	AMBITIE 03
01. **Kernversterking Moorslede** De kern van Moorslede heeft nood aan kernversterking om de aantrekkelijkheid als kwalitatief woondorp met landschappelijk karakter te behouden en versterken. Een strategisch beleid over het aanbod wooninbreidingsgebieden in de kern is hierbij essentieel om in te zetten op het groeien van kwaliteit, zonder noodzakelijk kwantitatief te groeien.	X		x
02. **Waterdam in het belevingslandschap** In Waterdam zijn er kansen om in te zetten op het belevingslandschap. Het woongehucht wordt gekenmerkt door minder strategisch gelegen bedrijvigheid, wat op termijn kansen biedt voor de transformatie van bebouwde ruimte naar open ruimte. De ligging van Waterdam op een strategische locatie tussen de twee hoofdkernen langs de (hoofdfietsstraat) Dadizeelsestraat, vormt hierbij een extra hefboom.	x	X	
03. **Autovrij Dadizele** De dorpskern van Dadizele biedt een bijzondere woon- en recreatieve waarde dankzij haar bedevaartstoerisme, de Heulebeek en open ruimte kwaliteiten als buitengebiedgemeente. Deze aantrekkingskracht toekomstig bestendigen vraagt om een transformatie in functie van kernversterking en klimaatrobuustheid. Een autovrije dorpskern verhoogt de belevingswaarde en woonkwaliteit, stimuleert traag weggebruik, en biedt kansen voor een leesbaar publiek programma.	X	x	X

4.1 STRATEGISCHE PROJECTEN

KERNVERSTERKING MOORSLEDE

(1) Veel WUG's bevinden zich op de rand van de kernafbakening. Uit het onderzoek naar woonnood, zal blijken hoeveel WUG kan worden geschrapt. Het strategisch schrappen van de WUG's versterkt het contactoppervlak met het omliggende landschap en verhoogt de woonkwaliteit van de kern.

(2) Daarnaast detecteren we drie wooninbreidingssites: site Geldhof, Rederijkerspad en site Verlinde.
De wooninbreidingsgebieden fungeren vandaag als groene longen in de kern Moorslede. Ze bieden kansen voor een verdere vergroening en ademruimte voor de kern. Daarom is een duidelijke visie nodig over alle wooninbreidingsgebieden om een afweging te kunnen maken tussen ‘te ontwikkelen’ en ‘te ontharden’ afgestemd op de woonvraag.

(3) Het masterplan voor de voorzieningencluster Grimmertinge ten westen van de dorpskern versterkt de belevingskwaliteit van de dorpsrand. Het biedt kansen voor een leesbare, trage verbinding met de dorpskern. (a) De missing links in het trage netwerk van de dorpskern worden opgevangen door veilige trage verbindingen tussen de publieke voorzieningen en openbaar domein, met aansluitingen op het functionele fietsnetwerk (b).

(4) Aansluitend aan het groene karakter van de site Grimmertinge, ontstaan er kansen voor de heropwaardering van de Passendalebeek die ruimte creëert voor de natuurlijke en overstroombare oevers. De beekvallei heeft een leesbare structuur voor een trage (wandel)verbinding in het landschap.

(5) Het masterplan Grimmertinge voorziet ook nieuwe wooneenheden (8.675m2 vloeroppervlakte). Gezien de beperkte nood aan bijkomende ontwikkelingen, dient de gemeente hier strategisch mee om te gaan. Daarom stellen we een herziening van het masterplan voor met kansen om op de site Geldhof minder woningen te ontwikkelen in functie van het creëren van meer open ruimte.

(6) De niet-gerealiseerde ontwikkeling op site Geldhof, kan ingezet worden om de site aan het Rederijkerspad op te waarderen. Door nieuwe woonvormen strategisch in te passen in het bouwblok kan tegelijk ruimte voorzien worden voor een toegankelijk wijkparkje. Daarnaast zorgt dit voor een aantrekkelijke en groene woonomgeving.

(7) Ook site Verlinde biedt kansen om te ontharden en zo meer wijkgroen in Moorslede te realiseren.
Het groene binnengebied creëert kansen voor verdichtingsopgaves in de randen van het bouwblok. Door het binnengebied toegankelijk te maken genieten niet enkel de omwonenden, maar ook de ruimere buurt van deze groene plek.

(8) De Dadizeelsestraat wordt ingericht als een leesbare en veilige hoofdfietsstraat tussen de twee kernen.
Door in te zetten op fietsverkeer op deze as, zal het autogebruik dalen in deze straat.

REFERENTIE 01
De Rijdtmeersen, Brakel
Landschappelijke inrichting binnengebied

REFERENTIE 02
PULSarchitecten,Antwerpen
Nieuwe doorsteken in het bouwblok

REFERENTIE 03
Rommelwaterpark, Gent
Wijkgroen

REFERENTIE 04
Van Dongen,Bosrijk, Eindhoven

perceel binnen kernafbakening

strategisch gelegen woonweefsel

te transformeren woonweefsel

woonontwikkeling

beleid wooninbreidingsgebieden

nieuwe woonvormen i.f.v. kernversterking

opmaak visie 'schrappen WUG'

landbouwgebruik

publiek groen

mensvrije natuurrijke oevers

landschapsinrichting

voorzieningen

overstromingsgevoelig

landschappelijke integratie

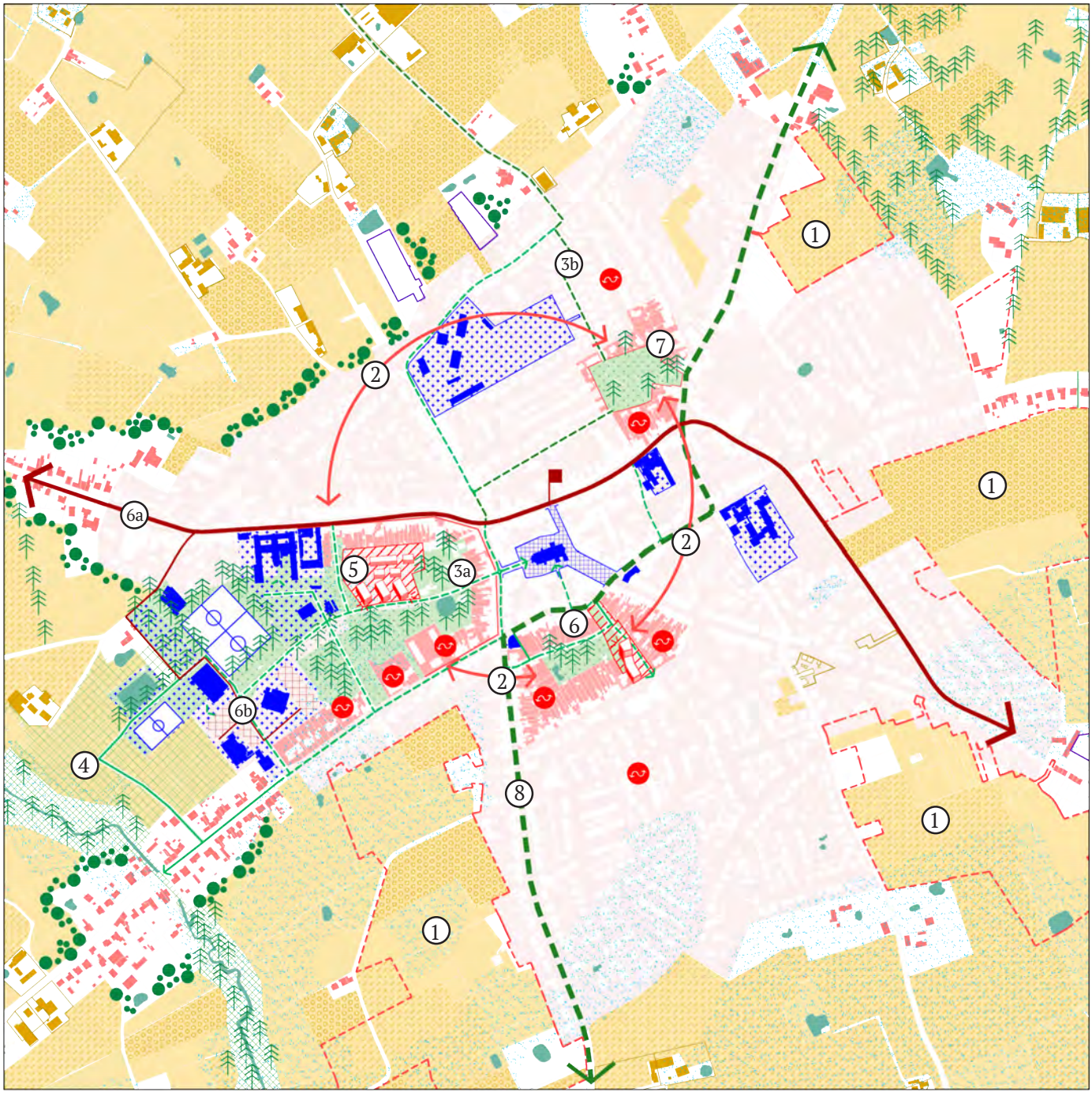
landschappelijke inrichting

hoofdas gemotoriseerd verkeer

hoofdfietsroute

traag netwerk

hoofdbushalte

WATERDAM IN HET BELEVINGSLANDSCHAP

(1) Vandaag zijn er verkeersgenererende bedrijven gevestigd in het gehucht Waterdam. Dit programma staat haaks op de ontwikkeling van een belevingslandschap waarbij Waterdam het knooppunt vormt tussen de hoofdfietsstraat (Dadizeelsestraat) en het recreatief netwerk. De bedrijvigheid vraagt daarom om een visie voor een strategische nabestemming.

(2) We zien hierbij kansen om de terreinen te ontharden in functie van open ruimte en de uitbreiding van waardevol landbouwgebied. Programma's als korte keten initiatieven zoals bijv. een plukboerderij sluiten aan bij zowel het kenmerkende glooiende landbouwlandschap van Moorslede als het (regionale) recreatieve netwerk.

(3) Transformatie van het gehucht Waterdam biedt ook kansen voor het ontlinten op andere locaties. De strategische ligging van Waterdam wordt immers niet enkel ondersteund als knooppunt van trage wegen, maar ook de nabijheid van de twee hoofdkernen onderstreept dit.

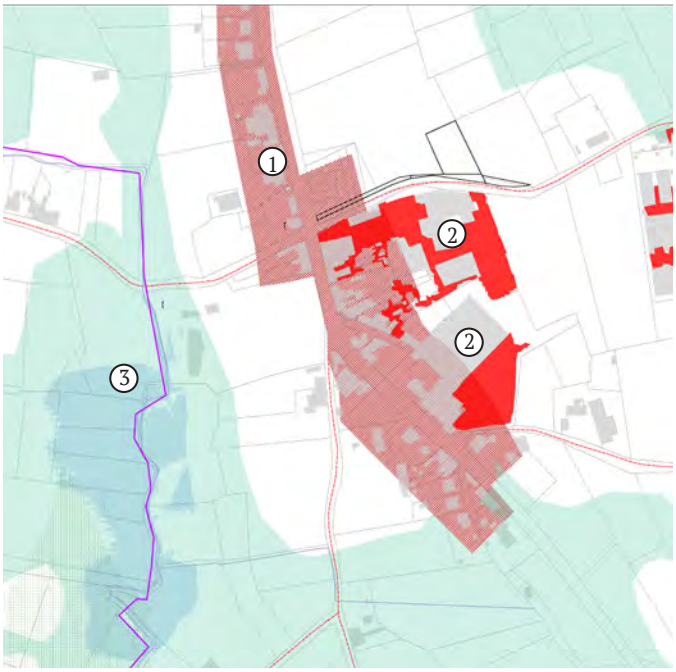
Door bestaande bebouwde ruimte te transformeren (verhogen rendement) op dit strategisch knooppunt, kan elders ongewenste lintbebouwing gericht onthard worden (ruiloperatie).

(4) Daarnaast kan Waterdam uitgebouwd worden als een baken in het belevingslandschap.

(4a) De typerende typologie van het huidige landbouwbedrijf vormt hierbij een oriëntatiepunt in het recreatief netwerk.

(4b) Opwaarderen van initiatieven zoals café Waterdam om de dynamiek rond het knooppunt te verhogen.

(5) De heropwaardering van de Passendalebeek creëert ruimte voor de natuurlijke en overstroombare oevers met kansen voor mensvrije natuur.

KANSENKAART ONBEBOUWDE RUIMTE
(1) Waterdam is voornamelijk bestemd als woongebied met landelijk karakter.
(2) In het gehucht liggen verschillende grootschalige verharde oppervlaktes met economische functie.
(3) Waterdam ligt gelegen nabij de Passendalebeek.

REFERENTIE 01
Maat-ontwerpers, dorps-kernvernieuwing, Gooik
Strategische plekken in het lint

REFERENTIE 02
Windmolen als identiteit

REFERENTIE 03
Bekegemse hoevefeesten, Zomervoedselfestival met lokale producten

strategische percelen voor kernversterking

te transformeren woonweefsel

transformatie bestaand woonweefsel

landschappelijke integratie

overstromingsgevoelig

landbouwgebruik

plukboerderij

kansen voor publieke activiteiten

mensvrije natuurrijke oevers

publiek groen

effectief overstromingsgevoelig

voormalige bedrijvigheid

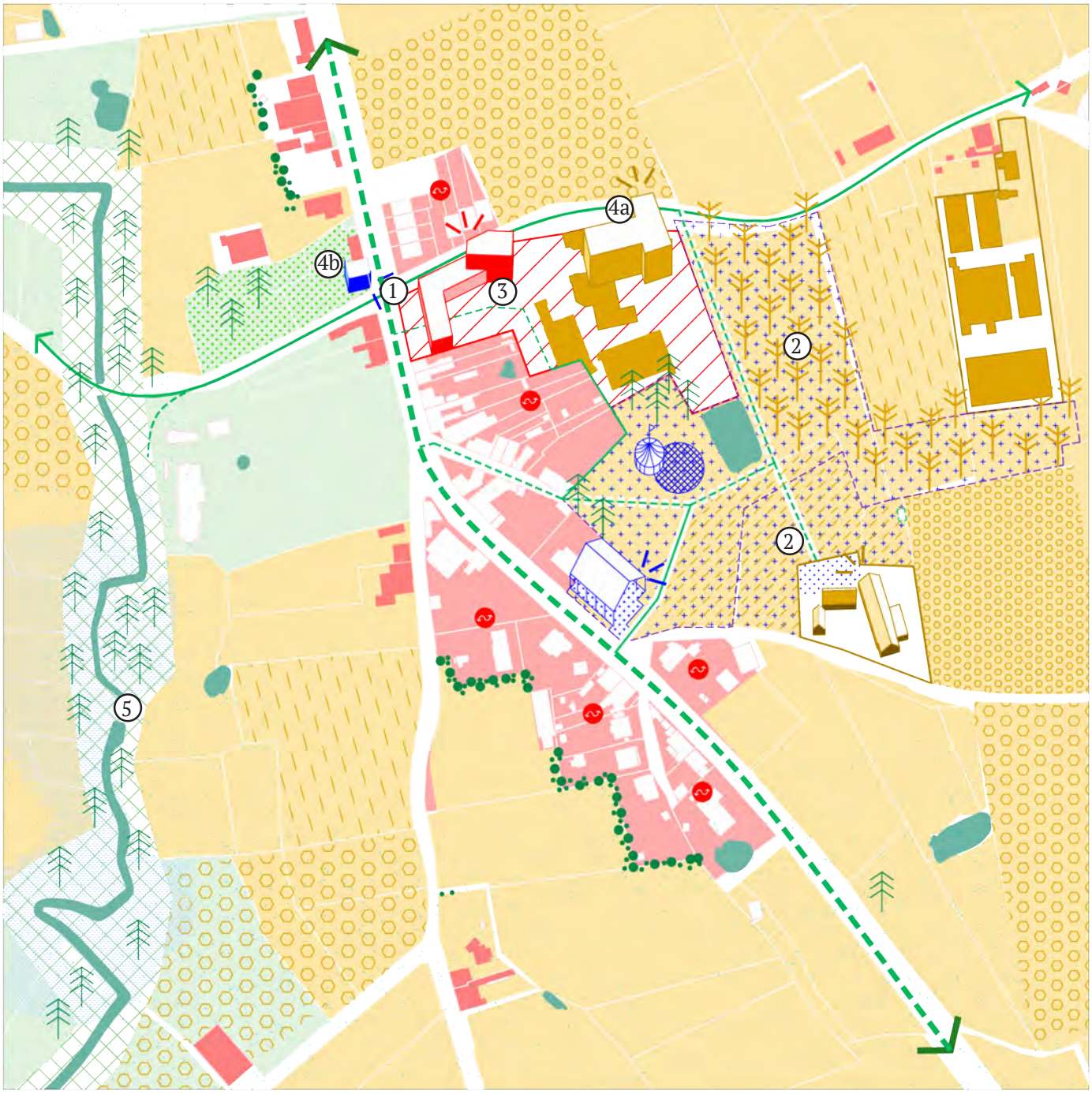
voorzieningen

landschappelijke inrichting

hoofdfietsroute

recreatief netwerk

lokaal traag netwerk

AUTOLUW DADIZELE

(1) De kern van Dadizele bezit de bijzondere troef van een waardevol recreatieve dorpskern te zijn met een ruim aanbod van voorzieningen, zowel voor lokaal als bovenlokaal gebruik.

(2) Het groene hart + Mariënstede (site) als centrum en structuur voor kwalitatieve verbindingen met omliggende publieke functies en wijkgroen.

(3) Een autoluwe dorpskern verhoogt de veiligheid en leesbaarheid voor zowel gebruikers en bewoners. Het centrum wordt versterkt door een volwaardig autovrij marktplein met aansluitende publieke voorzieningen en horeca.

(4) De Dadizeelsestraat wordt ingericht als een leesbare en veilige hoofdfietsstraat tussen de twee hoofdkernen, en komt uit op de autovrije markt.

(5) Bestemmingsverkeer voor dagtoerisme wordt gedeeltelijk opgevangen door een goed bediend mobipunt op de parking van de Floralux.

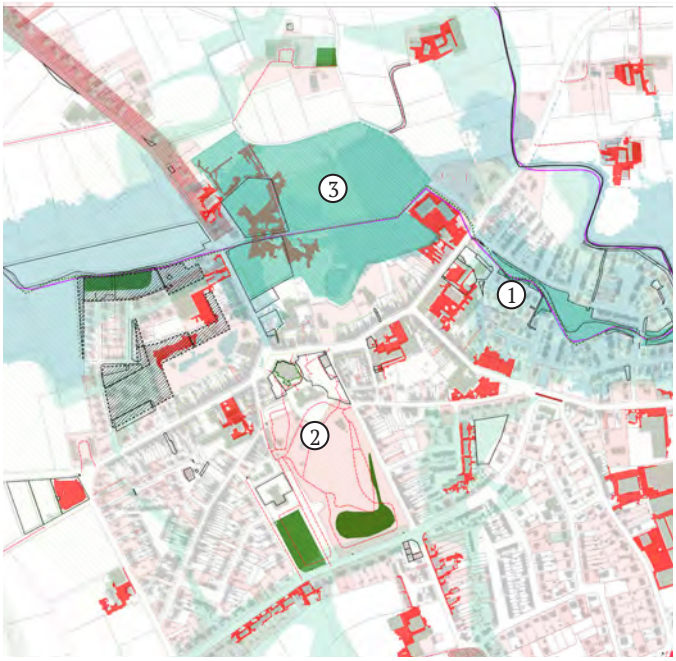
De kern van Dadizele kan van daaruit bereikt worden met een shuttlebus of deelfietssysteem.

(6) De huidige bedrijvigheid wordt op termijn onthard in functie de overstromingsgevoelige open ruimte, als het realiseren van een clusterparking in de dorpsrand (a). In tussentijd doet de (beoogde) parking in de Dadizeelsestraat dienst als parkeercluster voor bewoners (b).

(7) De planschade van de herbestemming wordt gekoppeld aan de ontwikkelingskansen van de nabijgelegen oud zwembadsite.

(8) De aanwezigheid van de Heulebeek biedt kansen voor een kwalitatieve landschappelijke inrichting op de dorpsrand en leesbare trage verbindingen (a). Het voormalige Dadipark wordt gedeetelijk gereserveerd voor mens vrije natuur (b).

(9) Slecht gelegen woningen in overstromingsgebied ondergaan op termijn een transformatie in functie van ruimte voor water.

KANSENKAART (ON)BEBOUWDE RUIMTE
(1) Rond de Heulebeek liggen verschillende harde bestemmingen in effectief overstromingsgevoelig gebied.(2) In het centrum van de kern bestaat uit een groene long rond Mariënstede, met waardevolle natuurelementen. (3) Voor de site van het voormalige Dadipark is een masterplan ontwikkeld waarin ruimte wordt gegeven aan de overstromingsgevoelige Heulebeek.

REFERENTIE 01
Lokaal, Roeselare
Verbinden van producent en consument

REFERENTIE 02
Recreatief dorp, Watou

REFERENTIE 03
Pilootproject autovrije markt, Zaltbommel

REFERENTIE 04
Gentbrugse Meersen, Gent
Combinatie van publiek groen en mens vrije natuur

perceel binnen kernafbakening

strategische percelen voor kernversterking

te transformeren woonweefsel

landschappelijke integratie

nieuwe woonvormen i.f.v. kernversterking

voorzieningen

handel en horeca

landbouwgebruik

mens vrije natuur

publiek groen

effectief overstromingsgevoelig

autoluw

parking (gefaseerd)

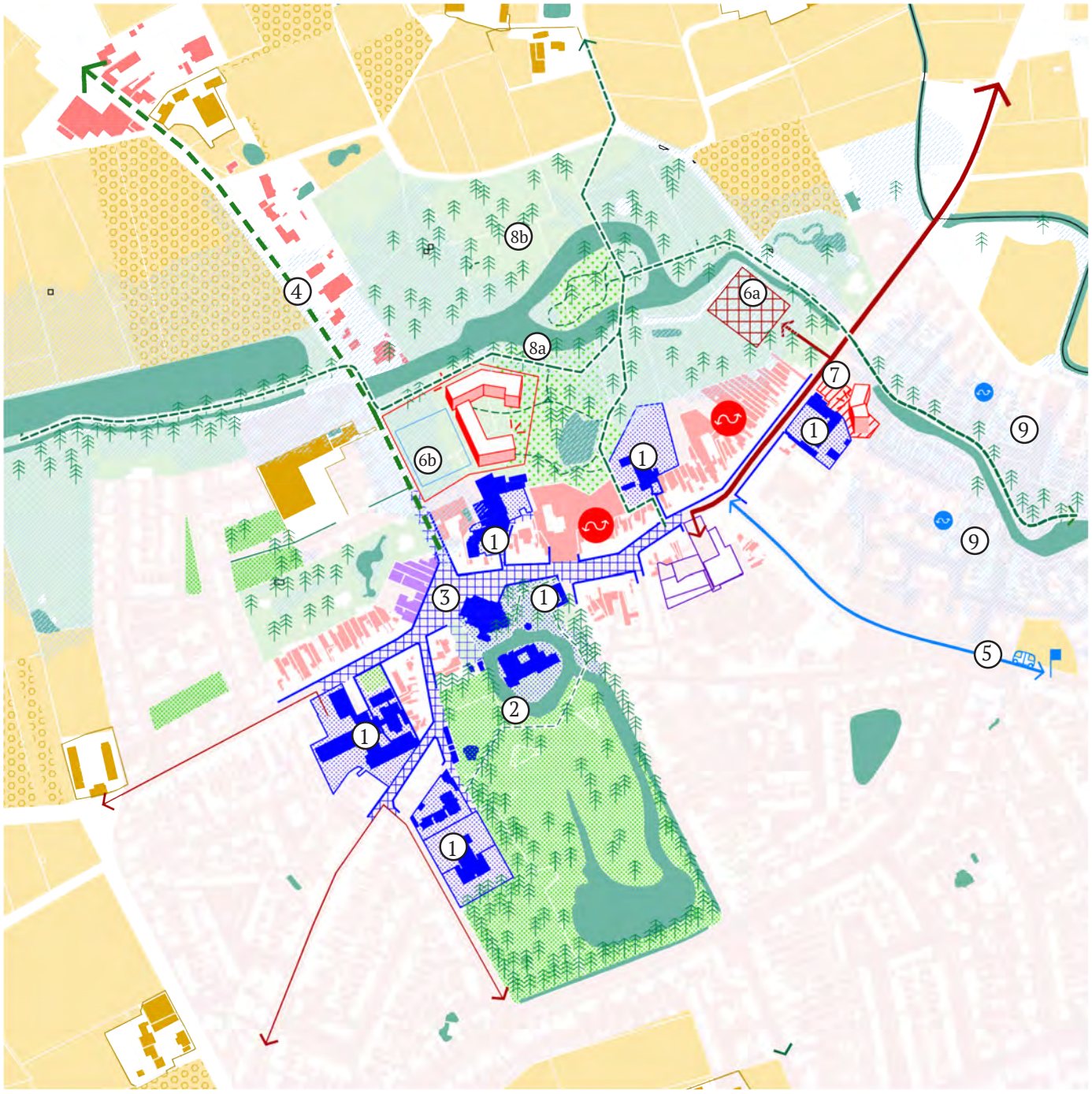
hoofdas gemotoriseerd verkeer

shuttle mobipunt Floralux

hoofdfietsroute

belevingsroute

lokaal traag netwerk

4.2 ACTIEPLAN

De Bouwmeesterscan is voor de gemeente Moorslede een eerste stap in de opmaak van het op te maken Beleidsplan Ruimte Moorslede. Met de Bouwmeesterscan beschikt de gemeente over een onafhankelijke visie van experts op de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente. Dit wil niet perse zeggen dat het bestuur of de stedelijke diensten deze visie blindelings zullen volgen. De Bouwmeesterscan vormt wel de basis voor de opstart van het opmaak- en participatieproces van het Beleidsplan Ruimte Moorslede. De scan geeft eerste denkrichtingen mee en vergemakkelijkt hierdoor het gesprek met bewoners, ondernemers, middenveld, etc. over de ruimtelijke toekomst van Moorslede.
Een eerste actie die voortvloeit uit de opmaak van deze Bouwmeesterscan is dan ook om de dynamiek rond de scan levendig te houden én een participatietraject op te zetten om de resultaten van de scan met een breed publiek te bespreken.
Andere acties, noodzakelijk voor de realisatie van de ambities, zijn opgenomen in het actieplan op de volgende bladzijden.

AMBITIE	DOELSTELLING	ACTIE EN BESCHRIJVING	INSTRUMENT(EN) EN ACTOR(EN)	REFERENTIE	PRIORITAIR	QUICK WIN
AMBITIE 01: WOONLANDSCHAP - KERNDIFFERENTIATIE ALS BASISPRINCIPE OM DE COMPACTE KERNEN VAN MOORSLEDE EN DADIZELE TE VERSTERKEN.						
Inzetten op kerndifferentiatie om de sterktes van de twee kernen uit te spelen	1	Moorslede ontwikkelen als een kwalitatief woondorp met landschappelijk karakter	Het laag percentage wijkgroen is erg opmerkelijk in de gemeente Moorslede. De kern van Moorslede heeft in tegenstelling tot Dadizele een nog sterkere versteende indruk. Om van Moorslede een kwalitatief woondorp te maken, is voldoende groen erg belangrijk**. Maak een masterplan op voor de vergroening van de kern van Moorslede (1.1).** Er zijn vandaag immers heel wat sites die potentieel hebben als publieke groenruimte. Een voorbeeld is Site Grimmertinge die kan worden ontwikkeld als groene long van Moorslede met een positief effect op de woonkwaliteit en op de klimaatrobuustheid.	Groenbeleidsplan of masterplan groenruimte	Draaiboek Groenplan https://www.vlaanderen.be/publicaties/draaiboek-groenplan-richtlijnen-bij-het-opmaken-van-lokale-groenvisie	x	
			Voldoende en aantrekkelijke basisvoorzieningen zijn een voorwaarde om van een kwalitatief woondorp te spreken. Op vlak van gemeentelijke voorzieningen (bibliotheek, zwembad, cultuurcentrum, sporthal, gemeentehuis,...) heeft Moorslede een kwalitatief aanbod. De gemeente moet er echter over waken dat er ook voldoende handel en diensten in de kern blijven. Vanuit ruimtelijke standpunt betekent dit vooral de **condities voor het ondernemen in de kern maximaal faciliteren (1.2)** (fietsparkeerplaatsen, kwalitatief openbaar domein, ...)**.**				
			Op lange termijn zal de site Geldhof om een herbestemming vragen. Voor de toekomstige ontwikkeling van de kern van Moorslede neemt de site Geldhof een sleutelpositie in en kan ze een hefboom zijn in het realiseren van een kwalitatief woondorp (trage doorsteken, ontharding, vergroening, ruimte voor ambacht in een woonmilieu, etc.). De gemeente **anticipeert best op de nieuwe toekomst voor de site Geldhof (1.3)** door proactief een visie te ontwikkelen op de betekenis van deze site voor de kern, in relatie tot Site Grimmertinge. Tegelijkertijd moet de site op de radar worden gehouden, zodat de gemeente eventueel tot aankoop van het perceel kan overgaan wanneer de bedrijvigheid er zou stoppen.	Masterplan of toekomstvisie voor de site Geldhof (bv. door inzet van een open oproep via winvorm?) als verdere verfijning van het huidige masterplan voor Site Grimmertinge.	Zie strategisch project 'kernversterking Moorslede'		
	2	Dadizele ontwikkelen als een landschapsdorp met recreatief karakter	Dadizele heeft zijn bovenlokale naamsbekendheid te danken aan het (reeds gesloten) Dadipark en de Basiliek met bijhorende bedevaartstoerisme. Om deze **toeristische aantrekkingskracht te behouden,** zal actief op een andere vorm van toerisme moeten worden ingezet. De gemeente ontwikkelt daarom best een **visie op dit toekomstig toerisme en brengt daarbij de ruimtelijke consequenties in beeld (2.1).** Een inzet op fietstoerisme zal bv. vragen om het voorzien van meer fietsstallingen, oplaadpalen voor elektrische fietsen, horecavoorzieningen en aangename fietsroutes. Bevraag ook de horeca naar hun noden en **ondersteun de bestaande horecazaken** in de mate van het mogelijke (door bv. meer terrasruimte door de herinrichting van het openbaar domein, zie 2.2).	Visie toerisme in overleg met de Provincie en uitvoering ruimtelijke consequenties			x
			De 'Plaats' voor de Basiliek zou het dorpshart van Dadizele moeten zijn. Vandaag is dit plein echter in de eerste plaats een parkeerplaats. Maak daarom werk van een **autovrije herinrichting van de Plaats aan de Basiliek (2.2)** waarbij doorgaand verkeer en parkeerplaatsen volledig worden geweerd. Hierdoor zullen voorzieningen worden versterkt, ontmoetingen worden gestimuleerd en is het dorpshart in de eerste plaats aangenaam bewandelbaar. De primaire vervoerskeuze zou hierbij het 'stappen' en 'trappen' moeten zijn, waarbij de auto een ondergeschikte plaats krijgt.	Inrichtingsplan en aanleg openbaar domein	Waterspiegel voor de Abdij van Averbode	x	
			Niet alleen het plein voor de Basiliek, ook de rest van Dadizele wordt gekenmerkt door parkeerplaatsen langs de straten. Een rekenkundige oefening in functie van het parkeren in de kern is noodzakelijk om de verblijfskwaliteit te garanderen en eventueel te versterken. **Werk daarom een parkeerbeleid uit (2.3)** waarbij het aantal parkeerplaatsen wordt gereduceerd en ontharding en vergroening meer naar de voorgrond treden. Zoek op lange termijn naar een strategische ligging voor de randparking, bij voorkeur aan de oostelijke zijde van het dorp. De site ten zuidoosten van het Dadipark (aan de Heulebeek, momenteel nog bedrijvigheid) kan daar mogelijks een sleutelrol in spelen.	Opmaak parkeerplan en doorvoeren parkeerzones, eventueel aanleg randparking	https://stad.gent/mobiliteitsplan/het-parkeerplan Parkeerstrip dorpskern Gooik		
			Het masterplan voor het Dadipark met extra woongelegenheden en voornamelijk groenontwikkeling is reeds goedgekeurd en volgt in grote lijnen de ambities van de bouwmeesterscan. **Bij de uitvoering van het masterplan van Dadipark moet er wel voldoende aandacht blijven voor voetgangers en fietsers (2.4).** De voorziene parking moet als groene parking worden ingevuld en misschien zelfs enkel dienen voor bewoners van de nieuwe ontwikkeling. Extra verkeersgeneratie (naar de parking) op de Dadizeelsestraat willen we ten alle tijde vermijden.	Onderhandeling met actoren om de trage linken uit het masterplan met de kern te garanderen			
Verhogen van de leefbaarheid door een modal shift te faciliteren	3	Stimuleren van het fietsgebruik door de opmaak en uitvoering van een circulatieplan, waarbij het ombouwen van de Dadizeelsestraat naar een fietsstraat centraal staat	Om de fiets tot een volwaardig alternatief te maken voor de auto, moet fietsen eenvoudiger en sneller zijn dan autorijden. Vlotte en veilige fietsroutes, waar niet de auto maar wel de fiets koning is, zijn hiervoor cruciaal. Om deze fietsstraten en autoluwe zones te kunnen uitbouwen, is er nood aan **de opmaak van een 'circulatieplan' (3.1)**. Dit plan brengt de verschillende verkeersstromen in kaart en bepaalt waar de auto wel/niet mag rijden. Het circulatieplan moet er voor zorgen dat ook met de invoering van fietsstraten en een autovrij gebied, de bereikbaarheid van de woningen is verzekerd (bv. Slypskapelle).	Circulatieplan	Circulatieplan Gent		
			Een belangrijke premisse voor de opmaak van het circulatieplan is **de uitbouw van de Dadizeelsestraat tot volwaardige hoofdfietsstraat (3.2).** We bouwen de Dadizeelsestraat uit tot een fietsstraat, zodat de fiets de meest snelle en vlotte verbinding wordt tussen de twee kernen. Deze fietsstraat vormt de ruggengraat van het volledig trage wegennetwerk (zie actie 8.1)**.** Dit gaat een stap verder dan de huidige visie in het mobiliteitsplan.	Herinrichting Dadizeelsestraat als fietsstraat	https://fietsberaad.be/wp-content/uploads/Fietsberaad_folder_Fietsstraten_DEF.pdf	x	
			Om de Dadizeelsestraat te kunnen inrichten als een fietsstraat, moet het **doorgaand autoverkeer** uit deze straat worden **omgeleid naar de N32 - Breulstraat (3.3)** en moet hiervoor de nodige signalisatie worden voorzien.	Overleg met AWV en Provincie over de eventuele herinrichting van de N32 en het kruispunt N32-Breulstraat, indien nodig.			

AMBITIE		DOELSTELLING	ACTIE EN BESCHRIJVING	INSTRUMENT(EN) EN ACTOR(EN)	REFERENTIE	PRIORITAIR	QUICK WIN
			Stimuleer het gebruik van de fiets door vanuit de gemeente **een fietsbeleid uit te werken (3.4)**. Dit beleid zorgt voor het voorzien van goede infrastructuur, sensibiliseringsacties ten voordele van de fiets én door in de regelgeving in te zetten op fietsvriendelijkheid (bv. verplichte goed toegankelijke fietsenberging, fietsenstalling bij eengezinswoningen verplicht ...). Al deze elementen kunnen worden bepaald en opgenomen in de gemeentelijke verordening.	Gemeentelijke Stedenbouwkundige verordening met verplichte aanleg fietsinfrastructuur	Bouwcode Mortsel		
	4	Verhogen van de verkeersveiligheid en -leefbaarheid in de kern	**Zet in op duurzame vervoeralternatieven en multimodale ontsluiting door de inrichting van een mobipunt per kern (4.1).** Een mobipunt is een goed ontsloten verzamelplaats voor verschillende duurzame, vraaggerichte en/of collectieve vervoerstypes. Op mobipunten vind je fietsenstallingen, deelauto's, oplaadpunten, schoolvervoer en/of lockers, enzovoort. Richt als gemeente een mobipunt in per kern en maak hiervan ook een aangename verblijfsruimte. Zo kunnen de mobipunten ook echte dorpspunten worden.	Inrichtingsplan en aanleg openbaar domein Regierol voor dienst Mobiliteit	https://www.mobipunt.be Inspiratieboek "Denk. Doe. Dorp.": https://www.landelijkegilden.be/system/files/article/DorpDorpDorpen-DEF-VLR.pdf		
			Om Moorslede te ontwikkelen als kwalitatief hoofddorp zal de huidige verkeerssituatie moeten worden herbekeken. De doorkruising van het dorp door verschillende belangrijke wegen voor zwaar verkeer, zorgt geregeld voor conflictsituaties tussen zwaar verkeer en zwakke weggebruiker. **Onderzoek ahv een mobiliteitsstudie (4.2)** de mogelijkheid om zwaar verkeer om te leiden en voornamelijk de zwakke weggebruiker voorrang te geven.				
Proactieve visie op het wonen	5	Ontwikkelen van een gemeentelijke, ruimtelijke visie op het wonen zodat de gemeente woonontwikkelingen meer zelf kan sturen én vertaal deze visie naar verordenende instrumenten	**Maak een visie op het wonen op en start met het in kaart brengen van de toekomstige nood aan woonontwikkelingen (5.1)** Moorslede heeft vandaag een zeer groot planologisch aanbod aan woongebieden, een lage leefdichtheid en een beperkte voorspelde bevolkingsgroei. De inschatting is vandaag dat er weinig tot geen nood is aan het aansnijden van open ruimte voor nieuwe woonontwikkelingen. Maar eigenlijk is hier geen goed zicht op. Moorslede heeft daarom nood aan een duidelijk zicht op haar woonbehoefte om op basis daarvan een ruimtelijke visie op het wonen te ontwikkelen. De visie op het wonen doet uitspraak over mogelijke ontwikkelingen binnen het bestaande woonweefsel, de woonuitbreidingsgebieden (WUG) en wooninbreidingsgebieden (WIG).	Woonbeleidsplan of Beleidskader 'wonen' van het Beleidsplan Ruimte Moorslede	Toekomstgericht herbestemmen http://www.kenniscentrumvlaamsesteden.be/2017-2021/ruimtelijkrendement/Paginas/herbestemmenvan(beschermd)onroerenderfgoed.aspx	x	
			Om de nood aan bijkomende woningen in te vullen, wordt in eerste instantie ingezet op de **transformatie van het bestaand patrimonium in de kernen (5.2)**. De gemeente heeft heel wat erfgoedpanden die de kwaliteit van de kernen versterken en die vragen om een toekomstgerichte herbestemming. Maar ook de verkavelingen uit de jaren 1970 zullen op korte termijn vragen om een meer duurzame, energievriendelijke renovatie om aan de noden van hedendaagse gezinnen te kunnen voldoen. Zet in op de transformatie van deze wijken i.p.v. nieuwe verkavelingen te bouwen. Op termijn dreigt de gemeente anders geconfronteerd te worden met heel wat leegstand in deze wijken. Start gesprekken met bewoners over noden, behoeften, toekomstplannen, ... Duid ook de ambitie van Moorslede om in hun wijk niet in te zetten op verdichting (= stand still, behoud bestaande toestand of verkleinen bebouwde oppervlakte), maar wel op vergroenen, ontharden, ... Experimenteer met collectieve woonvormen waarbij maximumdichtheden van de meer perifere woonzones gecombineerd worden met een maximumfootprint en een minimum aan openbaar groen.	Vooroverleg vergunningsaanvragen, projectregie en opleggen voorwaarden bij de vergunningverlening Buurttafels, onthardingcall Departement Omgeving	Project Vlaams Bouwmeester: Verkavelingswijken in transformatie		
			Om de bouw van nieuwe verkavelingen en het nodeloos aansnijden van open ruimte te vermijden, stellen wij ook voor om de **overbodige WUG te schrappen (5.3).** Uit het onderzoek naar de woonnood (zie 5.1) zal blijken welke WUG kunnen worden geschrapt. Neem als gemeente dit initiatief en schrap de woonreservegebieden met steun van de Vlaamse Regering, van zodra dit mogelijk is.	(Ontwerp)decreet woonreservegebieden 2018: Na uitspraak van de gemeente om een open ruimte bestemming toe te kennen aan woonuitbreidingsgebied stelt de VR een RUP op. Eventuele planschade wordt gedragen door de Vlaamse overheid.	(Ontwerp)decreet woonreservegebieden 2018	x	
			De inwerkingtreding van dit decreet is onzeker. Moorslede hoeft hier niet op te wachten, maar kan zelf het initiatief nemen om de overbodige WUG en wooninbreidingsgebieden (WIG) te schrappen. Een eerste stap in het schrappen van deze gebieden, is zelf de financiële rekenoefening maken: hoeveel planschade zou er moeten worden betaald voor het schrappen van de WUG/WIG? Is dit een door de gemeente te dragen budget? Zo ja, dan kunnen deze gebieden best opgenomen worden in een **RUP kernversterking om ze om te zetten naar een open ruimte bestemming (5.4)**.	RUP Kernversterking waarbij de overbodige WUG en WIG worden omgezet naar een open ruimte bestemming.		x	
			Voor andere gebieden kan de planlast te groot zijn voor de gemeente. Het is in die gevallen wellicht interessanter voor gemeente om met de eigenaars tot een overeenkomst te komen die voor beide partijen een win-win betekent. Bekijk hiervoor zowel de 'te schrappen' en de 'te ontwikkelen' gebieden en werk een '**vereveningssysteem**'**(5.5)** uit. Bepaal op basis van de woonbehoefte (zie 5.1) hoeveel woongebied er nog kan worden ingevuld. Bepaal welke gebieden hiervoor in aanmerking komen (vb. Site Geldhof). Laat in deze gebieden een hoger ruimtelijk rendement toe, maar neem als voorwaarde voor de ontwikkeling ook de verevening op van die gebieden die niet mogen worden aangesneden. Laat de gebieden die niet worden aangesneden overdragen aan de gemeente.	Vereveningssysteem - onderhandelingsstedenbouw			
			Ook buiten de kernen is nog heel wat bebouwing aanwezig en is er nood aan een visie op de ontwikkeling van deze bebouwing (zie hiervoor **actie 9.1 afwegingskader voor bebouwing in het open landschap**).				
			Om te voorkomen dat er tijdens de uitvoering van het woonbeleidsplan, nieuwe woonontwikkelingen komen die de visie dwarsbomen, kan het woonbeleidsplan worden goedgekeurd als een **beleidsmatig gewenste ontwikkeling**. In ditzelfde gemeenteraadsbesluit kan ook een **bouwpauze (5.6)** worden opgenomen voor de WUG, WIG, gehuchten en woonlinten omdat de gemeente voor deze gebieden een RUP/verordening wenst op te maken.	Goedkeuring gemeenteraad van het 'woonbeleidsplan' als beleidsmatig gewenste ontwikkeling (BGO) en gelijktijdige invoering van een bouwpauze	Masterplan en RUP Kernversterking Oostrozebeke	x	

AMBITIE	DOELSTELLING	ACTIE EN BESCHRIJVING	INSTRUMENT(EN) EN ACTOR(EN)	REFERENTIE	PRIORITAIR	QUICK WIN
AMBITIE 02: BELEVINGSLANDSCHAP - VAN MONOFUNCTIONEEL LANDBOUWLANDSCHAP NAAR EEN BELEVINGSLANDSCHAP.						
Belevingswaarde van het landbouwlandschap	6 Belevingswaarde creëren in het landbouwlandschap	Hoewel het landbouwlandschap veel potentie naar belevingswaarde biedt, wordt dit in het huidige monofunctioneel landbouwlandschap niet benoemd of benut. Als Moorslede de kwaliteit van haar open ruimte wil beschermen en versterken, is het belangrijk om een sterke visie uit te werken op de ontwikkeling van de open ruimte waarbij landbouw-, natuur- en landschapsontwikkeling geïntegreerd worden opgenomen. **Maak daarom een landschapskwaliteitsplan op (6.1)** waarin strategische zones voor windenergie, grootschalige landbouw, versterking van het historisch landschap, etc. worden bepaald. Vertaal deze visie ook naar een actieplan en zoek naar partnerschappen voor de realisaties. Zo kan het landschapskwaliteitsplan de basis vormen voor een meer sturend beleid. De inrichtingsnota "Naar een duurzaam landbouwproductielandschap" biedt hiervoor een stevig aanzet.	landschapskwaliteitsplan, Samenwerking met VLM en de Provincie W-Vl in het kader van inrichtingsnota.		x	
		Een van de acties in het landschapskwaliteitsplan is ongetwijfeld een onderzoek naar de **samenwerking met landbouwers (6.2)** over hoe natuurinrichting combineerbaar is met de huidige productieve landbouwactiviteiten. Hierbij denken we aan hoe de aanleg van bijvoorbeeld houtkanten en bloemenvelden niet alleen bijdragen tot de natuurwaarde, maar ook een meerwaarde vormen voor de landbouwer.	Samenwerking met Regionale landschappen	t Boerenlandschap https://www.boerenlandschap.be		
	7 Voedselstrategie voor (de regio van) Moorslede ontwikkelen	In een landbouwgemeente als Moorslede zou korte keten een evidentie moeten zijn. Vandaag wordt er ook vaak rechtstreeks bij de boer gekocht, maar er is geen systeem van korte keten. De **ontwikkeling van een voedselstrategie (7.1)** kan tegelijk het belevingslandschap versterken en de landbouw verbreden. **Werk hiervoor samen met de landbouw(vertegenwoordig)ers en reeds bestaande initiatieven in de regio** (bv. Lokaal in Roeselare) kan een katalysator zijn voor het korte ketensysteem in Moorslede. Tegelijkertijd kan zo'n voedselstrategie ook een steentje bijdragen aan de aantrekkelijkheid en bekendheid van de gemeente en worden gekoppeld aan het fijnmazige netwerk voor fietsers en voetgangers (zie 8.1).	Opmaak van een regionale voedselstrategie in samenwerking met de Provincie, landbouwers en diverse relevante spelers			
		De voedselstrategie hoeft zich niet te beperken tot de boeren en de verkoop van lokale producten. Door de **voedselstrategie aan sociale tewerkstelling te koppelen (7.2),** kan een win-win ontstaan. In Moorslede wordt vandaag al voorzichtig gewerkt aan sociale tewerkstelling ifv Mariënstede. Verkooppunten kunnen via sociale tewerkstelling worden georganiseerd, maar ook Chateaux Superette als sociaal restaurant kan hiermee verder worden uitgebouwd. Op deze manier wordt een systeem van korte keten verder uitgewerkt dan het louter verkopen van lokale producten.				
		In de uitwerking van de voedselstrategie kan de herbestemming van Dadipark een hefboom vormen. Door **in het Dadipark een voedselhub uit te bouwen (7.3)** wordt de voedselstrategie concreet. Zoek samen met de landbouwers, Mariënstede en andere actoren uit hoe deze voedselhub best vorm kan krijgen (een boerenmarkt werkt niet). Zodat de voedselhub een meerwaarde heeft voor zowel de landbouwers (verkoop producten of opslag/uitleen materiaal), inwoners als recreanten.				
Belang van een slim en helder recreatief netwerk	8 Ontwikkelen van een fijnmazig netwerk voor fietsers en voetgangers	Een zeer belangrijke manier om het landschap te kunnen beleven, is wandelen en fietsen door het landschap. Voor de ontwikkeling van het belevingslandschap is een fijnmazig netwerk van trage verbindingen voor voetganger en fietser cruciaal. De uitbouw van dit fijnmazig netwerk, zonder missing links kan bovendien de bereikbaarheid van velden voor landbouwvoertuigen vergroten. **Zorg daarom voor een volledig netwerk van lokale, trage wegen zonder missing links (8.1.).** De Dadizeelsestraat kan als hoofdfietsstraat de ruggengraat vormen van dit netwerk.	Opzetten samenwerking met Trage Wegen vzw, koppeling met visie uit (ontwerp) inrichtingsnota 'Naar een duurzaam landbouwproductielandschap'.			
		Om de lokale wegen ook echt trage wegen te houden (enkel voor wandelaars, fietsers en landbouwvoertuigen) kan het interessant zijn om **een weg-wegplan op te maken (8.2.).** Breng nutteloze en overgedimensioneerde wegen in kaart. Knip en onthard de wegen waar mogelijk. De kost verdient zich door de jaren heen terug in vermeden onderhoudskosten (vb. geen herstelwerken wegdek, grachten i.p.v. rioleringen, geen verlichting, ...). Maak hiervoor gebruik van de RE-MOVE methodiek (in ontwikkeling i.k.v. proeftuinen ontharding).		RE-MOVE: waar een wil is, is een weg weg. Onderzoeksproject in het kader van 'Vlaanderen breekt uit' door RE-ST, Trage Wegen vzw en Voorland.		
		We ontwikkelen uiteraard een fijnmazig netwerk van trage wegen omdat het gebruikt zou worden. Het is dus belangrijk om recreanten ook de weg te wijzen naar de wandel- en fietsroutes. **Maak** daarom **het fietsnetwerk bekend en profileer Moorslede als aantrekkelijke fietsgemeente (8.3)** Profileer Moorslede als een gemeente waarbij de fiets centraal staat voor zowel dagelijkse verplaatsingen alsook recreatieve doeleinden. Recreatieve routes kunnen in kaart worden gebracht als promotie van het aangenaam fietsen in de gemeente. Deze routes takken aan op de bestaande netwerken in de omgeving: de Bedevaartsroute, de Vrederoute, de Grote Ommegang, ...	Sensibiliseringscampagnes - Fiets- en wandelkaarten		x	x

AMBITIE	DOELSTELLING	ACTIE EN BESCHRIJVING	INSTRUMENT(EN) EN ACTOR(EN)	REFERENTIE	PRIORITAIR	QUICK WIN
Waardevolle bebouwing in het belevingslandschap	9	Selectief inzetten op de waardevolle, bestaande bebouwing om het belevingslandschap te versterken.	Om het nodeloos aansnijden van open ruimte te voorkomen, zal het compact houden van de kernen door een visie te ontwikkelen op het wonen (zie 5) niet volstaan. Er is ook nood aan een **afwegingskader voor bebouwing in het open landschap (9.1).** Dit afwegingskader maakt een onderscheid tussen verschillende types bebouwing in het landschap (solitaire bebouwing in het landschap, hoeves die opgenomen zijn op de inventaris onroerend erfgoed en de bestaande gehuchten, woonlinten en bebouwingsclusters, etc.) en stelt een visie op over de ontwikkelingsmogelijkheden voor deze types bebouwing in het open landschap.	Afwegingskader bebouwing in het open landschap opnemen in een beleidskader van het Beleidsplan Ruimte Moorslede		x	
			Als Moorslede de kwaliteit van haar open ruimte wil beschermen en versterken, is het niet alleen belangrijk om een sterke visie uit te werken op de ontwikkeling van de open ruimte (zie 6.1), maar ook om de **inname van open ruimte door verspreide bebouwing te beperken (9.2)**. De gemeente kan een eigen kader op verspreide bebouwing in het open landschap uitwerken, dat strenger is dan de bestaande Vlaamse wetgeving (bv. opmaak **verordenend kader** dat zonevreemde functiewijzigingen beperkt). Dit vraagt politieke moed, maar is voor deze landbouwgemeente met grote klimaatuitdagingen cruciaal.	Gemeentelijke Stedenbouwkundige verordening zonevreemde functiewijzigingen			
			Het verordenend kader voor zonevreemde functiewijzingen kan **hoeves die zijn opgenomen op de inventaris onroerend erfgoed** meer mogelijkheden laten zodat de **herbestemming van deze erfgoedpanden wordt gestimuleerd (9.3)**. Zo worden de ontwikkelingen in het open landschap meer gestuurd naar die bebouwing die we echt willen behouden.	Onderzoek naar de ontwikkelingsmogelijkheden van erfgoedhoeves als input voor de gemeentelijke stedenbouwkundige verordening zonevreemde functiewijzigingen			
			Voor de bestaande bebouwing binnen de **gehuchten, woonlinten en bebouwingsclusters** in het open landschap zijn **nieuwe ontwikkelingen mogelijk, als deze bijdragen tot de toegankelijkheid en de belevingswaarde van het landschap (9.4).** Zo kunnen ze strategische bebouwingsclusters worden in de uitbouw van het belevingslandschap. Nieuw programma is enkel toegestaan ter vervanging van oud programma (bv. voor de herbestemming van de ambachtelijke zones binnen de gehuchten), mag geen nieuwe open ruimte aansnijden of bijkomend verkeer genereren.	Opmaak RUP's om BPA's voor ambachtelijke zones te vervangen, onderhandelingsstedenbouw en opleggen voorwaarden bij de vergunningverlening			
			Voor alle types bebouwing in het open landschap geldt dat er aandacht moet zijn voor de landschappelijke integratie van de bebouwing. **Bij alle vergunningsaanvragen voor deze bebouwing moet er daarom maximaal worden ingezet op landschappelijke inrichting, vergroening en ontharding (9.5).** Moorslede neemt dit op als een voorwaarde bij de vergunningverlening, maar ondersteunt bouwheren hierin ook door samen met hen een landschapsinrichtingsplan voor de site op te stellen.	Zoek naar financiële ondersteuning voor de begeleiding van bouwheren in de opmaak van een landschapsplan bij de Provincie West-Vlaanderen, via bv. PDPO, Leader, etc.			

AMBITIE		DOELSTELLING	ACTIE EN BESCHRIJVING	INSTRUMENT(EN) EN ACTOR(EN)	REFERENTIE	PRIORITAIR	QUICK WIN
AMBITIE 03: VEERKRACHTIG LANDSCHAP - EEN FUNCTIONEEL BREED LANDSCHAP CREËREN OM TOEKOMSTIGE KLIMAATVERANDERINGEN OP TE VANGEN.							
Natuurontwikkeling in het landschap	10	De natuurwaarde in de gemeente sterk verbeteren	Zowel binnen als buiten de kernen zijn er kleine ingrepen mogelijk om de natuurwaarde van Moorslede te doen stijgen. Onderzoek de mogelijkheden om **kleine landschapselementen te ontwikkelen die bijdragen tot de natuurwaarde van de gemeente (10.1):** door vleermuiskelders onder te brengen in oude bunkers, bloemenvelden en houtkanten aan te leggen, kerkhoven landschappelijk in te richten, etc. Op deze manier wordt er in de gemeente natuurwaarde gecreëerd zonder daarvoor landbouwoppervlakte om te zetten naar een natuurbestemming. Zorg maw. voor natuurinclusieve landbouw.	Zoek naar (financiële) ondersteuning door Natuurpunt, samenwerking met VLM, Regionale Landschappen, etc.	BoerenNatuur.nl www.boerenlandschap.be	x	
			Om het zeer beperkte aandeel bos (Vierkavenbos) effectief veilig te stellen in de toekomst, is het belangrijk om de **nieuw aangelegde bossen ook de juiste planologische bestemming te geven (10.2)**. Concreet wil dit zeggen dat de huidige boszone wordt omgezet van een landbouwbestemming naar bosbestemming.	Opmaak van een RUP			
Heropwaardering van overstromingsgevoelige beekvalleien	11	Ontwikkelen van een integraal waterbeleid waarbij de beekvalleien worden erkend als belangrijke, landschappelijke dragers	De beekvalleien van de Heulebeek, Passendalebeek en Collievijverbeek zijn belangrijke landschappelijke dragers in het veerkrachtig landschap. **Ontwikkel een integrale visie op het waterbeleid (11.1)** waarbij zowel water-, natuur-, als landschapsontwikkeling samen worden opgenomen. De vallei en de loop worden herkenbaar gemaakt in het landschap door het aanplanten van herkenbare houtkanten, bomenrijen of -groepen, die meteen ook de biodiversiteit verhoren, storende elementen bufferen en oevererosie kunnen bestrijden. De gemeente zet daarbij actief in op ontharding (infiltratie) en buffering (vertraagde afvoer) van het regenwater om toekomstige overstromingen te voorkomen en waar nodig op te vangen. Bouwen in overstromingsgebied wordt bijgevolg verboden.	Versterk de samenwerking met Provincie en de VLM en neem het integraal waterbeleid op in Beleidsplan Ruimte Moorslede		x	
			In deze integrale visie wordt de Heulebeek voornamelijk uitgebouwd als groen-blauwe as, met de focus op de **creatie van natuurwaarde (11.2)**. De ruimte die wordt vrijgemaakt staat voornamelijk in het teken van de natuur. Op die manier wordt er ook ingezet op het verbeteren van de waterkwaliteit op een natuurlijke wijze (natuurlijke zuivering door de juiste beplanting). (zie ook actie 6.2). In het oosten van de kern van Dadizele (de Ledegemse Meersen) wordt de beekvallei wel gekoppeld aan de fijnmazige recreatiestructuur, om zo de missing link in het fietsnetwerk op te lossen.	Samenwerking met de provincie, de VLM en Regionale landschappen - uitvoeren van inrichtingsplan		x	
			De kern Dadizele is gedeeltelijk gelegen in overstromingsgevoelig gebied. Dit is een belangrijk aandachtspunt, temeer door de voorspelde extreme weersomstandigheden als gevolg van de klimaatverandering. De reeds aangelegde waterbufferbekkens mogen geen aanleiding zijn om dit thema als gemeente te onderschatten. Zorg voor voldoende **ruimte voor water en waterbekkens (GOG's) stroomopwaarts van Dadizele om de toekomstige overstromingen te kunnen opvangen (11.3).** De samenvloeiing van Passendalebeek en Heulebeek worden door de VLM naar voor geschoven als ideale locatie. Integraal waterbeheer, natuurontwikkeling, verhogen van de biodiversiteit, zijn beleidsthema's die ruimtelijk geïntegreerd moeten worden aangepakt.	Samenwerking met VLM en Provincie West-Vlaanderen in het kader van de inrichtingsnota, inzetten van de lokale Grondenbank die is opgericht door Provincie West-Vlaanderen voorjaar 2019			
Ontwikkel klimaatrobuuste kernen	12	De bebouwde kernen laten bijdragen tot de klimaatrobuustheid van de gemeente	De gemeente Moorslede heeft nu voornamelijk een versteende indruk. In de toekomst is het daarom belangrijk om actief in te zetten op ontharding en vergroening. **Ontwikkel daarom een onthardingscultuur in de gemeente (12.1).** Deze cultuur moet geleidelijk aan groeien, maar kan door bepaalde kleine ingrepen wel stilaan worden ingebed. Bij de (her)aanleg van publiek domein moet er bvb. een automatische onthardingsreflex zijn (zie ook 12.2), maar ook bij de beoordeling van vergunning moet voldoende aandacht worden geschonken aan de open ruimte in het project.		Proeftuinen ontharding		
			In de gemeente staan enkele (riolerings)werken gepland waarbij een groot deel van het openbaar domein wordt opgebroken. **Grijp toekomstige werken aan het openbaar domein (ifv. riolering) aan om na te denken over ontharden van het openbaar domein (12.2)** en zo het goede voorbeeld te tonen. Na de rioleringswerken kan de heraanleg van het openbaar domein op een minder verharde wijze worden uitgevoerd.				x
			Ontharding en vergroening van het openbaar domein dragen bij tot de klimaatrobuustheid van de kernen, maar er schuilen ook veel potenties in de ontharding en vergroening van het privaat domein. **Stimuleer daarom ontharding en vergroening op privaat domein (12.3)** (vb. door Plant een Boom-actie waarbij bewoners gratis bomen of subsidies krijgen van de gemeente om op privaat domein aan te planten). Niet alleen de achtertuinen maar ook voortuinen bieden veel kansen voor de ontharding.	Subsidies door gemeente	vzw "Meer bomen in Roeselare"		x
Hernieuwbare energie in de gemeente	13	Ontwikkelen van een efficiënt hernieuwbaar energiesysteem op maat van de gemeente	De compacte kernen van Moorslede en Dadizele bieden veel kansen voor het efficiënt inzetten van hernieuwbare energiebronnen. **Onderzoek de mogelijkheden om in de toekomst zelfvoorzienende kernen te ontwikkelen door de inzet van diverse hernieuwbare energiebronnen (13.1)**. Vandaag zijn er veel verschillende soorten duurzame energie: dmv zon, wind, warmtenet, geothermie, etc. Het is belangrijk om te onderzoeken welk type hernieuwbare energie voor Moorslede en Dadizele het meest ideaal zijn en daar verder op in te zetten.				
			Verken de piste van mede-investering in lokale duurzame energieproductie via burgerenergiecoöperatieves (13.2). Werk samen met burgerenergiecoöperatieves om de meerwaarde te herverdelen door de omwonenden. Op deze manier versterkt het draagvlak voor bijvoorbeeld windturbines. De gemeente kan hun spaargeld laten renderen door een dergelijke lokale investering.	Klimaattafels	Energietransitie Stad Eeklo		

4.3 AANBEVELINGEN HOGERE OVERHEID

VLAAMS GEWEST

> Het uitwerken van een consequent Vlaams open ruimte beleid, waarbij de wetgeving ook de ambities uit het BRV onderschrijft. De basisrechten zonevreemde woningen uit de VCRO en het BVR Zonevreemde functiewijzigingen laten verrommeling, verpaarding en vertuining van de open ruimte toe en werken dit in de hand. Ze versterken de speculatie in de open ruimte (bv. voor landbouwgrond) en kunnen op termijn nefast zijn voor de leefbaarheid van dorpskernen in het buitengebied. Deze Vlaamse wetgeving maakt het voor gemeenten zeer moeilijk om een open ruimte beleid te voeren. Het vraagt van hen ook veel politieke moed om een kader te ontwikkelen dat strenger is op het vlak van bv. functiewijzigingen. Kan de Vlaamse overheid dit van de gemeenten verwachten? En moet zij niet eerst en vooral in eigen boezem kijken?

> Begeleiding van gemeenten bij de opvolging van (infrastructuur)projecten door hogere overheden. Vooral kleinere gemeenten ontbreken de capaciteit en expertise om deze projecten die door overheidsinstanties als AWV, De Lijn, Infrabel, … worden gecoördineerd voldoende op te volgen en de belangen van de gemeenten hierin afdoende te verdedigen. Wij zien dit in projecten zoals:

> Het sluiten van de overwegen waarbij Infrabel grote infrastructuurprojecten ambieert, met beperkte aandacht voor de betrokken gemeenten en impact op lokale activiteiten of leefbaarheid;

> Werken aan gewestwegen (op- en afritten, missing links, herinrichting, …);

> In beeld brengen van de investerings- en onderhoudskosten bij greenfieldontwikkeling voor lokale gemeenten. In veel gemeenten komt eenzelfde problematiek terug: het woonaanbod wordt uitgebreid met greenfieldontwikkelingen (meestal verkavelingen) wat een overaanbod creëert waarvan de gevolgen zich voornamelijk zullen manifesteren in de bestaande, oudere woonwijken (leegstand, verloedering, zeer lage densiteit, kelderen van woningprijzen, …). Zelf als gemeenten zich hiervan bewust zijn, vinden ze het nog steeds moeilijk om het roer om te gooien. Transformatie en/of verdichting van bestaande woonwijken is een stuk complexer dan het gangbare grondenbeleid, dat het aansnijden van nieuwe ruimte mogelijk maakt. Een financieel plaatje van de (verborgen) kost van greenfieldontwikkelingen kan een krachtig argument zijn om gemeenten het geweer van schouder te doen veranderen en voor kernversterking en -verdichting te kiezen. (zie ook VITO-studie in opdracht van Departement Omgeving 'De kosten van urban sprawl in Vlaanderen', die uitkomt in januari 2019)

> Voor het schrappen van woonreservegebieden is een duidelijke Vlaams kader nodig. Ook al blijkt uit prognoses duidelijk dat er geen woonbehoefte meer is en is de taakstelling van de gemeente negatief, toch zijn gemeenten niet geneigd om hun woonuitbreidingsgebieden te schrappen. De redenen hiervoor zijn divers. Er speelt 'voorzichtigheid' om de reserves niet kwijt te spelen, schrik om planschade te moeten betalen, onvoldoende motivatie en capaciteit om ook hiervoor nog eens een planproces op te starten, … Hoewel de goedkeuring van het ontwerpdecreet woonreservegebieden aan deze verzuchtingen tegemoet kan komen, blijft het initiatief bij de gemeenten. Het schrappen van de te grote voorraad aan woon(reserve) gebieden uit de gewestplannen is een Vlaamse verantwoordelijkheid die het gewest moet opnemen en waar zij ook het noodzakelijke budget voor planschade voor moet voorzien.

> Ontwikkelen van wetgeving én instrumenten die de impact van industriële landbouw op het ecosysteem verminderen en die landbouwers belonen voor het leveren van ecosysteemdiensten. Als we de klimaatdoelstellingen en ambities uit het BRV willen halen, is sterkere integratie van natuur-, klimaat- en landschapsdoelstellingen in de agrarische bedrijfsvoering noodzakelijk. Daarvoor zijn structurele verdienmodellen nodig die de landbouwer belonen voor geleverde ecosysteemdiensten, zoals blauwe klimaatdiensten (zie Pilootprojecten Productief Landschap) of boerennatuur (zie www.boerennatuur.nl).

> Veel gemeenten worden met gelijkaardige problematieken geconfronteerd en zoeken elk op zich naar strategieën om hier mee om te gaan. Dit vraagt vaak veel van hen en zou efficiënter kunnen door de opgebouwde expertise onder elkaar te delen. Een forum of atrium voor uitwisseling kan gemeenten helpen om van elkaar te leren en niet elk op zich het warm water uit te vinden. Hieruit kunnen ook lerende netwerken en intergemeentelijke samenwerking ontstaan waarbij de verschillende GSA's elk een expertise opbouwen en elkaar daarin ondersteunen. Terugkerende

problematieken zijn o.a.:

> Schrappen of bevriezen van woonuitbreidingsgebieden;
> (Zwaar) verkeer weren uit dorpskernen;
> Een beleidskader voor verappartementisering en het verdichten van strategisch gelegen verkavelingen;
> Transformeren van slecht gelegen verkavelingen;
> Ongewenste ontwikkelingen in de open ruimte tegengaan en een sturend open ruimte beleid voeren;
>Structurele strategieën (en verdienmodellen) voor ontharding;
> Hoe kan een gemeente projectontwikkelaars overtuigen om innovatieve woonvormen te ontwikkelen?
> Onderhandelingsstedenbouw als strategie voor een sturend ruimtelijk beleid.
Van projectniveau tot bovenlokaal niveau (t.e.m. Verhandelbare Ontwikkelingsrechten).

> De regie opnemen in een herverdeling van landbouwgronden van de OCMW's (en de Kerkfabriek). Bijna alle OCMW's hebben een historisch patrimonium aan landbouwgronden, die ze in de loop van de 19de en 20ste eeuw via schenkingen opbouwden. Dit patrimonium ligt als een lappendeken verspreid over Vlaanderen, bijvoorbeeld in Zulte is OCMW Oudenaarde de grootste eigenaar van landbouwgrond. Tot voor kort gingen de gemeenten en OCMW's passief om met de gronden die grotendeels in pacht zijn, maar door de stijgende vastgoedprijzen – ook van landbouwgrond – wordt meer en meer grond verkocht, voornamelijk de grond buiten de eigen gemeentegrenzen. Dit is problematisch op verschillenden vlakken:

> (1) gemeenten en OCMW's doen mee aan speculatie op landbouwgrond, waardoor de prijzen van die grond onbetaalbaar worden voor landbouwers;
> (2) Gemeenten en OCMW's zorgen voor verpaarding en vertuining van het platteland buiten de eigen gemeentegrenzen, op het gebied van een andere overheid;
> (3) Verkoop van patrimonium verkleint de kracht van de overheid om een sturend beleid te voeren.

Een ruil en herverdeling van OCMW-landbouwgronden, waarbij de grond zoveel mogelijk in handen komt van de lokale gemeente, is een oplossing. Die herverdeling moet gekoppeld zijn aan de voorwaarden van professioneel landbouwgebruik en een duurzaam landbouwbeleid geregisseerd door de lokale/regionale overheid.

PROVINCIE WEST-VLAANDEREN

> Ontwikkelen van regionale visies energielandschap. West-Vlaanderen is bij uitstek de provincie voor windenergie. Het uitzetten van een visie en bepalen van geschikte zones voor inplanting van windmolens is echter een opgave die de gemeenten overstijgt en best door de provincie wordt opgenomen in een integrale visie die ook de potenties voor zonne-energie en biomassa in beeld brengt (zie energielandschap Denderland, provincie Oost-Vlaanderen).

> Een provinciaal subsidiereglement uitwerken voor trage wegen in West-Vlaanderen (derdebetalerssysteem). In veel West-Vlaamse gemeente is ook voor zeer korte trajecten nog steeds de auto het meest gebruikte vervoersmiddel. Een mental en modal shift is noodzakelijk, maar moet ook worden gefaciliteerd door goede infrastructuur van trage wegen. Een eerste stap in het verbeteren van deze infrastructuur is de inventarisatie van trage wegen en het opmaken van tragewegenplannen. Gemeenten kunnen hiervoor een beroep doen op de expertise van Trage Wegen vzw, maar doen dit vandaag nog te weinig. In tegenstelling tot andere provincies, ondersteunt de provincie West-Vlaanderen haar gemeenten ook niet in een dergelijke samenwerking. Dit systeem opzetten kan een incentive zijn voor meer en beter trage wegen en een noodzakelijke stap naar de modal shift.

05.
BIJLAGEN

5.1 METHODOLOGISCHE NOTA | NIGHTINGALE ROSE DIAGRAM EN GEMEENTEFICHE

VISUALISERING DIAGRAM

Voor de visualisering van het Nightingale Rose diagram is voor elke indicator een ranking genomen van de 308 Vlaamse gemeentes. Voor een aantal parameters is met een omgekeerde ranking gewerkt. Reden hiervoor is de leesbaarheid van het diagram. Waarden meer naar buiten op de ring stellen de 'meer gunstige waarde' in ranking voor, meer naar binnen de 'minder gunstige waarde'. De gescande gemeente wordt afgebeeld in het diagram, in vergelijking met het gemiddelde van de type gemeente uit de Vrind-classificatie. Een groene kleur in de buitenschil voor een bepaalde indicator wijst dus op een waarde die gunstiger is voor de gemeente dan het gemiddelde voor gelijkaardige type gemeentes.

METADATA

Type gemeente
De opdeling in type gemeentes is gemaakt op basis van de Vrind-classificatie. De Vrind-classificatie is een ruimtelijke indeling op basis van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen met opsplitsing van het buitengebied op basis van het Strategisch Plan Ruimtelijke Economie waarbij het ruraal overgangsgebied en het ruraal gebied als platteland wordt geclassificeerd (VRIND2004-2005).

Aantal inwoners (2018)
Bron: Statbel, 2018

Ruimtelijk rendement voor het wonen: aantal inwoners per hectare in kadastrale woongebieden (2017)
Bron: Statbel, kadaster
De kadastrale woongebieden zijn percelen voor appartementen, buildings en huizen en hoeves. Dit zijn dus percelen waarop een woning staat.

Percentage doorlatende oppervlakte (2012)
Bron: gemeentemonitor 2012, AIV
Bodemafdekking of bodemafdichting wordt uitgedrukt als de oppervlakte waarvan de aard en/of toestand van het bodemoppervlak gewijzigd is door het aanbrengen van artificiële, (semi-) ondoorlaatbare materialen waardoor essentiële ecosysteemfuncties van de bodem verloren gaan. De doorlatende oppervlakte is de gemeenteoppervlakte verminderd met de bodemafdekking of bodemafdichting

Percentage appartementen, halfopen bebouwing en gesloten bebouwing (2017)
Bron: Statbel, kadastrale statistiek van het gebouwenpark.
Dit is het aandeel appartementen, halfopen bebouwing en gesloten bebouwing op de woongebouwen.

Aantal m² open ruimte per inwoner (2017)
Bron: Statbel
Dit is de oppervlakte kadastrale oppervlakte onbebouwde percelen per inwoner.

Percentage inwoners dat toegang heeft tot wijk-groen binnen 800m (2013)
Bron: gemeentemonitor 2013

Percentage van de oppervlakte biologisch waar-devol groen (2018)
Bron: biologische waarderingskaart 2018
Dit is de totale oppervlakte biologisch waardevolle en zeer waardevolle natuur op de totale oppervlakte van de gemeente.

Openbaar vervoer voor school en werkverkeer (%) (2017)
Bron: survey gemeentemonitor 2017, SV/ABB
Modale verdeling naar dominant vervoermiddel voor verplaatsingen tussen woonplaats en school/werk, in %.

Fietsgebruik voor school en werkverkeer (%) (2017)
Bron: survey gemeentemonitor 2017, SV/ABB
Modale verdeling naar dominant vervoermiddel voor verplaatsingen tussen woonplaats en school/werk, in %.

Voetgangers voor school en werkverkeer (%) (2017)
Bron: survey gemeentemonitor 2017, SV/ABB
Modale verdeling naar dominant vervoermiddel voor verplaatsingen tussen woonplaats en school/werk, in %.

Evolutie ruimtelijk rendement (inwoners per hectare in kadastrale woongebieden in 2011-2017)
Bron: Statbel, kadaster
Dit is de groei in het ruimtelijke rendement tussen 2011 en 2017. In de meeste gemeenten is dit negatief.

Groei van het aandeel appartementen, halfopen bebouwing en gesloten bebouwing in het totale woningaanbod (2017-2011)
Bron: Statbel, kadastrale statistiek van het gebouwen-park.

CO2emissie voor verwarming en elektriciteit per huishouden 2016 (ton/huishouden) (omgekeer-de ranking)
Bron: provincie in cijfers

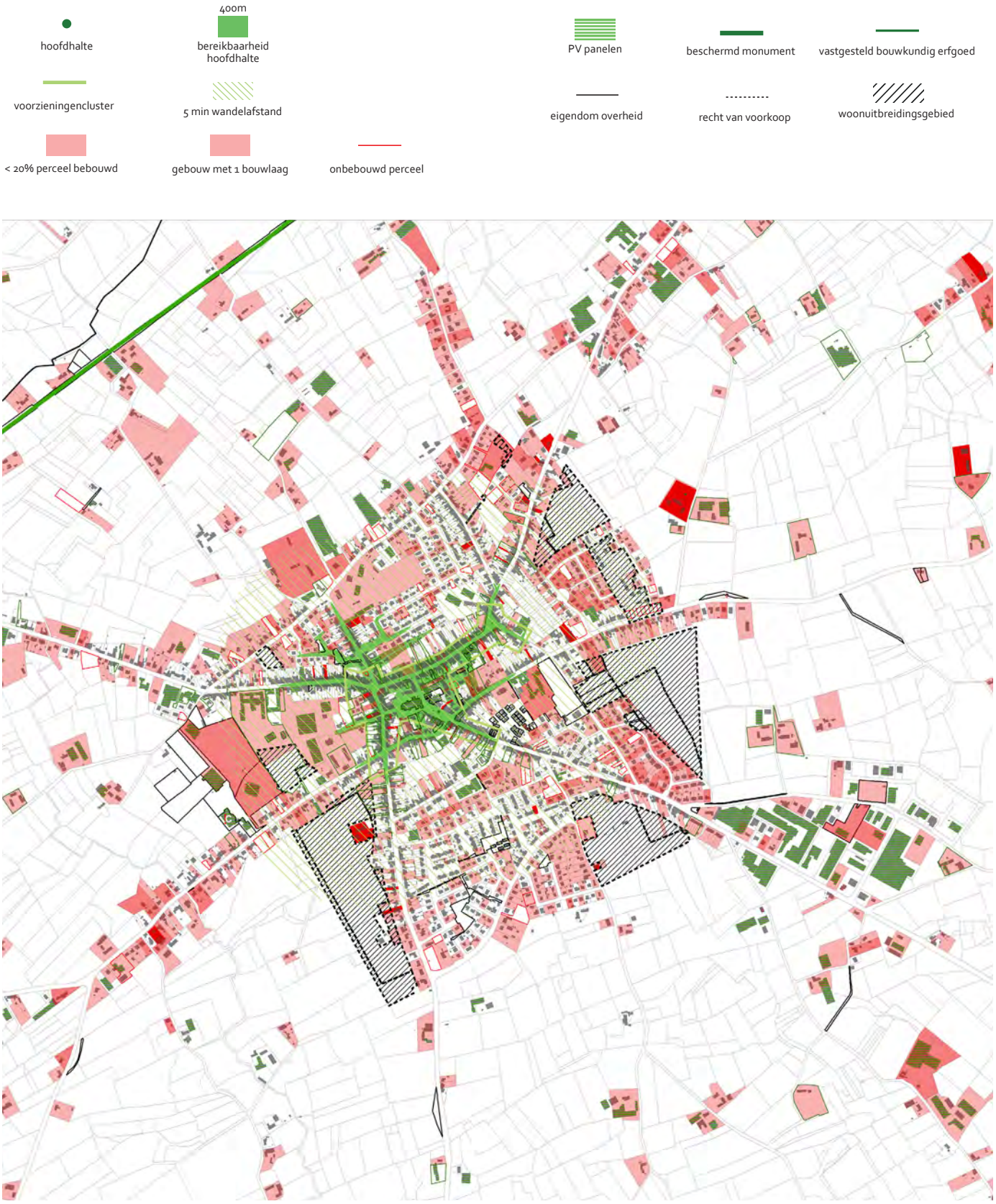
CO2emissie particulier en openbaar voor trans-port en vervoer, 2016 (ton/huishouden) (omgekeerde ranking)
Bron: Vito

Pv-installaties < 10 kW (Vermogen in kW per huishouden), 2016
Bron: provincie in cijfers

5.2 ZOOMS GISPROTOCOL

MOORSLEDE

KANSENKAART BEBOUWDE RUIMTE

KANSENKAART ONBEBOUWDE RUIMTE

zeer waardevolle natuur

grootschalige windenergie

eigendom overheid

recht van voorkoop

woonuitbreidingsgebied

(mogelijk) overstromingsgevoelig

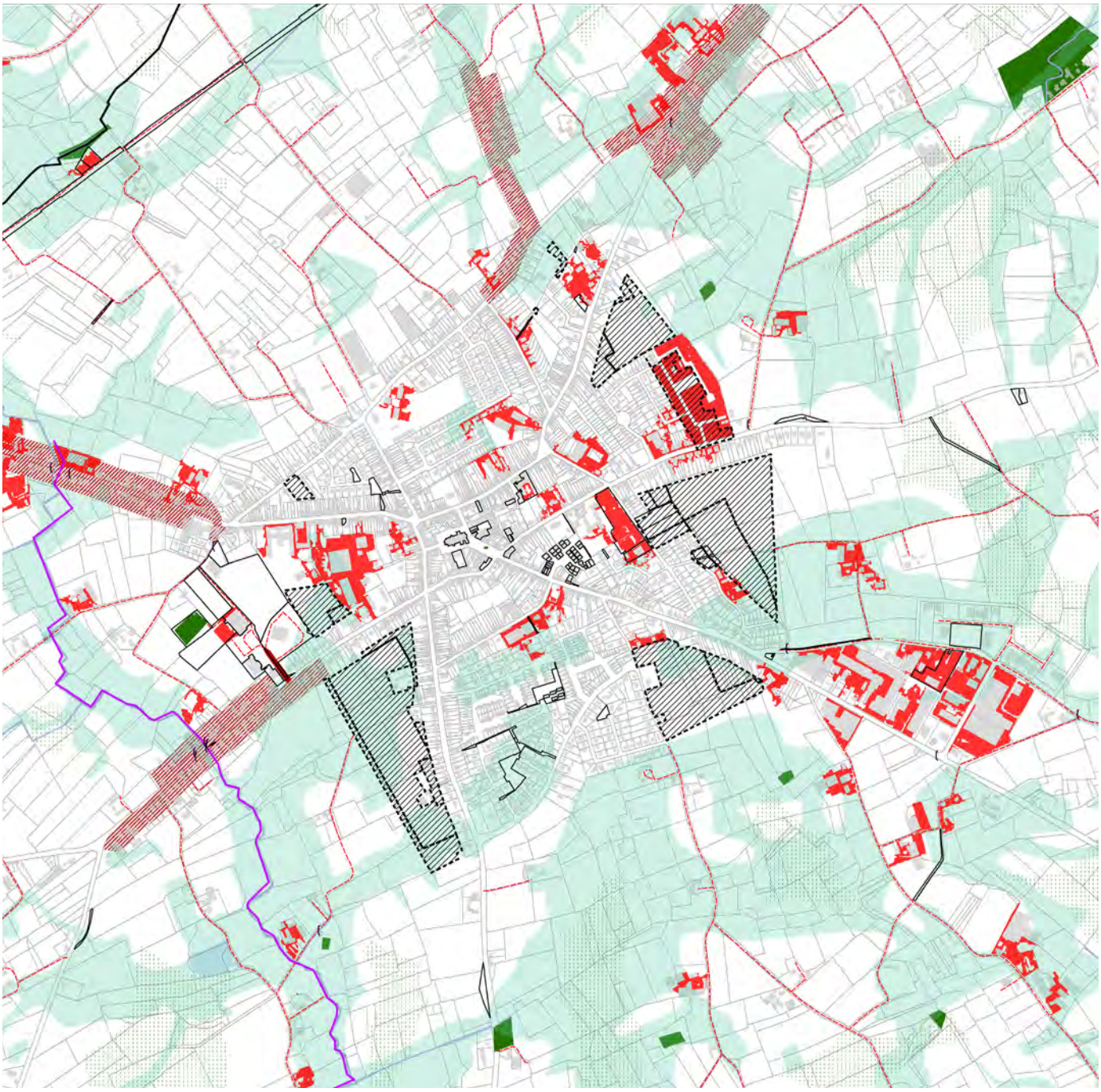
erfontsluitingswegen

lintbebouwing

verharde oppervlaktes > 2000m²

niet gezuiverde uitlaat

verontreinigde waterloop

DADIZELE

KANSENKAART BEBOUWDE RUIMTE

voorzieningencluster

5 min wandelafstand

PV panelen

beschermd monument

vastgesteld bouwkundig erfgoed

< 20% perceel bebouwd

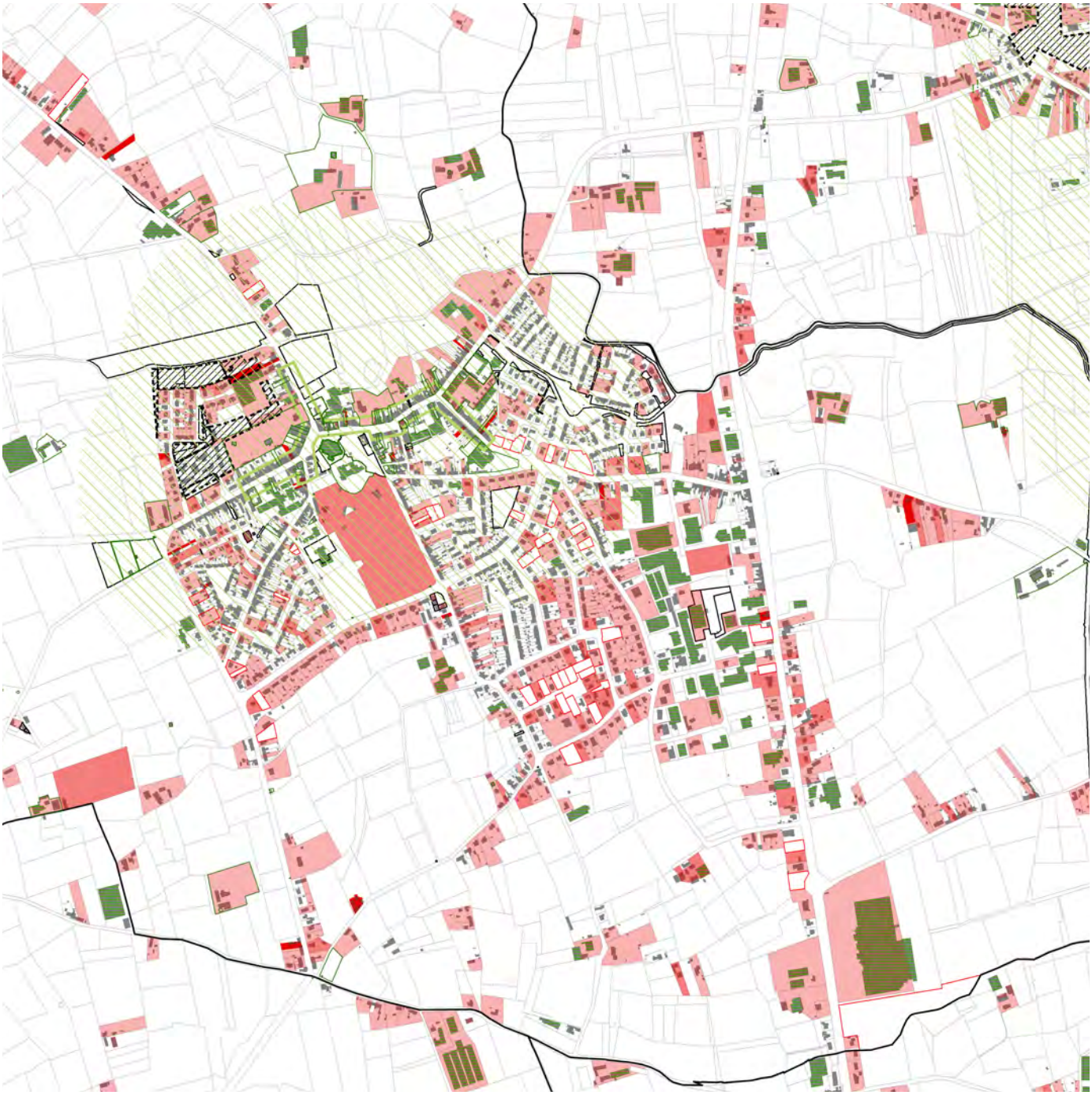
gebouw met 1 bouwlaag

onbebouwd perceel

eigendom overheid

recht van voorkoop

woonuitbreidingsgebied

KANSENKAART ONBEBOUWDE RUIMTE

zeer waardevolle natuur

grootschalige windenergie

eigendom overheid

recht van voorkoop

woonuitbreidingsgebied

(mogelijk) overstromingsgevoelig

signaalgebied

wegen > 2 rijstroken

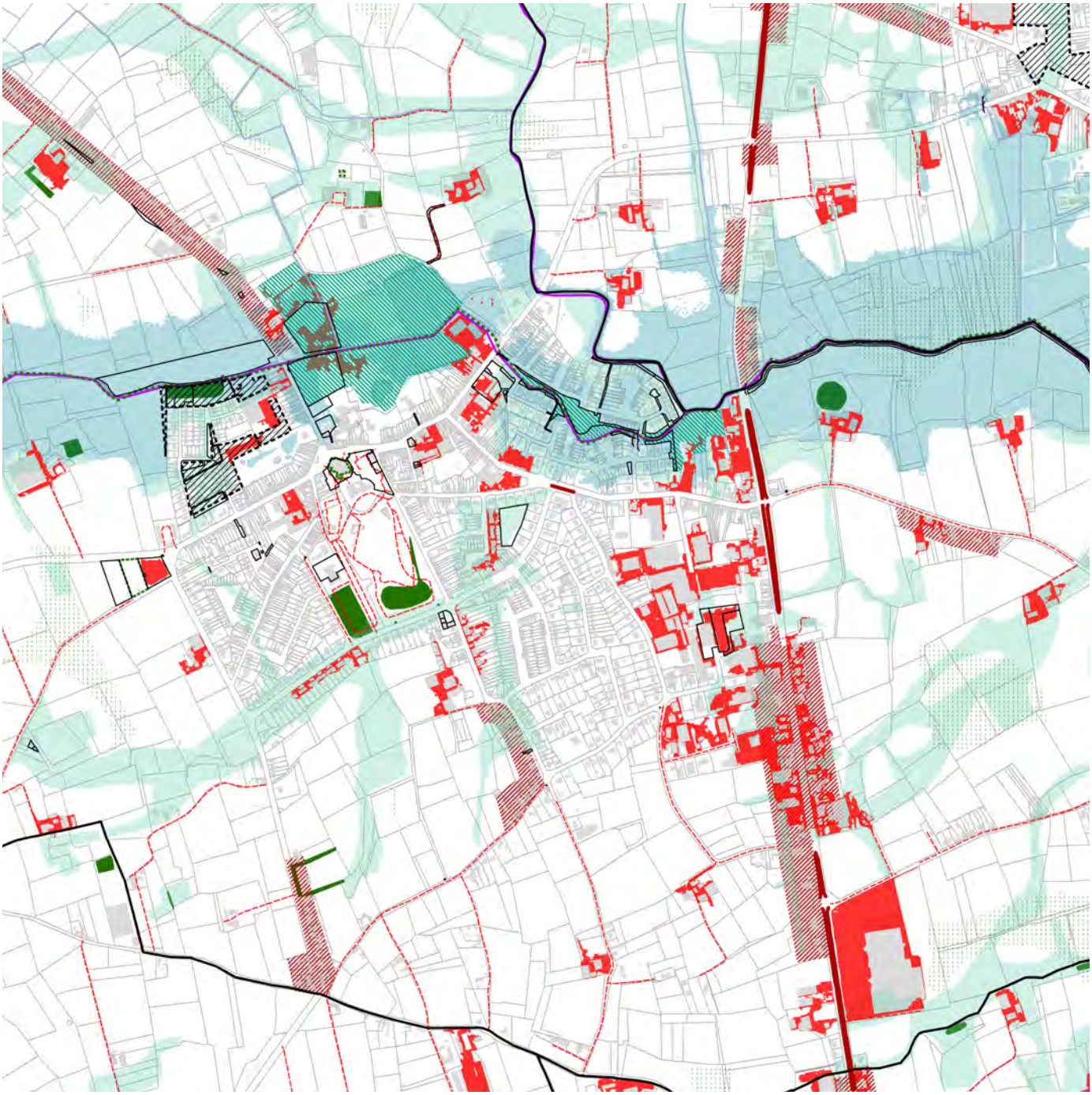
erfontsluitingswegen

lintbebouwing

verharde oppervlaktes > 2000m²

niet gezuiverde uitlaat

verontreinigde waterloop

5.3 BRONNEN

Voor dit rapport is beroep gedaan op documenten en rapporten die zijn aangeleverd door de gemeente, door de overheden die de bouwmeesterscan ondersteunen en door Universiteit Antwerpen. Belangrijke aanvullende bronbestanden zijn:

Gemeente Moorslede (2007), 'Gemeentelijk ruimtelijk structuurplan'.

BRUT + LAND (2011), 'Moorslede, visie en masterplan voor het domein Grimmertinge'

Mollen F.H. (2018), 'Betonrapport van de Vlaamse gemeenten en provincies Natuurpunt'.

Provincie West-Vlaanderen (2018), 'Gis West Geoloket'. Geraadpleegd op https://www.giswest.be.

Statistiek Vlaanderen & Agentschap voor Binnenlands Bestuur (2018), 'Gemeente in Cijfers: Moorslede'.

Steunpunt Werk en Sociale Economie (2013), 'Afbakening en profiel van lokale arbeidsmarkten in Vlaanderen'.

Vandekerckhove, B., H. Vandermaelen, J. Surkyn, E. Dolfen (2017). 'Evaluatie en onderzoek ter ondersteuning van de West-Vlaamse woonprogrammatie', studie uitgevoerd in opdracht van de Provincie West-Vlaanderen.

Verachtert, E., I. Mayeres, L. Poelmans, M. Van der Meulen, M. Vanhulsel, G. Engelen (2016), 'Ontwikkelingskansen op basis van knooppuntwaarde en nabijheid voorzieningen, eindrapport', studie uitgevoerd in opdracht van Ruimte Vlaanderen.

WVI (2016), 'Duurzaam energieactieplan voor de groep 'Klimaatoverleg Midwest'.

Vlaamse Landmaatschappij (2017), 'Ontwerp inrichtingsnota: Naar een duurzaam landbouwproductielandschap'.

Departement Landbouw & Visserij (2019), 'Landbouwimpactstudie 2017'.

Provincie West-Vlaanderen (2013-2015), 'Rapport kernenonderzoek (verslaggeving 2013-2015)'.

Provincie West-Vlaanderen (2002), eerste partiële herziening in 2014, tweede in 2019, 'Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan'. (Momenteel in openbaar onderzoek.)

Studiedienst Vlaamse Regering (X), 'Statistiek Vlaanderen'. Geraadpleegd op https://www.statistiekvlaanderen.be/sv-home

Vlaamse Overheid (X), 'Gemeente- en de stadsmonitor'. Geraadpleegd op https://gemeente-en-stadsmonitor.vlaanderen.be/wat-zijn-de-gemeente-en-de-stadsmonitor